

**INEE - Acil Durumlar, Uzun Süreli Krizler
ve Yeniden Yapılanmaların Erken
Dönemlerinde Asgari Eğitim Standartları**

Acil Durumlarda Eğitim için Uluslararası Çalışma Ağı (INEE), acil durumlara krizler sonrası yeniden yapılanmalarda eğitim hakkının kesintiye uğramaksızın temini için insani boyutlarda ve gelişime yönelik bir çerçeve içinde birlikte çalışan 3,200'ü aşkın (2008 Aralık ayı itibarıyla) bireysel ve kurumsal üyeden oluşan, küresel bir çalışma ağıdır. INEE, üyeleri ve stratejik ortakları arasında yapıcı ilişkiler ve işbirliği sağlamak suretiyle iletişim ve koordinasyonun gelişimi için çalışır. Çalışma ağının liderliği ve idaresi, INEE Sekreteryası tarafından gerçekleştirilmekte olup halihazırdaki Yönetim Grubu üyeleri CARE, Hristiyan Çocuklar Fonu, Uluslararası Kurtarma Komitesi, Uluslararası Çocukları Koruma Birliği, Norveç Göçmen Konseyi, UNESCO, UNHCR, UNICEF ve Dünya Bankası'ndan oluşmaktadır.

INEE' Asgari Standartlarda Çalışma Grubu, INEE Acil Durumlar, Uzun Süreli Krizler ve Yeniden Yapılanmaların Erken Dönemlerinde Eğitimde Asgari Standartlar çalışmalarının da küresel boyutta yürütülmesini idare eder. INEE Çalışma Grubu (2005-2008), krizler ve yeniden yapılandırma durumlarında eğitim uzmanlığına sahip 20 kurumdan oluşmaktadır: Eğitimsel Gelişim Akademisi, BEFARe, CARE Hindistan, CARE ABD, AVSI, Katolik Yardım Hizmetleri, Göçmen Eğitim Vakfı, Fundación Dos Mundos, GTZ, Uluslararası Kurtarma Komitesi, Fransa Milli Eğitim Bakanlığı, Norveç Kilise Yardımı, Norveç Göçmen Konseyi (NRC), Çocuk Esirgeme ABD, UNESCO, UNHCR, UNICEF, USAID, Windle Vakfı ve Dünya Eğitim.

INEE, başlangıçtan bu yana çalışma ağına destek veren, 22'den fazla kurum ve kuruluşu minnettardır. Bu konudaki tam liste, INEE websitesi olan www.ineesite.org adresinde yer almaktadır.

INEE, acil durum ve yeniden yapılanmalarda eğitimi savunan, destekleyen ve yürüten tüm ilgili birey ve kurumlara açıktır. İlgilenenler, INEE websitesinde www.ineesite.org yer alan üyelik başvurusunu doldurarak katılım sağlayabilirler. Üyeliğin getirdiği hiçbir yükümlülük ya da ücret söz konusu değildir.

INEE ile bağlantı kurup daha fazla bilgi almak için, aşağıdaki e-posta adresinden INEE Asgari Standartlar Koordinatörüne ulaşabilirsiniz:

minimumstandards@ineesite.org

INEE © 2004 / 2. Basım: INEE © 2006 / 3. Basım: INEE © 2009

ISBN 1-58030-034-0

Tüm hakları mahfuzdur. Bu materyalin kopyalama hakları söz konusu olmakla birlikte, eğitim amaçlı olarak herhangi bir yöntemle yeniden basımına izin verilebilir. Bu tür uygulamalar için resmi izin talebi gerekmektedir. Başka şartlarda kopyalama, diğer yayınlarda kullanma, tercüme ve uyarılma gibi çalışmalar için, öncesinde yapılacak başvuruyla kopya hak sahibinden yazılı izin alınmalıdır.

Kapak fotoğrafları: Uluslararası Kurtarma Komitesi

Tasarlama ve basım: DS Basım| Tasarım, Londra

Tercüme: Zeynep Gündüzyeli, EFINST Dil Okulu

Edit, Uyarılma ve Koordinasyon: Zeynep M.Turkmen Sanduvac, INEE MS Eğitmeni

Ev Sahibi Kuruluş: Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği / www.mavikalem.org

Istanbul. 2010

Acil Durumlar, Uzun Süreli Krizler ve Yeniden Yapılanmaların Erken Dönemlerinde
Asgari Eğitim Standartları

İçerik

Giriş

Acil durumlarda asgari eğitim standartları

1. Tüm kategoriler için ortak standartlar:

Toplumsal katılım (Katılım ve kaynaklar)

İnceleme (Durum değerlendirme, Müdahale, Gözleme ve Sonuç Değerlendirme)

EK 1: Durum değerlendirme çerçevesi

EK 2: Bilgi toplama ve ihtiyaçları birleme formu

EK 3: Acil durum planlaması: Durumu incelemede kullanılacak kontrol listesi

2. Erişim ve Öğrenme Ortamı

EK 1: Psikososyal incelemede kullanılacak kontrol listesi

EK 2: Gıda destekli eğitim programı kontrol listesi

3. Öğretme ve öğrenme

4. Öğretmenler ve diğer eğitim personeli

EK 1: Yürütme Yönergesi

5. Eğitim politikası ve koordinasyon

Ekler:

EK 1: Terminoloji

EK 2: Referans ve kaynak rehberi

EK 3: Teşekkürler

Geri Bildirim Formu

Değerlendirme ve kontrol listeleri konusunda daha fazla belge talep etmek; Sphere İnsani Yardım Sözleşmesi ile onun INEE Asgari Standartlarının Sphere Standartlarıyla ilgili konularında bilgi almak için <http://www.ineesite.org/toolkit> adresini tıklayınız.

Giriş: Acil Durumlar, Uzun Süreli Krizler ve Yeniden Yapılanmaların Erken Dönemlerinde Asgari Eğitim Standartları

Acil Durumlar, Uzun Süreli Krizler ve Yeniden Yapılanmaların Erken Dönemlerinde Asgari Eğitim Standartları, hem güçlü bir işbirliği oluşturularak geliştirilmiş bir el kitabı; hem de acil durumlarda çocuk, genç ya da yetişkin ayırımı yapılmaksızın tüm bireylerin eğitim hakları olduğunun kararlı bir ifadesidir. Aynı zamanda, Sphere Projesinin özü olan “afet ve kargaşa nedeniyle acı çeken insanların problemlerini azaltmak için mümkün olan her adım atılmalı” ve “felaketlerden etkilenen kişilerin insan onuruna uygun bir hayat sürme hakları vardır” inanışlarının da yankısıdır.

Genel bakış

Tüm bireyler eğitim hakkına sahiptir. Bu hak, aralarında İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948), Sığınmacıların Durumu konulu Konvansiyon Sözleşmesi(1951), Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasına dair Cenevre Konvansiyonu (IV), Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (1966), Çocuk Hakları Konvansiyonu (1989) ve “Herkes için Eğitim” konusunu vurgulayan Dakar Dünya Eğitim Forumu Uygulamaya Geçirmek için Çerçeve Çalışması (2000)’nin da olduğu bazı önemli uluslararası konvansiyon ve belgelerde de dile getirilmektedir.

Eğitim sadece bir hak değildir. Acil durumlar, uzun süreli krizler ve yeniden yapılanmaların erken dönemleri söz konusu olduğunda, aynı zamanda, fiziksel, psikososyal ve gerek yaşam kurtarma, gerekse de yaşamı sürdürme anlamında idrakın korunmasını da sağlar. Eğitim, öğrenme için güvenli yerler sunmak kadar, çocuk ve ergenler başta olmak üzere, zarar görmüş bireylerin belirlenip destek sağlanması konusundaki yeteneği ile de yaşamı sürdürülebilir kılar. Eğitim, kriz ortamında normallik, istikrar, yapısallık ve gelecek için umutlanma duyguları vermek suretiyle felaket ve karmaşanın etkilerini azaltıp gelecekteki ekonomik istikrar için vazgeçilmez olan yapı taşlarını oluşturur. Eğitim, aynı zamanda, kaçırma, çocukların silahlı gruplarda görevlendirilmesi, seksüel ve cinsiyet merkezli şiddete maruz kalmak da dahil olmak üzere tüm sömürü ve zarar görmelere karşı da korur. Son olarak, kara mayın güvenliği, HIV/AIDS’ten korunma, sorunların çözümü ve barış sağlama hakkında hayat kurtarıcı bilgilerin yaygınlaştırılmasını sağladığından dolayı,, eğitim, krizlerde yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli bilgi ve becerileri de temin eder.

Acil durumlarda eğitim

Son yıllarda, acil durumlarda resmi ve gayr-ı resmi eğitim programlarına olan ihtiyaç konusundaki farkındalıkta bir artış olmuştur. Milyonlarca çocuk, genç ve yetişkin eğitim otoriteleri ile yerel ve uluslararası insanlık ajanslarının çabalarından faydalanmaktadırlar. Eğitim konusuna daha fazla vurgu yapıldığında, iki önemli mesele ortaya çıkar:

1. acil durumlarda bireylerin eğitim haklarının bir cezaymış gibi kesilemeyeceğinin ve eğitimin insanîyet konulu tartışmaların odağından dışarıya çıkarılmak yerine, öncelikli bir insani yardım konusu olarak görülmesi gereğinin takdiri;
2. kriz ortamında sağlanacak eğitim kalitesi, ulaşılabilirliği ve güvenilirliğinin asgari bir seviyeye sahip olması konusunda yaygınlaştırılmış ortak bir arzu ve kararlılık.

Cevaben, 2003'te acil durumlarda asgari eğitim standartlarının küresel anlamda gelişimini düzenlemek üzere bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu inisiyatif, INEE-Acil Durumlarda Eğitim için Ajanslar arası Çalışma Ağı tarafından sahiplenilmiştir. Söz konusu çalışma ağı, tüm BM ajansları, STK'lar, bağış sahipleri, pratisyenler, araştırmacılar ve benzer durumlara maruz kalmış toplumlardan bireylerin acil durumlar ve kriz sonrası yeniden yapılanma dönemlerinde eğitim hakkının temini için birlikte çalıştıkları, herkese açık bir gruptur. Sorumluluğu, iyi uygulamaları, araçlar ve araştırmaları derleyip yaygınlaştırmak; acil durumlardan etkilenen kişilerin eğitim hakkını savunarak duyulmasını sağlamak ve üyeleriyle ortakları arasında düzenli bilgi alışverişini temin etmektir. INEE, kaynaklar arasındaki boşlukları da belirleyerek INEE üyesi kurumlarca oluşturulan Görev Ekipleri kanalıyla bu kaynakların geliştirilmesini teşvik eder.

Acil durumlarda eğitim için asgari standartların geliştirilmesi konusunda yaygın ve dayanışmaya dayalı çalışmalar sonucunda ortaya çıkan, söz konusu küresel asgari standartlara bu el kitabında yer verilmektedir. Çok sayıda yararlanıcı ile birlikte asgari standartlar üstünde çalışan INEE Çalışma Grubu, 2003'ten bu yana, acil durumlar ve yeniden yapılanmanın erken dönemi boyunca ulaşılabilir eğitim tedariki ile, bu eğitime erişim için asgari bir düzeyi mümkün kılacak standartlar, göstergeler ve yol göstericiler geliştirilmesini düzenlemektedir. Bu gelişim sağlama oluşumunun temel unsurları, ulusal, alt-bölgesel ve bölgesel danışmanlık, INEE listeleme hizmeti kanalıyla on-line danışmanlık ve ikili gözden geçirmelerdir. Herbir aşamada elde edilen bilgiler, oluşumun bir üst safhasındaki bilgilendirme için kullanılmıştır.

50'den fazla ülkeden, 2,250'yi aşkın birey, asgari standartların geliştirilmesine katkıda bulunmuştur. 2004 yılı Ocak ve Mayıs ayları arasında, Asgari standartlar üstünde çalışan INEE Çalışma Grubu, Afrika, Asya, Latin Amerika ve Avrupa ile Orta Doğu'yu kapsayan dört bölgesel danışma grubu kurmuştur. Bu bölgesel danışmanlıklara, 51 farklı ülkedeki maruz kalan topluluklardan, uluslararası ve yerel STK'lardan, hükümetlerden ve BM ajanslarından 137 delege dahil olmuştur. Bölgesel danışmanlıklar öncesinde, delegeler ve INEE üyeleri, 47 ülkedeki 110'u aşkın yerel, ulusal ve alt-bölgesel danışman gruplarla istibat kurarak, STK'lar, hükümet ve BM temsilcilikleri, bağışçılar, akademisyenler ile aralarında öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer eğitim çalışanlarının da bulunduğu maruz kalmış toplulukları temsil eden 1900'den fazla katılımcıdan bilgi ve veri toplamıştır. Bölgesel danışmanlıklardaki delegeler, bölgesel boyuttaki asgari standartları oluşturmak için yerel ve ulusal danışmanlıklarca geliştirilmiş olan standartlar, göstergeler ve yol göstericiler ile 100'ü aşkın INEE liste hizmetine verilen cevapları değerlendirerek önceden konmuş tuğlalar üstüne inşa etmeği sürdürmüşlerdir. 2004 yaz aylarında gerçekleştirilen ikili gözden geçirme çalışmalarına, bölgesel standartları inceleyip tek bir küresel standartlar seti haline getiren 40 uzman katılmıştır.

Sonuç olarak ortaya konan asgari standartlar, Çocuk Hakları Konvansiyonu (CRC), Dakar Herkes İçin Eğitim Çerçeve Çalışması (EFA), BM Milenyum Gelişme Hedefleri (MDG) ve Sphere Projesinin İnsani Yardım Sözleşmesi temellerine oturtulmuştur. CRC, MDG ve EFA, acil durumlardan etkilenenler de dahil olmak üzere, herkes için kaliteli

eğitim hakkı olduğunu belirtir. Bu el kitabı da söz konusu hakkın temini için gösterilen asgari eğitim standartlarının tesisi ve ulaşılırlığın sağlanması çabalarında bir araç olarak kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Sphere Projesi İnsani Yardım Sözleşmesi ve Afetlerde Yardım için Asgari Standartlar, 1997 yılında, bir grup insani çalışmalar yapan STK ile Kızılay ve Kızıllaç tarafından uygulamaya konmuş, felakete maruz kalan kişilerin insani yardım bekleme hakları olduğunu dile getiren hareketlerdir. Sphere el kitabı, su ve sıhhi yardım sağlama; gıda güvenliği, beslenme ve gıda yardımı; barınma ve barınma alanlarının idaresi ile sağlık hizmetleri gibi temel sektörler için asgari standartlar ve İnsani Yardım Sözleşmesi konularını içermektedir.

İnsani Yardım Sözleşmesi, Uluslararası İnsanlık Yasası, Uluslararası İnsan Hakları Yasası ve Sığınmacılık Yasası ile, Uluslararası Kızılay, Kızıllaç ve Afet Yardımına destek veren Sivil Toplum Kuruluşu (STK) yönergelerinin koşul ve prensiplerini temel alır. İnsani Yardım Sözleşmesi, insani etkinlikleri yöneten temel prensipleri tarif eder ve acil durumlara maruz kalan kişilerin korunması ve yardım almasıyla ilgili hakları yeniden gündeme getirir. Ayrıca, özellikle üstünde durarak gündeme getirdiği bir başka konu da felakete maruz kalan kişilerin onurlarıyla yaşama haklarıdır. Devletler ve savaşan tarafların koruma ve yardım konularındaki hakları garanti altına alma yolunda yasal sorumlulukları bulunduğuna işaret eden İnsani Yardım Sözleşmesi, bu sorumluluklara sahip olanlar bunu yapmaz ya da gönülsüz davranırlarsa, insani yardım kurumlarının gereken yardım ve korumayı sağlamalarına izin verme mecburiyetinde olduklarını da hatırlatır. (www.sphereproject.org).

INEE Asgari Standartları ne zaman kullanılır?

Acil Durumlar, Uzun Süreli Krizler ve Yeniden Yapılanmaların Erken Dönemlerinde Eğitim için Asgari Standartlar, acil durumlar sonrası yardım amacıyla oluşturulmuşsa da, insan hakları savunması ve acil durumlara hazırlık konularında da faydalı olabilir. Doğal afetler ve silahlı çatışmalar da dahil olmak üzere çok geniş bir uygulama alanı bulunmaktadır. Bu el kitabındaki “acil durum” deyimini, kabaca iki kategoriye kapsayan genel bir terimdir. Bu kategoriler, aşağıda tanımlanan, doğal afetler ve karmaşık acil durumlardır:¹.

- *Doğal afetler*, pekçok olgu arasından, kasırgaları, tayfunları, depremleri, kuraklık ve sel baskınlarını kapsar. Depremlerde olduğu gibi bazı doğal afetler hiçbir uyarı da bulunmaksızın gerçekteşir ve o çevrede yaşayanlar üstünde çok büyük bir etki bırakır. Diğerleri, mesela kuraklık, daha yavaş gelişmekle birlikte, eşdeğer yıkıcı etkiye sahiptir.
- *Karmaşık Acil Durumlar*, “insan kökenli olup ekseriya kargaşa ve belki de bir doğal afetin parçası olan toplumsal rahatsızlıklardır. Bu gibi durumlarda, söz konusu toplumların yaşamları, güvenlikleri, refahı ve onuru doğal ya da insanın neden olduğu felaketler veya silahlı çatışmalar gibi pekçok farklı tehlikeyle karşı karşıyadır.

Bu el kitabındaki bilgi talimat değildir. Asgari standartlar, farklı düzeydeki yararlanıcılar (kisiler , topluluklar, yerel yetkililer, bakanlık görevlileri, fon sağlayan ajanslar, bilfiil yürütmeyi gerçekteşirenler vb) tarafından geliştirilmiş olup dünyanın her tarafından acil durum ve erken yapılanma alanlarında değerlendirilmektedir. Standartlar, hükümetler ve diğer ulusal yetkililer ile ulusal ve uluslararası ajansların acil durum şartlarında nasıl yardıma koşacakları ve eğitim programları oluşturacakları hakkında kılavuzluk eder. Standartlar, olay mahalindeki halkın tarifine uygun olarak,

¹ Tanımlar, Uluslararası Çocukları Koruma Birliğinden uyarlanmıştır. 2001.

topluluklar -gruplar, hükümetler, diğer yetkililer ve insani yardım çalışanlarınca eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

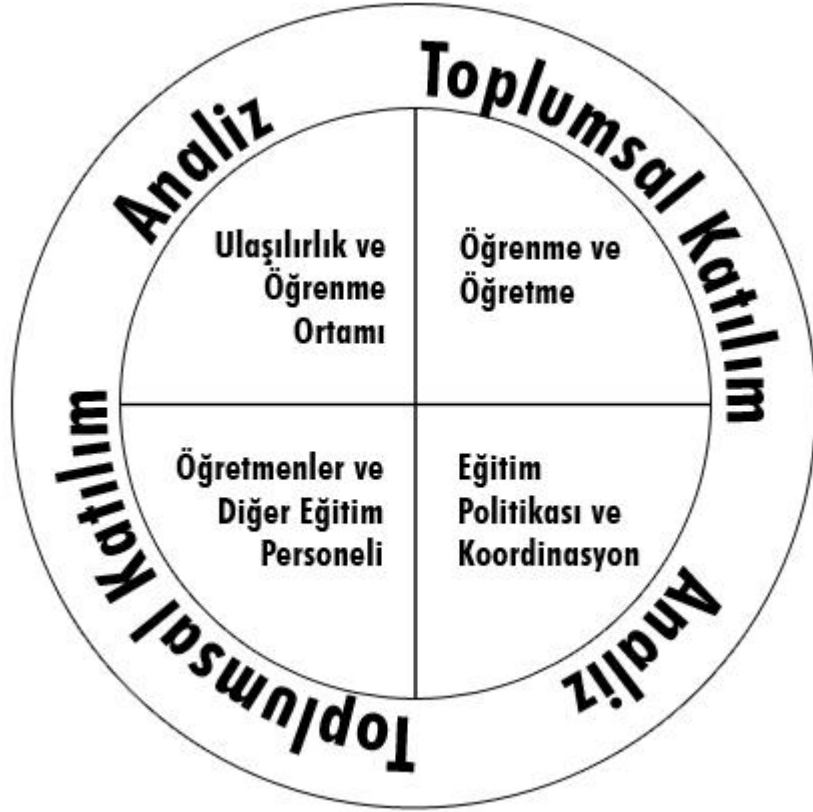
Zaman Çerçevesi

Asgari standartların kullanıldığı zaman çerçevesi geniş ölçüde çevre ve şartlara bağlıdır. Acil durumlara ilk yardımın sağlanmasından yeniden yapılanmanın erken dönemlerine kadar geniş bir uygulanabilirliğe sahiptir. Çok farklı kişiler tarafından kullanılabilir. Bu el kitabındaki göstergelerin, evrensel anlamda her durum için uygun olması veya her potansiyel kullanıcı tarafından kullanılabilir olması mümkün değildir. Belirtilen bazı göstergeler ve standartlara ulaşmak bazen haftalar, aylar hatta yıllar alabilir. Bazı vakalarda, dışarıdan yardım dahi almadan, belirlenen standart ve göstergelere ulaşılabilirken, diğer bazı vakalarda, aynı başarı için eğitim yetkilileri ve ajansların işbirliği yapması gerekmektedir. Bu standart ve göstergeleri uygularken, yürütme ve sonuca ulaşma konusunda bütün konuyla ilgili görev yapanların bir zaman çerçevesi üstünde fikir birliğine varmaları önemlidir.

Asgari standartlar nasıl kullanılır?

Acil durumlar ve yeniden yapılanma gayretleri içinde, çeşitli öğrenme ve psikososyal etkinlikler konularıyla uğraşan eğitim çalışanlarına pratik rehberlik sağlama amacıyla uluslararası ajanslar ve STK'larca tasarlanmış çok sayıda rehber kitaplar ve araç setleri mevcuttur. Bu kuruluşlarla, eğitim bakanlıkları ve diğer eğitim görevlilerininin de dahil olduğu gruplarca, kaliteli eğitim programları oluşturma ve sahip olma konularında politikalar ve yol gösterici çalışmalar yapılmaktadır. Bu el kitabı, olay mahalinde uygulanacak strateji ve programların yürütülmesine ilişkin detaylı tarifler vermez. Onun yerine, eğitim programları geliştirmekten onların yürütülmesi ve sürekliliğinin sağlanmasına kadar, eğitim kapsamlı konularda insani yardım grupları, hükümet ve topluluk desteklerini bilgilendirme amaçlı bir dizi asgari standart, temel göstergeler ve kılavuz notlar sunar. Asgari standartlar beş ana kategoride ele alınır. Bunlar:

- **Tüm kategorilerin ortak asgari standartları:** Bu bölüm, toplumsal katılımın vazgeçilmez olduğu alanlar, bu el kitabında yer alan standartları uygulanması esnasında yerel kaynakların kullanımı ve acil eğitim yardımlarının önce bir değerlendirmeye tabi tutulduktan sonra uygun yardımın sağlanması ve sürekli olarak durumun gözlemlenip değerlendirilmesinin temini üstünde odaklanmaktadır.
- **Ulaşılabilirlik ve öğrenme ortamı:** Öğrenme fırsatlarına ulaşma ve sağlık, su ve sıhhi malzeme, gıda yardımı/beslenme ve barınma gibi sektörler arası bağlantıların duyurulması ve gerek güvenliğinin gerekse de fiziksel, kavramsal ve psikolojik refahın artırılması konularına odaklıdır.
- **Öğretme ve öğrenme:** Etkili öğretim ve öğrenimin gereği olan kritik unsurlara odaklanır ki bunlar: 1) müfredat, 2) eğitimci eğitimi, 3) öğretim 4) ölçme ve değerlendirmedir.
- **Öğretmenler ve diğer eğitim personeli:** Seçme ve görevlendirme, hizmet şartları, gözlemlenme ve destek verme de dahil olmak üzere, eğitim alanındaki insan kaynaklarının idaresi ve yönetimi konularına odaklanmıştır.
- **Eğitim politikası ve koordinasyon:** Politika formülasyonu ve yasalaştırma; planlama ve yürütme ile koordinasyon konuları odak teşkil eder.

Standartlar ve göstergeler arasındaki fark

Asgari standartlar, maruz kalmış toplumların onurlu bir yaşam hakkı olduğu prensibine dayalıdır. İnsani yardım gerektiren bir durumda mümkün olabilecek eğitimin sağlanma ve ulaşılabilirliği konularına asgari bir düzey getirirler. Doğal olarak nitelikseldirler ve hem evrensel hem de her ortamda uygulanabilir olmaları gerekir. Her standardın *temel göstergeleri*, standardın sağlanıp sağlanmadığını gösteren işaretlerdir. Programların etkisini (veya sonuçlarını), kullanılan oluşumu (veya metodu), bunun sayısal mı, niteliksel mi olduğu konularını ölçerek iletişimin sağlanmasında araç işlevi görürler. Anahtar göstergeler olmadan, asgari standartlar iyi niyet temennileri olmaktan pek ileri gidemezler; uygulamaya konmaları zordur. Her bölümde yer alan *kılavuz notlar* ise, farklı konulardaki standartların uygulanması esnasında göz önüne alınması gereken belli noktalarla bağlantıyı sağlar. Öncelikli meselelere, uygulamada ortaya çıkan güçlüklerle dair tavsiyelerde bulunur ve mevcut bilgilerdeki ikilemleri, çelişkileri ya da boşlukları tanımlarlar. Yol göstericiler, belli başlı temel göstergelerle ilişki kurar ve bu ilişkiye metin içinde işaret ederler. Temel göstergelerin, her zaman konuyla uyumlu olan kılavuz notlarla birlikte okunmaları gerekir.

Bütün bölümlerin birbirleriyle bağlantılı oldukları ve sıklıkla bir bölümde tanımlanan standartların diğer bölümlerdeki standartlarla birlikte ele alınması gerektiği unutulmamalıdır. Gereken yerlerde, kılavuz notlar konuya faydalı diğer standartlara, göstergelere ve kılavuz notlara gönderme yapmaktadır.

Çok Yönlü Meseleler Konular/Sorun Alanları ?

Asgari standartları geliştirmede, birden çok meselenin aynı zamanda ele alınmasına özen göstermek gerekmektedir. İnsan ve çocuk hakları, cinsiyet, katılımcı nüfusun hakları, HIV/AIDS, engelli olma ve zarar görülebilirlik durumlarının ilişkilendirilmesi gerekir. Tüm bu unsurlar, ayrı ayrı bölümlerde ele alınmak yerine, uygun standartlar içinde birleştirilirler.

Faaliyet alanı ve sınırlamalar

Farklı bölümlerdeki standartlar tek başlarına durmazlar; birbirlerine bağlıdır. Bununla birlikte, evrensel standartların formülasyonu ile bunları pratiğe geçirme becerisi arasında kaçınılmaz bir gerginlik bulunur. Herbir bağlam farklıdır. Bu nedenle, standartları formüle etmekte kullanılan küresel gelişim oluşumu, insani yardım çalışanları, eğitimciler, hükümetler, eğitim yetkilileri, sivil toplum çalışanları ile farklı bölge, ülke ve yerel çevrelerden geniş ve yaygın bir katılımı temin edilmiştir.

Bazı durumlarda, yerel faktörler asgari standartlar ve temel göstergelerin gerçekleştirilmesini mümkün kılmayabilir. Böyle bir hal söz konusu olduğunda, bu el kitabında listelenen standartlar ve göstergeler ile gerçek uygulamada ortaya çıkanlar arasındaki fark tanımlanarak, bu farkın oluşma nedenleri ve standartların gerçekleştirilmesi için nelerin değiştirilmesi gerektiği açıklanmalıdır.

INEE Asgari Standartları eğitimsel yardımın tüm problemlerini çözmeyecek olmakla birlikte, insani yardım ajansları, hükümetler ve yerel toplumların sundukları eğitimsel desteğin kalitesi ve etkinliğini ölçmeleri için gereken araçları sunmaktadır. Bu sayede de felaketlerden etkilenen insanların yaşamlarında, belirgin bir farklılık yaratılacaktır.

1. Tüm Kategorilerin Ortak Asgari Standartları

Giriş

Bu bölüm, bu el kitabı içinde yer alan diğer kategorilerin herbiriyle entegre olan altı ana konunun standartlarını detaylandırmaktadır. Bu standartlar: 1) toplumsal katılım, 2) yerel kaynaklar, 3) ilk değerlendirme, 4) müdahale stratejisi, 5) gözlemlenebilirlik 6) değerlendirme konularındadır. Bunlar da **Toplumsal Katılım (katılım ve kaynaklar) ile Analiz (ölçme, müdahale, gözlemlenebilirlik ve değerlendirme)** olarak iki grup altında sunulur. Burada tanımlanan standartları uygulamakla, insani aktörler ve toplumların üyeleri, **Erişim ve Öğrenme Çevresi, Öğretme ve Öğrenme, Öğretmenler ve Diğer Eğitim Personeli ile Eğitim Politikaları ve Koordinasyon alanlarında standartların gerçekleşmesini desteklemiş olacaklardır.**

Uluslararası yasal düzenlemelerle bağlantılar

Herkesin onurlu ve eğitim hakkı da dahil olmak üzere tüm insani haklarına saygı gösterilen bir yaşam sürme hakkı vardır. İnsani aktörlerin, uluslararası insan hakları, insanîyet ve mültecilerle ilgili kanunlarda yansıtıldığı biçimiyle bilgi, katılım ve ayrımcılığa uğramama konuları da dahil olmak üzere tüm insan haklarına uygun bir tutumla yardım sağlama sorumlulukları vardır. Sphere Projesinin İnsani Yardım Sözleşmesiyle, Uluslararası Kızılay-Kızılhaç Hareketi ve Afetlere Yardımda Sivil Organizasyonlar Davranış Yönetmeliği sayesinde, insani yardım ajansları yardıma ihtiyaç duyanlar nezdinde kendilerini güvenilir kılarlar. Ortak standartlar, eğitim yardımı sağlayan birey ve organizasyonların sorumluluklarının sınırlarını çizer.

Tüm kategorilere ortak standartlar olmasının önemi

Toplumsal katılım ve analize ayrılmış bu bölümün, uygun teknik bölüme geçmeden önce okunması, burada sınırları çizilen standartların bütün asgari standartları içine alan kapsamlı bir sistem oluşturması sebebiyle kritik öneme sahiptir. Eğitim verilerinin toplanması ve analizi, bir acil durumun her aşamasında önemlidir. Programların tasarlanması ve kaynakların uygun biçimde yönlendirilebilmesi için kaynaklar, ihtiyaçlar ve boşluklar bir krizin hemen başında saptanmalıdır.

Afete maruz kalmış nüfusun ihtiyaçlarını karşılayan, etkili acil durum eğitim programları, içeriğin açık ve anlaşılır olmasına dayanmalıdır. İlk değerlendirmeler, acil durumun doğasını ve toplumdaki etkisini analiz edecektir. Etkilenmiş insanların kapasiteleri ve kullanılabilir yerel kaynaklar belirlenirken, aynı zamanda da ihtiyaçlar, zarar görülebilirlik ve elzem hizmetlerdeki boşluklar da ölçülmelidir. Programların etkinliğini temin etmek için, acil durumlarda verilecek eğitimin değerlendirilmesi, sadece acil durumdan etkilenmiş toplumu değil, aynı zamanda eğitimsel ve eğitim dışı meseleler üstüne çalışan insani yardım aktörleri ve yerel hükümeti de içermelidir. Değerlendirmeler, toplumun tüm kesimlerine yönelik resmi olan ve olmayan eğitimi göz önüne almalıdır. Eğitim, diğer sektörlerden ya da ekonomiden, dini ve geleneksel inançlardan, sosyal uygulamalardan, politika ve güvenlik faktörlerinden,

sorunlarla başa çıkma mekanizmalarından veya gelecekte beklenen gelişmelerden ayrı düşünülemez. Acil durumun sebepleri ve etkilerinin analizi kritik önem taşır. Eğer problem doğru olarak belirlenmez ve anlaşılmazsa, uygun müdahale imkansız olmasa bile oldukça güç olacaktır.

Müdahale, içine aktörlerin kapasitesi, uzmanlık alan(lar)ı, bütçe sınırlamaları, bölge ve/veya duruma aşinalık, personel ve öğrenciler için riskler de dahil olmak üzere bir dizi faktöre bağlıdır. Burada detaylandırılan müdahale standartları “kim, neyi, ne zaman yapar”a açıklık kazandırmak için tasarlanmıştır. Bir kez uygun bir müdahale kararlaştırıldığında, hedefe ulaşma mekanizmaları aktörlerin ihtiyaca göre, yansız ve ayırım yapmadan yardım sağlamalarını temin edecek şekilde kurgulanmalıdır.

Belirlenmiş amaçlar karşısında ortaya konan başarının sürekli ölçümü ve sürekli gelişen içerikteki programın uygun biçimde devam ettirildiğinin düzenli kontrolü amacıyla, bilgi toplayıp analiz edecek gözlemlene sistemlerinin sürecin en başında oluşturulması gereklidir. Müdahale süresince ya da sonunda uygulanabilen değerlendirmeler, programın süresine bağlı olarak düzenli aralıklarla yapılmalı; programın etkinliğini bir bütün olarak ele alıp gelecekte benzeri programları geliştirmede kullanılabilecek dersler belirlenmelidir, Uygun yararlanıcılar ve öğrenenler, değerlendirme sürecine aktif katılım sağlamalıdır. Gözlem ve değerlendirme yöntemleri, içeriği ve sonuçları şeffaf olmalı; içinde yer alanların güvenliğini tehlikeye sokmadan, lehdarlar ve diğer yararlanıcılara geniş çapta duyurulmalıdır. Bazı durumlarda, bilgi politik veya sosyo-kültürel bağlamda hassas olabilir. Bu yüzden de toplanan veri ve bilgi konusunda dikkatli olunmalıdır.

Etkili acil durum eğitim programları, krizden etkilenen toplumun tamamının anlayışı ve programın tasarlanışındaki aktif katılımlarına dayalıdır. “Toplumsal katılım” terimi, maruz kalmış nüfusu oluşturan üyelerin seslerinin duyulmasına izin vermekle kalmayıp, onlara karar alma sürecinin parçası olma gücü veren ve eğitim meselelerinde doğrudan harekete geçmelerini mümkün kılan oluşum ve etkinliklere gönderme yapar. Katılımın çeşitli dereceleri ve seviyeleri vardır: sembolik katılım, görüşlerin paylaşımı ve tam katılım. Çalıştığımız acil durum koşullarında, ekseriya tam katılım sağlanması güç olduğundan, acil durumlarda eğitim için asgari hedef görüşlerin paylaşımı ve her yönüyle tam katılım da gerçekleşmesi arzulanan amaçtır.

Deneyimler, sembolik katılımın kaçırılan bir fırsat olduğunu göstermektedir. Programların devamı ve kalitesinin sağlanmasında da etkisizdir. Zarar görülebilirliği yüksek gruplar da dahil olmak üzere, acil durumdan etkilenmiş toplum üyelerinin, müdahalelerin değerlendirme, planlama, yürütme, yönetim ve gözlemlene süreçlerine katılımı afet müdahalesinin kalitesi, etkinliği ve uygunluğunu temin etmek için en üst seviyeye çıkarılmalıdır. Toplumun aktif katılımı, o topluma özel eğitim meselelerinin ve onlara yönelik etkin stratejilerin belirlenmesini düzenler. Ek olarak, toplumsal katılım, bir toplum içindeki yerel kaynakları belirleyip harekete geçirmek ve görüş birliği sağlamak için bir strateji olduğu kadar eğitim programlarına da destek hizmeti verir. Toplumsal katılım, gerçek ve sürekliliği olan yetkilendirmeye kapasite oluşumunu içermeli; o zeminde önceden gösterilmiş çabaların üstüne inşa edilmelidir.

Bilgi ve malumatın müdahalede yer alan herkes tarafından sistemli paylaşımı, hem problemlerin yaygın biçimde anlaşılması hem de kurumlar arasındaki etkin koordinasyon açısından büyük öneme sahiptir. Veri toplanması ve analizinde standart sistem ve yöntemler tercih edilmelidir. Bu suretle, bilginin kolayca belgelenmesi, paylaşımı ve duyurumu mümkün olacaktır.

Asgari standartlar: Doğası itibarıyla nitelikseldir ve eğitim müdahalesi sağlamada ulaşılmaması gereken asgari seviyeleri belirler.

Temel göstergeler: Bunlar standarda ulaşıp ulaşılmadığını gösteren "işaretler"dir. Programların etkisi veya sonucunu olduğu kadar, kullanılan yöntem ve oluşumların da ölçülüp iletilmesi için bir yol gösterir. Göstergeler niteliksel ya da sayısal olabilir.

Klavuz notlar: Bunlar, standart ve göstergelerin farklı durumlarda uygulanması esnasında göz önüne alınması gereken belli noktaları, uygulama güçlüklerinin giderilmesi üstüne rehber bilgiyi ve öncelikli meseleler hakkında tavsiyeleri içerir. Standart ya da göstergelere ilişkin kritik meseleleri de içerebilir; ikilemleri, tezatları ya da eldeki bilgilerdeki boşlukları belirtebilir. EK 2, bu kısma ilişkin genel sorunlar ve belli başlı teknik meseleler hakkındaki bilginin kaynağına işaret eden bir referans seçim listesi içermektedir.

Toplumsal Katılım

**Standart 1
Katılım**

Acil durumdan etkilenmiş toplum üyeleri, eğitim programının ölçüm, planlanma, uygulama, gözlemlene ve değerlendirmesine aktif katılım gösterirler.

**Standart 2
Kaynaklar**

Yerel toplumun kaynakları belirlenir; harekete geçirilir; eğitim programları ve diğer öğrenme aktivitelerinin uygulanmasında kullanılır.

EK 2: Referanslar ve Kaynak Rehberi
Toplumsal Katılım Bölümü

Toplumsal Katılım Standart 1: Katılım

Acil durumdan etkilenmiş toplum üyeleri, eğitim programının ölçüm, planlanma, uygulama, gözleme ve değerlendirmesine aktif katılım gösterirler

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Acil durumdan etkilenmiş toplum üyeleri, seçilmiş temsilcileri kanalıyla, eğitim programının etkinliğini temin edecek eğitim aktivitelerinin öncelik sırasına konması ve planlanmasına katılırlar. (Klavuz notlar 1-5'e bakınız).
- Çocuklar ve gençler eğitim aktivitelerinin geliştirilmesi ve yürütülmesinde yer alırlar (Klavuz not 6'ya bakınız).
- Toplumsal eğitim komitesi, eğitim aktiviteleri ve bütçelerinin sosyal denetimini sağlamak için halka açık toplantılar düzenler (Klavuz not 7'ye bakınız).
- Çocuklar ve gençler de dahil olmak üzere, eğitim aktivitelerinde yer alacak toplumun tüm üyeleri için eğitim ve kapasite artırıcı fırsatlar mevcuttur. (Klavuz not 8'e bakınız).

Klavuz notlar

1. Eğitim programlarında toplumun temsili: Asgari standartlar boyunca, "toplumsal eğitim komitesi" terimi bir toplumun eğitimsel ihtiyaçlarını belirleyip onlara göre görev yapan bir komiteyi anlatır. Temsilcileri, ebeveynlerden ve/veya okul aile birlikleri, yerel kurumlar, sivil toplum birlikleri, toplumsal kuruluşlar, gençlik ve kadın grupları, diğer gruplar arasından olduğu kadar öğretmenler ve öğrenciler (uygun olan durumlarda) arasından da seçilebilir. Bir toplumsal eğitim komitesi, üyeleri komite kompozisyonunu oluşturan alt komiteler de olabilir.

Ebeveynlerin/Velilerin öğrenme çevresinin gelişimi ve yönetimine müdahil olmaları sebebiyle, acil durumlarda aile, toplum ve okul bağları güçlenir. Aile, toplum ve okul bağlarının yapısı, katılımcı ve paylaşımcı bir tavırla geliştirilmelidir. Bu durum, sadece toplumsal eğitim komiteleri, okul aile birlikleri vb türden kurumların gelişimi için değil, aynı zamanda da yerel koşullar ve problemlerle (mesela, çocuk merkezli ev ortamları) başa çıkmak için ihtiyaç duyulan özel usuller için de geçerlidir. Topluma dayalı bir yaklaşım, yapıların oluşturulmasına (eğer zaten oluşmamışsa) ve yerel kültüre, eğitim geleneklerine saygılı mevcut yapıları güçlendirerek güçlüklerle başa çıkmada yerel mekanizmaları harekete geçirir.

2. Toplumsal eğitim komiteleri: Temsil, yerel STK'lar, dini kurumlar, geleneksel liderler, özel eğitim ihtiyaçlarına sahip gruplar, marjinal gruplar, kadınlar, kızlar, boylar, kabileler, yaş grupları vd gibi kurumlar ve grupları kapsayacak biçimde tam katılımı olmalıdır. Temsilcilerin seçimi demokratik bir süreç izlenerek gerçekleştirilmelidir. Yeniden yapılanma aşamasında, toplumsal eğitim komitesi statü olarak tanınır ve resmi bir kurum / kuruluş olarak hareket etmesine müsaade edecek yasal izinlere sahip olmalıdır. Benzer fonksiyonlara ve sorumluluklara sahip toplumsal

eğitim komitelerinin zaten mevcut olduğu yerlerde, paralel kurumlardan kaçınmak için yeni duruma uyarlama yapılmalıdır.

Toplumsal eğitim komitesi kapsamlı ve dengeli olmalı; afete maruz kalmış olan toplumdaki cinsiyet, yaş, etnik ve dini gruplar, sosyal kategoriler ile, bunlarla sınırlı kalmadan tüm diğer grupları da içine alarak çeşitliliği yansıtmalıdır. Toplumsal eğitim komitelerine gösterdikleri katılıma paralel olarak eşitliğin temini ve artışıyla, kadınlar ve kız çocuklarının gelişmelerde eşit ortaklar haline gelmelerini desteklemek önemlidir.

2. Rol ve sorumluluklar: Toplumsal eğitim komite üyelerinin rol ve sorumlulukları açıkça tanımlanmalı ve toplumun kolayca bilgilenmesi sağlanmalıdır. Aşağıda belirtilen rol ve sorumluluklar geçerli olsa da sadece bunlarla sınırlı kalınması söz konusu değildir:

- Endişe konusu olan meseleleri tartışmak ve karar almak için düzenli toplantılar yapmak.
- Toplantı tutanaklarını, kararları, toplumdaki gelen maddi ve ayni bağış kayıtlarını tutmak.
- Kültürel anlamda uygun yaklaşımlar sağlamak. (örnek: esnek eğitim takvimleri, toplumsal ortamı ve toplumun üyelerinin katılımını yansıtan eğitim program müfredatı vb)
- Eğitim programı ve toplum üyeleri arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için toplumla, eğitim programı ve/veya ulusal ya da yerel yetkililerle iletişim kurmak.

3. Eğitim müdahalelerinin tasarlanmasında toplumsal katılım: Eğitim müdahaleleri tasarlamada toplumsal katılımın temini için, resmi ve sivil kurumlar prosedürler konusunda birlikte karar vermeli ve oluşumu sağlamalıdır. Bu prosedürler, daha ilk günden itibaren acil müdahalenin önemli bir kısmını teşkil etmeli ve oluşumu hızlandıracak katılımcı yöntemlerin kullanımını içermelidir:

- Çeşitli alt grupların (çocuklar, gençler ve yetişkinler) acil eğitim ihtiyaçları.
- Var olan insan kapasitesi ve zamana ek olarak maddi kaynaklar ve materyaller.
- Dil grupları da dahil olmak üzere, alt gruplardaki güç dinamikleri.
- Güvenlik kısıtlamaları.
- Eğitimin sağlanması için güvenli yerler.
- Acil yardımın tüm safhalarına hayat kurtaracak uygun eğitim mesajlarının entegre edilmesini sağlayacak stratejiler.

(Sayfa 24'teki Analiz- Standart 2, klavuz not 5'e, sayfa 25'teki Analiz- Standart 3'e, sayfa 76'daki Eğitim Politikası ve Koordinasyon- Standart 2'ye de bakınız.)

5. Yerel eğitim hareket planı: Toplum ve toplumsal eğitim komitesi, acil durumdan etkilenmiş kişilerin, özellikle de zarar görebilirliği yüksek gruplara ait olanların, değerleri, endişeleri ve ihtiyaçlarını yansıtan, katılımcı, tabandan gelen bir planlama süreciyle eğitim aktivitelerini planlamalı ve öncelik sırasına koymalıdır. Bu planlama sürecinin sonucu, toplum tabanlı bir eğitim faaliyet planıdır. Bu plan, resmi ve/veya gayr-ı resmi eğitim hizmet ve programlarının kalitesini geliştirecek bir çerçevede çalışması sağlar.

Bir eğitim faaliyet planının aşağıda sıralananları içeren, ama onlarla sınırlı kalmayan çeşitli amaçları olabilir:

- Öğrenme ortamını oluşturan ve ifade eden aktörler arasında ortak bir vizyon, etkinlikler, göstergeler ve hedefler oluşturmak.

- Öğrenme ortamında belli koşulların iyileştirilmesi için önceliklerin belirlenmesinde, aktörler arasında fikir birliğini ve sorumlulukların paylaşımını sağlamak.
- Planda çerçevesi belirlenmiş hedeflere ulaşmak için, çeşitli katılımcıların verilen zaman aralıklarında yerine getirecekleri belli görev ve sorumlulukları gösteren bir faaliyet planı oluşturmak.

Yerel eğitim faaliyet planları, destek veren kurumlar, toplumsal eğitim komiteleri ve eğitim program katılımcıları da dahil olmak üzere, tüm pay sahiplerinin işbirliğine dayalı rolleri tanımlanmalıdır. Faaliyet planları, düzenli olarak toplumsal gözlemin temin edilmesi ve yaygın toplumsal katılımın sürmesi için bir katılım kültürü oluşturulmasına yardımcı olmak amacıyla davranış kurallarını da derleyip sisteme sokar. Bu kurallar, planlama, çocukların korunması, genç kızların, kadınların, zarar görebilirliği yüksek gruplardan bireylerin katılımının yaygınlaştırılması, öğretim ve öğrenme aktivitelerinin yürütülmesi, denetim, gözlemlene, kaynakların hareketliliği, personel alımı ve eğitimi, altyapının oluşturulması ve gelişimi, uygun harici kurumlarla koordinasyon ile uygun olduğunda sağlık, hijyen, beslenme, su kaynakları ve sıhhi müdahalelerin entegrasyonu gibi alanları içerebilir. Eğitim programının nasıl etkin yönetileceği konusunda toplumsal eğitim komitesine tavsiyelerde bulunabilmeleri için, toplumun tüm üyelerinin bilgiye erişimleri çok önemlidir.

(Sayfa 67'deki Öğretmenler ve diğer eğitim personeli- Standart 2 ile sayfa 77'deki Eğitim politikası ve koordinasyon- Standart 3'e de bakınız.)

6. Eğitim aktivitelerine çocukların katılımı: Birleşmiş Milletler Konvansiyonunun Çocuk Haklarıyla ilgili 13. maddesinde, çocukları yetişkinlikte alacakları sorumluluklara hazırlamak amacıyla kendi yaşamlarını etkileyen meselelerde söz söyleme hakkı verilmektedir. Bu madde, uzun süreli krizler ve yeniden yapılanmaların erken dönemleri de dahil olmak üzere bütün acil durumlarda, etkilenen tüm çocuklara uygulanabilir.

Öğrenciler, özellikle de gençler ve çocuklar, kendilerine eğitim sağlayan sistemin yönetimi ve geliştirilmesine müdahil olmalıdırlar. Çocuklar, kendilerini ve buldukları toplumdaki diğer çocukları korumaya yardım edecek uygulamalar konusunda eğitilmelidirler. Eğitim sürecinde, yapıcı katılım kapasitelerinin olduğu ve bunun da okul etkinliklerinde iyileşme sağlanması ya da öğrenim ortamında suistimalin rapor edilerek önlenmesi gibi olumlu değişikliklere yol açacağı vurgulanmalıdır.

(Sayfa 45'teki Erişim ve Öğrenim Ortamı- Standart 2 ile sayfa 69'daki Öğretmenler ve diğer eğitim personeli- Standart 3'e de bakınız.)

Acil durumlar esnasında ortaya çıkan konular (çocuk ve gençler için boş zaman etkinlikleri gibi) gençlerin, özellikle de okula gitmeyenlerin, toplum için önemli faaliyetlere müdahil olmalarını sağlamak amacıyla kullanılabilir. Böylelikle, şiddet, silahlı gruplar gibi olumsuz etkilere karşıt olarak kendilerine olumlu seçenekler sunulmuş olacaktır.

7. Sosyal denetimler, eğitim programının toplum tabanlı değerlendirmeleridir. Diğer unsurların yanısıra, insani, maddi ve aynı katılımları ölçecek; halihazırda kullanılabilir olan ve hala ihtiyaç duyulanları saptayacak; programın etkinliğini gözlemleyecek şekilde yürütülmeleri gerekir.

Bir acil durumun başlangıcında ya da ortasında sosyal denetimler yürütmek her zaman mümkün olmayabilir. Lakin, acil durum durağan evreye girdiğinde (uzun süreli kronik krizler veya yapılanma süreçlerinin erken dönemleri gibi),

sosyal denetimler, toplumlara kendi eğitim programlarını daha etkin hale getirecek gözlemler yaparak kapasitelerini geliştirme fırsatı sağlayacaktır.

(Sayfa 27'deki Analiz-Standart 4'e de bakınız.)

8. Kapasite oluşturma: Yeterli ve uygun eğitim ve danışmanlık almaksızın toplum üyelerinin kendi eğitim etkinliklerini sahiplenip yönetecek teknik becerilere sahip olmalarını beklemek gerçekçi olmaz. Eğitim programları, toplumsal kapasiteyi ölçüp eğitime ihtiyaç duyulan alanları ve bu ihtiyaçların karşılanması için izlenecek yolları saptamalıdır. Toplumsal eğitim komite üyelerinin kapasitesine ek olarak, desteklerinin nitelikleri ve sürdürülebilirliğini arttırmak amacıyla, eğitim programlarının eğitim program çalışanları ve eğitim sağlayıcılarını da kapsamı gerekir.

Toplumsal Katılım Standart 2: Kaynaklar

Yerel toplum kaynakları belirlenir; harekete geçirilir; eğitim programları ve diğer öğrenme aktivitelerinin yürütülmesinde kullanılır.

Temel göstergeler (Kılavuz notlarla birlikte okunmalıdır)

- Toplumlar, eğitim personeli ve öğrenciler, toplumdaki eğitim kaynaklarını belirlerler. (Kılavuz not 1'e bakınız).
- Toplum kaynaklarına, eğitime erişim ile eğitim programının kalitesi ve korunmasını güçlendirmek amacıyla hareketlilik kazandırılır. (Kılavuz notlar 2 ve 3'e bakınız).
- Konuyla ilgili pay sahipleri, toplumların kapasitesini tanırlar ve destekler. Eğitim programı, yerel kapasite ve becerilerin kullanımını en üst seviyeye çıkaracak şekilde tasarlanır. (Kılavuz notlar 4 ve 5'e bakınız).

Kılavuz notlar

1. Toplumsal kaynaklar: O toplumdaki mevcut insani, entelektüel, maddi ve aynı kaynaklardır. Kaynakların hareketliliği, öğrenme ortamının niteliğinin geliştirilmesiyle bağlantılı olmalıdır. Bu, fiziksel ortamı (okulun yapım ve onarımına materyal ve işgücü katkısı gibi) ve zihinsel ve/veya duygusal ortamı (öğrenciler, öğretmenler/görevliler için psikososyal destek ya da korunma meseleleriyle ilgilenmek gibi) kapsayabilir. Şeffaflık ve güvenilirliğin temini için kayıt tutulmalıdır.

(Sayfa 45-48'deki Erişim ve Öğrenme Ortamı- Standart 2 ve 3'e de bakınız).

2. Erişim ve güvenliğin tesisi: Toplum üyeleri, zarar görebilirliği yüksek gruptaki çocukların okula kayıt olup düzenli devam etmelerine yardımcı olmak için gereken zamanı ve kaynakları harekete geçirmelidirler. Örnekleme gerekirse, kadın ve gençlik gruplarının katkısıyla en yoksul ailelerden gelen çocuklara düzgün giysiler sağlanması ya

da kimsesiz çocuklardan oluşan ailelere yiyecek sağlanması gibi. Kadınlar, sınıf asistanlığı (sınıf anneliği) yapmak suretiyle, kız çocuklarının tacizden korunarak okula devam etmelerini sağlayabilirler. Toplum üyeleri de gerektiğinde çocukların okula gidip gelmelerine nezaret etmek için zaman vererek katkıda bulunabilirler.

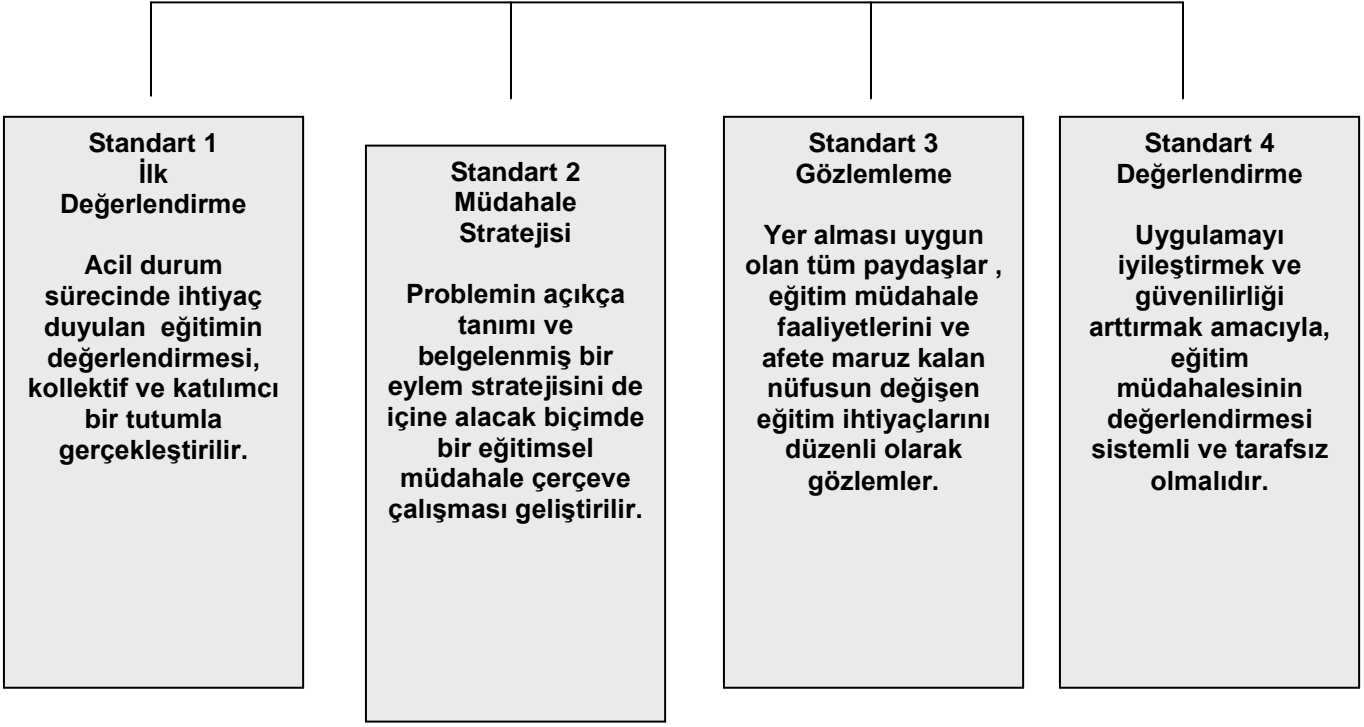
(Sayfa 45-48'deki Erişim ve Öğrenme Ortamı- Standart 2 ve 3'e de bakınız).

3. Sürdürülebilirliğin inşası: Toplumlara, öğrenme ortamının idaresi, kaynakların harekete geçirilmesi ve idaresi ile sürdürülebilirlik konularındaki roller ve sorumluluklar hakkında uzun dönemli eğitim sağlanmalıdır. (zarar görülebilirliği yüksek öğrencilerin katılımını temin için imkan ve özel standartlar temin etmek gibi)

4. Toplumsal katılımın tanınırlığı: Bağışçılara rapor verilirken, toplumsal katılım konusunda hem sayısal hem de niteliksel bilgi sağlanmalıdır. Güçlü bir toplumsal katılım, kararlılığın bir göstergesi ve programların sürdürülebilirliği ihtimalini güçlendiren bir kanıt olarak görülebilir.

5. Yerel kapasite: Müdahaleye katılım, kriz döneminde insanlarda umudu ve onur duygusunu güçlendirir. Programlar, yerel kapasite üstüne inşa edilmeli ve kişilerin kendi güçlüklerle başa çıkma stratejileri göz ardı edilmemelidir.

Analiz

EK 1
İlk Değerlendirme Çerçeve Çalışması

EK 2
Bilgi Toplama ve İhtiyaçları Belirleme Formu

EK 3
Acil Durumda Planlama: Durumun Analizi için Kontrol Listesi

EK 2: Referans ve Kaynak Kılavuzu
Analiz Bölümü

Analiz Standart 1: İlk Değerlendirme

Acil durum sürecinde ihtiyaç duyulan eğitimin değerlendirilmesi, kolektif ve katılımcı bir tutumla gerçekleştirilir.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Güvenlik ve emniyet de hesaba katılarak, mümkün olduğunca süratli bir biçimde, eğitim ilk değerlendirmesi yapılır. (Kılavuz notlar 1, 2 ve 3'e bakınız).
- Toplanması gereken verilerin belirlenmesi, geliştirilmesi, göstergelerin yorumlanıp arıtılması, bilgi yönetimi ve bilgi paylaşımı aşamalarına sadece esas paydaşlar dahil olur. (Kılavuz notlar 4 ve 5'e bakınız).
- Farklı düzey ve türdeki eğitim için, acil durumdan etkilenmiş tüm bölgelerde var olan eğitim ihtiyaçları ile kaynakların kapsamlı bir değerlendirmesi, esas paydaşları katılımıyla gerçekleştirilir ve düzenli olarak güncellenir. (Kılavuz not 4'e bakınız).
- Eğitim, afete maruz kalan toplumun ihtiyaç duyduğu hizmetleri belirlemek amacıyla, politik, sosyal, ekonomik, güvenlik ortamları ile demografik yapı ve mevcut kaynaklar üzerine veri toplayan sektörler arası ortak bir değerlendirmenin parçasıdır. (Kılavuz not 6'ya bakınız).
- Tehditler, zarar görülebilirlik ve kapasite mevcuduna dair yapısal bir risk değerlendirmesiyle, öğrencilerin korunmasını tehdit eden mevcut ve potansiyel unsurlar analiz edilir. (Kılavuz not 7'ye bakınız).
- Öğrenme ve eğitim konusunda, gerek acil durum öncesinde gerekse de acil durum sürecinde var olan yerel kapasite, kaynaklar ve stratejiler tanımlanır.
- İlk değerlendirme, amacın yerel olarak algılanması, eğitimin uygunluğu ve eğitimsel ihtiyaçlar ile faaliyetlere verilecek öncelikleri saptar.
- Değerlendirme bulgularının paylaşımı ve eğitimsel verinin saklanmasını sağlayacak bir sistem kurulur. (Kılavuz not 8'e bakınız).

Kılavuz notlar

1. Değerlendirmenin zamanlanması için, maruz kalan nüfusun ve değerlendirme ekibinin güvenliği / emniyeti göz önünde tutulmalıdır. Erişimin sınırlı olduğu yerlerde, ikincil kaynaklar, yerel liderlik ve toplumsal çalışma ağları türünden alternatif stratejiler araştırılmalıdır. Erişim güçlendiğinde, ilk değerlendirme bir üst seviyeye çıkarılarak daha kapsamlı veri ve toplanmış bilgiler üstüne dayandırılmalıdır. Gözlem ve verilerin değerlendirilmesi, programın başarılı

ve çelişkili yanları, karşılanmayan ihtiyaçları kapsayacak şekilde, değerlendirmeler düzenli olarak (en azından çeyrek dönemler halinde) güncellenmelidir.

2. Verilerin değerlendirilmesi ve bilgi toplama, eğitimsel ihtiyaçlar, kapasite, kaynaklar ve boşlukları anlayacak şekilde planlanıp yürütülmelidir. Bütün bölgeler ve tüm eğitim türlerini içine alacak topyekun bir değerlendirme mümkün olduğunca çabuk yapılmalıdır; ama, bu yapılırken, acil eylem bilgilendirmesi için ivedi olarak gereken kısmi değerlendirmelerin hazırlığı geciktirilmemelidir. Farklı eğitim sağlayıcıların olay mahaline yapacakları ziyaretler, mümkün olduğunca, acil müdahale ekibinin sürekli bir ziyaretçi akımıyla meşgul edilmesinden kaçınılacak biçimde koordine edilmelidir.

Niteliksel ve sayısal değerlendirme araçları, uluslararası standartlar, EFA (Herkes için Eğitim UNESCO'nun eğitim alanında geliştirdiği programlardan birisidir.) hedefleri ve haklara dair ilkelerle uyumlu olmalıdır. Böylelikle, küresel inisiyatiflerle yerel toplum arasında bağ kurularak, yerel düzeydeki çalışmalarda küresel çerçeve çalışmaları ve göstergelerle bağlantılar tesis edilir. Projelerin koordinasyonunu kurumlar arası seviyede düzenlemek ve bilgi arzı konusundaki talepleri asgariye indirmek için, veri toplama formları ülke bazında standartlaştırılmalıdır. Formlar, yerel/toplumsal müdahalecilerce önemli olduğu düşünülen bilginin eklenmesini mümkün kılacak yeri sağlamalıdır.

Bir insani yardım müdahalesinde kullanılacak olan veri toplama formunun türü ne olursa olsun ahlaki değerlere uygunluğu esastır. Gözlemlene, değerlendirme ya da anketler de dahil olmak üzere, amacı ne olursa olsun, bilgi toplama insanları riske atabilir. Bu, sadece toplanan bilginin içeriğinin hassasiyetinden değil, aynı zamanda insanların yalnızca bu oluşum içinde yer almalarının bile onları hedef haline getirip riske atabileceği gerçeğinden de kaynaklanmaktadır. Saygının temel prensibi zarar vermemektir ve ayırım yapılmaması gereği hiçbir zaman akıldan çıkarılmamalıdır. Bilgi toplayanlar, katılımcıları korumak ve haklarını bildirmekle yükümlüdürler.

Korumaya Öncelik Vermek: İnsani Yardımda Veri Toplama Kapsamına Korumanın Dahil Edilmesi hakkındaki kılavuz kitap belge linki için EK 2'deki (sayfa 86) Analiz referanslarına bakınız.

3. Analiz yöntemleri: Önyargıların en aza indirilmesi için, sonuçlar çıkarılmadan önce analiz süresince farklı kaynaklardan elde edilen veriler üçgenlenir. Üçgenleme, niteliksel verilerin geçerliliğini temin edecek zenginleştirilmiş bir anlayış ortaya çıkarmak için, olağanüstü bir olayın örtüşen yönleri kadar farklılık gösteren yönlerini de ölçmeye yarayacak verilerin toplanması ve analiz edilmesine yarayan bir karma-yöntemler yaklaşımıdır. Yalnızca dışarıdakilerin algıları ve önceliklerine dayalı bir insani yardımdan kaçınmak adına, analize yerel algılar da dahil edilir.

4. Paydaşların katılımı: Paydaşlar , etkilenen toplum gruplarından mümkün olduğunca fazla sayıda katılımcıyı dahil etmelidir. İlk değerlendirme esnasında, paydaşların veri ve bilgi toplama, analiz, bilginin yönetimi ve yaygınlaştırılmasına katılımları şartlar açısından sınırlı olabilirse de sonraki değerlendirmeler, gözlemler ve sonuçların değerlendirilmesi esnasında arttırılmalıdır.

5. İlk değerlendirme bulguları: Bulgular, aktivitelerin planlanabilmesi için mümkün olduğunca çabuk kullanıma sunulmalıdır. Eğitim ihtiyaçları ve kaynaklarını tanımlayan kriz öncesi veriler ile kriz sonrası değerlendirmeler (yetkililerden, STK'lar, insani yardım konusunda uzman kurumlar ve yerel toplum tarafından sağlanan) tüm aktörlerin

ivedi kullanımına hazır hale getirilmelidir. Bu, özellikle aktörlerin acil durum süresince bölgeye erişemedikleri durumlarda çok faydalı olacaktır.

6. Acil durum genel değerlendirmesi: Acil durum ekibinde, eğitim ve çocukların korunma ihtiyaçları ile kaynaklar üstüne veri toplayacak bir eğitim ya da sosyal hizmet uzmanı yer almalıdır. Kurumlar, bu faaliyetleri yürütmek için gereken kaynakları, personeli ve kurumsal kapasiteyi oluşturmada kararlı davranmalıdır.

7. Risk analizi: Eğitimin koruma ve/veya risk faktörü üstüne yapılandırılabilmesi için, içinde bulunulan durumda, çocuk ve gençlerin sağlık ve güvenliklerini etkileyebilecek tüm unsurlar olabildiğince göz önüne alınmalıdır. Değerlendirme, riskleri gösteren bir liste ya da tablo ("risk matrisi") içermek suretiyle, farklı yaş grupları ve zarar görülebilirliği yüksek grupların doğal afetler ve çevresel zararlar, kara mayınları ya da patlamamış cephane, bina güvenliği ve diğer altyapı, çocuk koruma ve güvenliği, zihinsel ve fiziksel sağlık tehditleri, öğretmen niteliğiyle ilgili problemler, okul ortamı ve müfredat ile diğer gerekli bilgiyle bağlantılı riskleri belgelendirmelidir. (Örnek bir risk matrisi için INEE Asgari Standartlar CD-ROM'una bakınız).

Değerlendirme, doğal sebeplerle ya da insan eliyle meydana gelen talihsiz olaylar süresince, acil durumlara alakalı korunma, etki azaltma ve müdahale (hazırlıklı olmak, müdahale, yeniden yapılanma ve rehabilitasyon) için ihtiyaç duyulan risk yönetme stratejilerini vurgulamalıdır. Bu, bazı durumlarda, acil durumlardan korunma ve müdahale için her eğitim merkezinin kendi acil durum ve güvenlik planının olmasını gerekli kılabilir. Gerekliyse, her eğitim merkezi kendi potansiyel tehditlerini gösteren bir risk haritası hazırlayıp zarar görülebilirliğini yükseltecek faktörlerin altını çizmelidir.

8. Değerlendirme bulgularının paylaşımı: Bunun koordinasyonu, yerel ya da ulusal seviyedeki uygun yetkililerce yapılmalıdır. Bunu yapacak beceride yerel yetkili kişi ya da kurumun olmaması halinde, bilgi koordinasyonu ve paylaşım mekanizmasını yönlendirmek için BM İnsani Yardım İlişkileri Koordinasyon Ofisi (OCHA) gibi uluslararası lider bir aktörün adı öne çıkarılmalıdır. Değerlendirme bulgularının paylaşımı için derhal istatistikî bir çerçeve çalışması yapılarak, veriler tüm paydaşların kullanılabileceği şekilde sunulur. (Sayfa 77'deki Eğitim Politikası ve Koordinasyon- Standart 3'e de bakınız).

Analiz Standart 2: Müdahale Stratejisi

Problemin açık tanımı ve belgelenmiş bir eylem stratejisini de içine alacak biçimde, bir eğitimsel müdahale çerçeve çalışması geliştirilir.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Program başlangıcında, temel veriler sistematik olarak toplanır.
- Acil durum eğitim müdahale stratejileri, tüm verilerin net olarak anlaşıldığını gösterir. (Kılavuz notlar 1 ve 2'ye bakınız).
- Eğitimsel müdahalenin çocuklar, gençler ve tüm toplum üstündeki etkilerini gözlemlemek için geçerli kıstaslar ve göstergeler tanımlanır.
- İlk değerlendirmeden toplanan bilgi, sürmekte olan programın gelişimi hakkında bilgi veren yeni verilerle güncellenir. (Kılavuz not 3'e bakınız).
- Eğitimsel müdahale stratejileri, zarar görülebilirliği yüksek ya da özel eğitim ihtiyaçları olanlar da dahil olmak üzere, bütün çocuk ve gençlerin iyilik ve güvenliğine öncelik verir.
- Eğitimsel müdahale stratejileri, acil durumdan etkilenmiş nüfusun kapsamlı ve kaliteli eğitime olan ihtiyacını, gösterdiği sürekli gelişim ile karşılayıp ulusal eğitim programlarının güçlenmesine hizmet eder. (Kılavuz notlar 4, 5 ve 6'ya bakınız).

Kılavuz notlar

1. Müdahale önerileri: Önemli aktivitelerin, burada tanımlanan asgari standartları karşılamaya imkan verecek fonlara göre bütçede yer alması temin edilmelidir. Öneriler, hangi eğitim aktivitesinin nerede yapılmasının tasarlandığını belirtmeli; farklı tür ve seviyeler için ölçülen ihtiyaçların ne kadarının karşılanabileceği konusunda tahmine yer vermeli ve kalan ihtiyaçların karşılanmasında diğer kurumların kararlılığının bilinip bilinmediğine işaret etmelidir. Eğer gerçekte var olan eğitim talebi öngörülenden daha fazlaysa, müdahale için olabildiğince esnek olunmalıdır. Acil durum eğitim masrafları (ekipman ve hizmet bedelleri gibi) ve seviyelerinin oturtulmasında, kurumlar arası uyum ve sürdürülebilirliğin yaygınlaştırılması için çaba gösterilmelidir.

2. Veri toplama ve analiz için kapasite oluşturma: Öneriler, temel verilerin toplanıp analiz edilmesi ve gözleme ile değerlendirme çalışmalarının yapılabilmesi için personelin, özellikle de yerel personelin, kapasite gelişimini kapsamlıdır. Bu konu genellikle, öneri oluşturma esnasında tam olarak hesaba katılmamaktadır.

3. Stratejilerin güncellenmesi: Müdahale önerileri, acil durumlar süresince ve yeniden yapılanmaların erken dönemlerinde en az üç ayda bir gözden geçirilip güncellenmelidir. O güne kadar kaydedilmiş başarılar, acil durum koşullarındaki değişiklikler ve karşılanmayan ihtiyaçlara dair halihazırdaki tahminler hesaplara dahil edilmelidir. Amaç, kalite ve kapsamda sürekli ilerleme kaydetmek kadar, eğer mümkünse uzun dönem sürdürülebilirliğin sağlanması olmalıdır.

4. Bağışçı müdahalesi: Bağışçılar, zarar görebilirliği yüksek gruplardan gelen öğrencilerin kayıt ve devamlılıkları da dahil olmak üzere, acil eğitim müdahalesinin hem kalitesini hem de kapsamını düzenli olarak gözden geçirmelidirler. Acil durumdan etkilenmiş çeşitli bölgelerde, eğitim fırsatlarına erişimi temin etmelidirler. Sığınmacıların ya da ülke içinde yerinden edilmiş nüfusun bulunduğu yerlerdeki yerel toplumun asgari standartlara uygun olarak eğitim almasını sağlayacak fonlama yapılmalıdır.

(Sayfa 44'teki Erişim ve öğrenme ortamı- Standart 1, Kılavuz not 8'e de bakınız).

5. Ulusal programların güçlendirilmesi: Özellikle yerinden edilmemiş nüfus için ve yeniden yapılanmanın erken dönemlerinde gerçekleştirilen acil eğitim müdahalesinin planlaması, ulusal ve yerel eğitim planlaması, idaresi ve yönetimi ile, hizmet içi öğretmen eğitimi ve desteğini de kapsayan ulusal eğitim programlarıyla uyumlu ve onları güçlendirecek biçimde yapılmalıdır.

6. Kurumsal yetki kısıtlamalarının üstesinden gelmek: Yetkileri kısıtlı olan yardımcı organizasyonlar (sadece çocuklarla ya da göçmenler ve onların başarıyla vatanlarına dönmesiyle kısıtlanmış yetkilere sahip olmak gibi), tüm eğitim ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için, kendi eğitim müdahalelerinin devlet kurumları ya da daha geniş yetkilere sahip olan kurumlarla uyumlu olmasını temin etmelidir. Maruz kalmış her bölge için geliştirilen eğitim stratejileri, erken çocukluk dönemi gelişim ihtiyaçları ile, orta, yüksek ve mesleki eğitim düzeyindeki gençliğin ihtiyaçlarını, hizmet öncesi öğretmen eğitimi ve uygun alternatif eğitimleri de ele almalıdır. Vatanına geri dönenlerin bulunduğu bölgelerdeki eğitimsel gelişim stratejileri, zamana bağlı kısıtlamaları olduğu için kendileri katılımcı olamayan insani yardım kuruluşlarının yardımlarıyla geliştirilen daha uzun süreli destek programlarına yer vermelidir (göçmenlerin vatana dönüşlerinde ve buradaki hayatlarının başlangıcında yeniden uyum sağlama desteği verilmesi gibi).

Analiz Standard 3: Gözlemele

Yer alması uygun olan tüm paydaşlar , eğitim müdahale faaliyetlerini ve maruz kalan nüfusun değişen eğitim ihtiyaçlarını düzenli olarak gözlemler.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Acil durumlar ve müdahalelerin sürekli olarak gözlemlenmesini sağlayacak sistemler oluşturulmuştur ve kullanılmaktadır.
(Kılavuz notlar 1 ve 2'ye bakınız).
- Düzenli olarak, tüm maruz kalmış gruplardaki kadınlar, erkekler, çocuklar ve gençlerin fikirlerine başvurulmakta olup gözlemelele aktivitelere katılımları sağlanmaktadır.
(Kılavuz not 2'ye bakınız).
- Eğitim verileri, temel bilgilerden başlayıp takip eden değişim ve eğilimleri izleyecek biçimde, sistematik ve düzenli olarak toplanır.
(Kılavuz notlar 3 ve 4'e bakınız).
- Personel, verilerin güvenilirliği ile analizlerin geçerli ve kanıtlanabilir olmasını temin etmek amacıyla, veri toplama ve analiz metodolojileri konusunda eğitilir
(Kılavuz not 5'e bakınız).
- Eğitim verileri analiz edilir ve önceden belirlenmiş, düzenli aralıklarla pay sahipleri ile paylaşılır.
(Kılavuz not 3'e bakınız).
- Gözlemelele sistemleri ve veri tabanları, yeni eğilimleri yansıtarak gelen bilgi ışığında karar alma olanağı verecek geri bildirim sağlanması amacıyla düzenli olarak güncellenir.
- Değişiklikleri, yeni eğilimleri, ihtiyaçları ve kaynakları belirten veriler, düzenli olarak eğitimsel programın yöneticilerine ulaştırılır.
- Gözlemelelenin bir sonucu olarak, gerektiğinde programda düzeltmeler yapılır.

Kılavuz notlar

1. Gözlemelele: Nüfusun değişen eğitim ihtiyaçlarını ve programların yeterlilik, ihtiyaca cevap verebilirlik anlamında bu ihtiyaçları ne ölçüde karşıladığını yansıtmalı; iyileştirme olanaklarını hesaba katmalıdır. Bütün verilerin aynı sıklıkla toplanması gerekmez. Bu nedenle, gözlemelele süreci tasarlanırken, ihtiyaca dayalı olarak verilerin ne sıklıkla toplanacaklarına ve verilerin toplanıp işlenmesi için harcanacak kaynak miktarına dair kararlara yer

verilmelidir. Pekçok türden bilgi, ihtiyaç ve problemler hakkında hızlı bilgi sağlayabilecek örnekler bazında, okullardan ve diğer eğitim programlarından temin edilebilir. (kayıtlar, eğitimi bırakma, öğrencinin okula gelmeden birşeyler yiyip yemediği, ders kitap sayısı, kullanılabilir öğretim ve öğrenme materyalleri hakkındaki veriler gibi). Çocukların okul dışında gözlemlenmesi, kayıt olmama ya da devamsızlık nedenleri de seçilen yörelerdeki bazı haneleri kapsayacak küçük örnekleme gruplarına ziyaretler yapılarak veya toplumsal gruplarla toplantılar gerçekleştirilerek ele alınabilir.

2. Gözlemede yer alacak kişiler: Maruz kalan nüfusun tüm gruplarından, özellikle cinsiyet ve dil becerileri dikkate alındığında, kültürel anlamda kabul görece bir tutumla bilgi toplayabilecek herkes gözlemede yer almalıdır. Yöreye özgü kültürel uygulamalar, kadınlara ya da azınlık gruplarına, kültürel anlamda kabul görebilecek bireylerce ayrı olarak danışılmasını gerekli kılabilir.

3. Eğitim Yönetimi Bilişim Sistemleri (EMIS): Acil durumlarda aksaklıklar görülebilir. Öncelikli olarak, kurumlar arası işbirliği ve ulusal yetkililerin desteği ile toplanan temel veriler ve basit veri işleme oluşumları yeniden kullanıma sokulmalıdır. Ulusal bazda bir EMIS geliştirilmesi ve iyileştirilmesi, var olan bilginin toplanması, geliştirilmesi, yorumlanması, uygulanması, yaygınlaştırılması için yerel, bölgesel ve ulusal düzeylerde kaynak ve kapasite oluşumunu gerektirebilir. Bu çalışma, yeniden yapılanmanın erken dönemlerinde işlevini yerine getiren bir gözleme sistemine sahip olabilmek amacıyla, acil durumun mümkün olduğunca erken bir safhasında ele alınmalıdır.

Uyumlu bir yazılım, EMIS için kritik önem taşıyan bir bileşendir. Ulusal ve bölgesel düzeydeki eğitim ofisleri ile eğitimin diğer yan sektörleri (ulusal eğitim enstitüleri gibi), bilgi alışverişini düzenleyecek uygun veri tabanlarını oluşturabilmeleri için tamamlayıcı yazılım sistemlerine sahip olmalıdır.

4. Öğrencilerin gözlemlenmesi: Öğrencilerin bir kursu tamamlaması ya da kurstan ayrılmasını takiben mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilmelidir. Gözleme, sayısal beceriler ve okuryazarlığın hatırlanır olması ile okuryazarlık sağlandıktan sonra okuma materyallerine erişimi sağlar. Mesleki eğitim konusundaki gözlemede ise, işe yerleştirme personeli ve izleyici çalışmalar kanalıyla, istihdam imkanları ile eski kursiyerlerin edindikleri mesleki becerileri nasıl değerlendirdikleri takip edilmelidir. Program sonrası gözleme, programların tasarımı için paha biçilmez geri bildirim sağlar.

(Sayfa 62'deki Öğretim ve öğrenme- Standart 4'e de bakınız).

5. Verilerin geçerliliği: Bütün analizler, 1) göstergenin tanımı, 2) veri kaynağı, 3) veri toplama yöntemi, 4) veriyi toplayanlar ve 5) veri analiz prosedürleri hakkında bilgi veren belgelerle sunulmalıdır. Verinin toplanması, yönetimi ya da analizi sırasında ortaya çıkan herhangi bir anormallik varsa, bu da kayıtlara geçirilmelidir. Veriler, suçlanmaktan korkan ya da kaynak kullanım iznini en yüksek değerlere çekmek isteyenlerce çarpıtılabilir (kayıtların veya derslere devam edenlerin sayılarının şişirilmesi gibi). Verilerin geçerliliğini iyileştirme maksadıyla, personel eğitimi, habersiz gözleme ziyaretleri yapma politikası ile desteklenmelidir.

Analiz Standart 4: Değerlendirme

Uygulamayı iyileştirmek ve güvenilirliği arttırmak amacıyla, eğitim müdahalesinin değerlendirilmesi sistemli ve tarafsız olmalıdır.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Politikalar, programlar ve müdahale sonuçlarının, topyekun müdahale stratejileri, eğitime ve çocukların korunmasına yönelik belli başlı amaçlar ve asgari standartlarla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi uygun aralıklarla gerçekleştirilir.
(Kılavuz not 1'e bakınız).
- Müdahalenin beklenmedik etkileri hakkında bilgi araştırması yapılır.
- Bilgi, maruz kalmış nüfuslar ve diğer sektörlerden gelen ortaklar da dahil olmak üzere, bütün paydaşlardan şeffaf ve tarafsız bir tutumla toplanır.
- Marjinal gruplar, toplumsal eğitim komiteleri, yerel ve ulusal eğitim büroları, öğretmen ve öğrenciler de dahil olmak üzere tüm paydaşlar, değerlendirme çalışmalarında yer alır.
(Kılavuz not 2'ye bakınız).
- Alınan dersler ve iyi uygulamalar, yerel, ulusal ve insani yardım toplulukları bazında, en geniş biçimde paylaşılır; ulusal ve küresel eğitim amaçlarına katkı sağlamak amacıyla, acil durum sonrası kullanılacak danışmanlık, programlar ve politikalar içine ilave edilir.
(Kılavuz not 3'e bakınız).

Kılavuz notlar

1. Değerlendirmeler: Bütün resmin ortaya konabilmesi için hem niteliksel hem de sayısal veriler toplanmalıdır. Niteliksel veriler, bağlamsal bilgi sağlayıp toplanan istatistiki verilerin açıklanmasına yardımcı olur. Niteliksel veriler, mülakatlar, gözlemler ve yazılı belgeler vasıtasıyla toplanabilir. Sayısal veriler ise, anketler ve soru formları vasıtasıyla toplanır.

Değerlendirmeler, insani, maddi ve aynı girdiler; öğrenci erişimi, devamlılığı, katılımı ve korunması; öğretme-öğrenme süreçleri; öğrenmenin tanınırlığı ve sertifikasyonu; hizmet içi öğretmen eğitimi; bireysel öğrenciler üstündeki etkiler, ileri seviyedeki çalışmalar, iyileştirme ve daha geniş topluluklar üstündeki etkileri de içine alacak biçimde kapsamlı bir değer takdiri sağlamalıdır.

2. Değerlendirme vasıtasıyla kapasite oluşturma: Değerlendirme bütçesi, değerlendirme konseptlerini tanıtmak, değerlendirme çerçeve çalışmasını ve katılımcılık bazlı işleyişleri geliştirmek, bulguları birlikte gözden geçirip

yorumlamak amacıyla pay sahipleri ile yapılacak atölye çalışmalarına imkan vermelidir. Özellikle, bir eğitim programında görev alan personelin, değerlendirme oluşumu içerisinde yer alması çok faydalı olur. Bu, ileriki dönemlerde “sahiplenme” ve “önerileri uygulamaya koyma” için gereken kavramsal temeli geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Öğretmenler ve diğer eğitim personeli gibi proje yararlanıcıları, uygulamada karşılaştıkları güçlüklerle, belli önerilerin uygulanması sonucunda ortaya çıkan zorluklara da işaret edebilirler.

3. Bulgular ve alınan derslerin paylaşımı: Değerlendirmecilerden raporlarını yazarken, halka açık bilgi paylaşımında kullanılacak bir ilk bölüm ile geniş çapta paylaşımı söz konusu olmayacak, gizli ya da dahili bulguların yer aldığı ikinci bir bölüme yer vermeleri istenebilir.

Tüm Kategorilerin Ortak Asgari Standartları: Ekler

EK 1: İlk değerlendirme çerçeve çalışması

KAPASİTE VE ZARAR GÖREBİLİRLİK ANALİZİNE KATILIM (yaş ve cinsiyet anlaşmazlıkları da dahil olmak üzere kadın-erkek meselesi gibi)	KORUMA (fiiksel, kanuni ve maddi) / İNSAN HAKLARI / HUKUK İLKESİ						DEMOGRAFI (Toplam nüfus, belli başlı zarar görülebilirliği yüksek gruplar, yerel nüfusun büyüklüğü, yerinden edilmişler, kayıplar, yaş ve cinsiyet dağılımı vb.)
	ÖLÜMCÜLLÜK						
	HASTALIK ORANI			BESLENME DURUMU			
	İÇME SUYU ERİŞİMİ	TEMEL SAĞLIK, BESLENME, VE PSİKOSOSYAL HİZMETLERE ERİŞİM	GIDA ALIMI	BARINMA İMKANI VE UYGUNLUĞU	SAĞLIKLI DAVRANIŞLAR	SIHHİ DURUM SEVİYESİ	
	GIDA GÜVENLİĞİ		SAĞLIK, BESLENME VE PSİKOSOSYAL HİZMETLERDEKİ PERFORMANS				
HANE HALKLARININ EKONOMİK VE PAZAR BAĞLAMINDAKİ DURUMU		EĞİTİM	SOSYAL VE KÜLTÜREL BAĞLAM	EŞİTSİZLİKLER			
ULUSAL BAĞLAM Politik, ekonomik, tarihi, sosyal yapı; devlet kapasitesi, altyapı sistemleri, coğrafya, iklim, doğal zararlar, uluslararası organizasyonlar, vb.			ULUSAL PAZARLAR İşlevini sürdürüyor mu (bunun yardımıyla dışarıdan destek ihtiyacı azalır), yoksa durmuş mu?				

İlk değerlendirme çerçeve çalışması, belli bir topluluğun ihtiyaçları konusunda ortak bir anlayışa ulaşmak amacıyla, tartışma ve analizlerde temel olarak kullanılır. Bu analiz kanıt ve yargının birleşimidir. İlk değerlendirme çerçeve çalışması, yalnızca ihtiyaçları değil, düşünceye değer katan kaygı unsurlarından oluşan kategorileri de kapsamaktadır. Çerçeve çalışması, kategoriler arasında nedensellik bağı kurarken buna kesin bir vurgulama yapmadığından, değerlendirmeyi yapacak ekiplere yardımcı olmak için daha detaylı hazırlanmış araçlara ihtiyaç duyulur. Bu tür araçların gelişimi tamamlanana kadar, nedenselliği nasıl açıklayacaklarını ekipler kendileri seçebilirler. Krizler için öncelikleri belirlenmiş bir insani yardım müdahale planı yapma amacıyla, çerçeve çalışması bilgi paylaşımı için daha kalıcı ve syadam bir platform sağlar. Her ne kadar çerçeve çalışmasının her bir seviyesinde yansıtılan kaygılarda hiyerarşi söz konusuysa da müdahalelerde buna paralel bir öncelik belirlemesi beklenmez. Çerçeve çalışması ile farklı kategorilerin birbirleriyle bağlantılı oldukları ve bu durumları göz önünde tutularak ele

alınmaları gerektiği gösterilir. Çerçerçe çalışmasında yer alan her kategori hem tek başına (eğitim gibi) hem de entegre bir değerlendirilmenin parçası olarak (eğitimdeki durumun çerçerçe çalışmasındaki diğer kategoriler üstündeki etkisi gibi) değerlendirilmelidir. Koruma / insan hakları / hukuk ilkesi birbiri üstüne binen meseleler olduklarından hem ayrı ayrı hem de genel akışa göre ele alınmalıdır. Değerlendirmenin çıkış noktası coğrafya ya da maruz kalan nüfus grubudur.

Kaynak: İlk Değerlendirme Çerçerçe Çalışması, Kurumlar Arası Yürütme Komitesinin (IASC) CAP Alt Çalışma Grubu tarafından geliştirilmiş olup 25 Ocak 2004'te BM ajansları, STK'lar ve Kızılhaç gibi bağışçıların katıldığı bir atölye çalışmasında son haline getirilmiştir.

EK 2: Bir Acil Durumun Planlanması: Durum Analizi Kontrol Listesi

Programı planlayıp uygulamaya koyabilmek için faktörler, sorunlar, kişiler ve kurumları tanıyıp anlamaya ihtiyaç duyarsınız.

1. Temel Değerlendirme

- Temel değerlendirme çalışması için gereken veriler nelerdir?
- Mevcut olanla uygulamanın planlanması için hangi verilere (Okul olarak kullanılacak yerler – adet ve lokasyon olarak –, tahmini öğrenci sayısı, öğretmen sayısı vb.) ihtiyaç duyarsınız?
- Programa başlamadan önce temel değerlendirme verilerini toplama fırsatı var mı?

2. İçinde bulunulan durumun doğası

- İçinde bulunulan durumun doğası nedir? (yavaş yavaş zaman içinde mi, birdenbire mi olmuş?)
- Özel dikkat gerektiren acil durumdan etkilenmiş ya da zarar görebilirliği yüksek gruplar (kültürel, yaşa ya da cinsiyete bağlı vb) var mı?

3. Durumun istikrarı

- Durum istikrara ulaştı mı (kısa / orta dönem), yoksa hala oluşum sürüyor mu?
- Ön görülebilen başka olay ihtimalleri söz konusu mu (yeni bir acil durum ya da mevcut durumda olabilecek büyük bir değişiklik gibi)?
- Ani ve/veya belirgin değişikliklerle sonuçlanabileceği saptanmış faktörler neler?

4. Halihazırdaki eğitim sistemi

Eğitim sistemi

- Çalışan bir eğitim sistemi var mı?
- Hedef topluluk içinde birden fazla çalışan sistem mevcut mu?
- Mevcut durum, var olan eğitim sistem(ler)ini nasıl etkilemiş?
- Okul binaları ve alt yapısı eksik ya da hasarlı mı (mutfaklar, sıhhi yardım imkanları, depo, vs.)?
- Öğrenme ortamının mevcut durumu nedir (yer, materyaller, derslikler, çalışanlar, vb.)?
- Erkek ve kız çocuklar ya da farklı coğrafi, etnik vd kökenlere sahip çocuklar için durum aynı mı?
- Çocuklar okula kayıtlı ve devamları düzenli mi? Değilse, neden?

- Çocuklar okuldayken açlıktan etkileniyorlar mı (kahvaltı yapmamak, okula olan mesafenin uzaklığı, genel beslenme sorunları)?
- Çocukların eksik beslenmeden kaynaklanan belirgin problemleri var mı? Neler?

Müfredat ve öğretim

- Ortak bir müfredat var mı?
- Öğretimde kullanılan ortak bir dil (ya da diller) var mı?
- Öğretmen, öğretim ve/veya öğrenim araçları mevcut mu?
- Öğretmenlerin eğitimi / yeniden eğitim almaları için bir gereksinim var mı?
- Gayr-ı resmi eğitim ve becerilere yönelik eğitim programlarına (kendi başına hareket edemeyen çocuklar, askerler, okul dışındaki çocuklar ve/veya diğer elverişsiz durumdaki gruplar için) ihtiyaç var mı?

5. Temel paydaşlar

Temel paydaşların tanımlanması

- Kim ne yapıyor?
- Kim neden sorumlu?
- Kim neyi planlıyor?
- Kim hangi kaynaklardan sorumlu?
- Kim hangi kararlardan sorumlu?
- Diğer uluslararası kuruluşlar
- STK'lar (uluslararası ve yerel)
- Devlet:
  - Ulusal ve yerel devlet kurumlarının mevcut durumu nedir (kanuni, geçici)?
  - Eğitimin idaresi kimde?
- Okullar (öğretmenler, müdürler, okul aile birlikleri)
- Toplum (liderler, yaşlılar, dindarlar, kadın dernekleri, sağlık çalışanları veya diğer toplum grupları)
- Aile
  - Aile içi baskın yapı nasıl?
  - Acil durum aile yapısını etkilemiş mi?
  - Çocukların (özellikle kızların) eğitime katılımları konusundaki kararı kim veriyor?

6. Kullanılabilir kaynaklar

Eğitim için (Yukarıdaki 'Mevcut Eğitim Sistemleri' konusuna da bakınız)

- Güvenli öğrenme alanları var mı?
- Kullanılabilir okul imkanları tam anlamıyla işler vaziyette mi?
- Okulun günlük işleyişini sağlayacak sayıda öğretmen ve okul personeli mevcut mu?

Gıda Yardımı için

- Gıda dağıtımının başlaması ne denli acil?
- Yiyecek hazırlamak için hangi personel kullanılabilir?

Yiyecek hazırlamak için hangi imkanlardan faydalanılabilir (okul mutfakları, depolar, pişirme/yeme gereçleri, pişirmek için gaz, su kaynağı)?

- Yeni imkanlar sağlamak mümkün mü?
- Ulaşım / Dağıtım / Saklama altyapısı mevcut mu?
- Hangi gıda malları kullanılabilir? Nereden ve ne çabuklukta tedarik edilip gıda dağıtım noktalarına ulaştırılabilirler?
- Kullanılabilir / geliştirilebilir okul sağlık programları var mı?
- Halen herhangi bir başıvçu bildiri mi var mı?
- Olası uygulama ortakları var mı?

7. Mevcut ve Olası Kısıtlamalar

Güvenlik

- Güvenli öğrenim alanları mevcut mu?
- Çocuklar, öğretmenler ve yardım çalışanlarının öğrenim alanlarına güvenli erişimi mümkün mü?
- Yiyeceklerin hazırlanması ve/veya dağıtımı için güvenli bir yer var mı?
- Yiyeceklerin ulaşımı ve dağıtımı güvenli mi?
- Gıda güvenli bir biçimde saklanıyor mu?

Cinsiyete bağlı / Etnik Kısıtlamalar

- Bir ya da diğeri cins mensup olanlara özel kısıtlamalar / sorunlar var mı?
- Farklı gruplara özel (etnik, coğrafi) kısıtlamalar / sorunlar var mı?

Yasal yürütme

- Faaliyetlerin planlanması ve uygulanmasında açıkça belirtilen bir devlet ortağı var mı?
- Eğitimsel faaliyetlerin ortaya konması ve desteklenmesi politik güçlerden / yerel liderlerden destek görüyor mu? Görmüyorsa, neden?
- Bu destek olmaksızın devam etmek riskli mi?
- Bu destek olmaksızın devam etmek savunulabilir mi?
- Ortaklık geliştirilebilir mi?
- Destek geliştirmek ve/veya sağlamak için program tasarlanabilir mi?

Uyarılama yapılan kaynak: Dünya Gıda Programı, Acil Durum Koşullarında Okuldaki Beslenmenin Planlanması – Durumun Analizi, Programın Tasarlanması, Uygulama, 2004. <http://www.wfp.org>

EK 3: Bilgi Toplama ve İhtiyaçları Değerlendirme Formu

Yer(ler):

Acil Durumun Türü :

Temel problem(ler) :

Bazı okullar hala çalışır durumda mı?

Evet / Hayır	Yer(ler)	Devam eden çocuk sayısı	
		Kız	Erkek

1.Problemin temel neden(ler)i ve /veya gerekçe(ler)i

Okul binaları hasar görmüş	☐	Para ödenmezse öğretmenler çalışmayacak	☐
Okul tesislerinde su yok / içmek güvenli değil	☐	Seyahat tehlike arz ediyor	☐
Çocuklar başıboş / okul dışında	☐	Öğretmenler askere alınmış	☐
Ekipman / Materyal yok	☐	Bazı çocuklar travma geçiriyor	☐
Ailelerin okul materyali alacak imkanı yok	☐	Bazı çocuklar engelli	☐
Öğretmenler gitmiş ya da korkuyorlar	☐	Çocuklar askere alınmış	☐
Öğretmenlerin yerini alacak eğitimli yetişkin yok	☐		☐

2. Çocuk nüfusun tanımlanması

	Toplam	Kız	Erkek
Çocuk sayısı			
0-5 yaş arası	%	%	%
6-13 yaş arası	%	%	%
14-18 yaş arası	%	%	%
Yerleşik nüfustan	%	%	%
Göçebeler	%	%	%

3. Acil durum öncesiyle karşılaştırma

	Toplam	Kız	Erkek
Çocuk sayısı	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok
0-5 yaş arası	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok
6-13 yaş arası	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok
14-18 yaş arası	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok
Yerleşik nüfustan	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok
Göçebeler	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok	Az Aynı Çok

Cinsiyetle ilgili herhangi önemli bir değişim varsa, belirtin.

Ele alınması gereken başka önemli meseleler var mı, etnik grupların mevcudiyeti gibi? Belirtin.

4. Çocukların eğitim düzeyleri nedir?

	Erken Çocukluk Dönemi Eğitimi	İlkokul Eğitimi	Orta Okul Eğitimi (ergenlik başlangıcı)
--	-------------------------------	-----------------	---

Yaş grubunun % ...'i tamamlamış

5. Çocuklar hangi dil(ler)i kullanıyor?

Ana dil	Konuşan ☐	Yazan ☐
Yerel dil(ler) (Belirtiniz)	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
Diğer (Belirtiniz)	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐

6a. Kamu binalarının gösterildiği bir bölge haritasına sahip misiniz (okullar, sağlık ocakları, hastaneler, camiler vb)?

6b. 6a'daki soruya "hayır" dediyseniz, böyle bir harita bulma şansınız var mı?

6c. 6b'deki soruya "hayır" dediyseniz, bu bilgiyi nasıl tedarik edebileceğinizi belirtin.

7. Derslik olarak nereler kullanılabilir?

	☒	<u>Yerleşimi sağlanabilecek çocuk sayısı</u>
Okul / derslikler	☐	
Rehabilitasyon merkezi	☐	
Barınak	☐	
Dış mekan (gölgelik / ağaçlık)	☐	
Ev	☐	
İbadethaneler	☐	
Klinikler	☐	
Diğer (Belirtiniz)	☐	

8. Aşağıdaki olanaklara kolayca erişim sağlanıyor mu?

	<u>Merkezde</u> ☒	<u>Biraz uzakta (metre)</u> ☒	<u>Erişim yok</u> ☒
Su kaynağı (Belirtiniz)	☐	☐	☐
Umumi tuvalet/banyo	☐	☐	☐
Duşlar	☐	☐	☐
Tuvaletler	☐	☐	☐
Tıbbi tesisler	☐	☐	☐
Engelliler için tesisler	☐	☐	☐
Elektrik	☐	☐	☐

9. Derslere katılabilmek için çocuklar ne kadar yol katetmek durumunda?

	0-25%	26-50%	51-75%	76-100%
(metre cinsinden)				
500 metre veya altında				
500 - 1000 metre				
> 1000 metre				
(mil cinsinden)				
1/2 mil veya altında				
1/2 - 1 mil				
> 1 mil				

10. Çocuklar ev işlerine ya da diğer işlere katılımda bulunuyor mu?

	<u>Kızlar</u>	<u>Erkekler</u>
%		
Günde saat		
Çoğunlukla 12'den önce / sonra		

11. Ne miktarda (yaklaşık olarak) öğrenme materyali mevcut ve ihtiyaç duyulmakta?

(çocuk başına)	<u>Mevcut</u>	<u>İhtiyaç duyuluyor</u>
Ders kitapları		
Konu 1		
Konu 2		
Konu 3		
Yazma tahtası		
Tebeşir		
Tahta Silgisi		
Ödev defteri		
Tükenmez / Kurşun kalem		
Silgi		
Boya kalem		
Diğer (Belirtiniz)		

12. Ne miktarda (yaklaşık olarak) öğretim materyali mevcut ve ihtiyaç duyulmakta?

(Derslik başına)	<u>Mevcut</u>	<u>İhtiyaç duyuluyor</u>
Klavuzlar / El kitapları		
Kayıt defterleri		
Yazı tahtası		
Kutu tebeşir		
Duvar posterleri / haritalar		
Tükenmez / Kurşun kalemler		
Kırtasiye		
Diğer (Belirtiniz)		
Eğlenceye yönelik materyaller		

13. Çocuklara öğretim verecek kim(ler) var?

	Sayı	Kadınlar (%)	Erkekler (%)
Öğretmenlik eğitim olanlar			
Alanında uzman profesyoneller			
Diğer alanlardan profesyoneller			
Sağlık eğitimcileri; dr, hemşire, sağlık memuru			
Yaşça büyük çocuklar			
Toplum üyeleri			
STK üyeleri			
Gönüllüler			
Diğer (Belirtiniz)			

14. Öğretmenleri destekleyecek hangi yetişkin insane kaynakları mevcut?

	Sayı	Kadınlar (%)	Erkekler (%)	<u>Eğitim düzeyi / Nitelikler</u>
Alanında uzman profesyoneller				
Diğer alanlardan profesyoneller				
Sağlık eğitimcileri; dr, hemşire, sağlık memuru				
Yaşça büyük çocuklar				
Toplum üyeleri				
STK üyeleri				
Gönüllüler				
Diğer (Belirtiniz)				

15. Çocuklara eşlik eden kimse var mı?

	<u>Çocuk grubunun %...'si</u>
Bütün aile	
Anne - babadan biri	
Diğer kardeşler	
Ailenin diğer üyeleri	
Gönüllüler	
Tek başına	

16. Hane içindeki reis kim?

Çocuk grubunun %...’si

Anne

Baba

Başka bir yetişkin (Belirtiniz)

Diğer çocuk (Abla)

Diğer çocuk (Ağabey)

Diğer (Belirtiniz)

17. Çocukların ailelerinin geçmişteki ekonomik durumları?

%

Kamu görevlisi (memur)

Serbest Meslek (ticaret)

Çiftçi

Vasıfsız işçi

İşsiz

Diğer (Belirtiniz)

18. Çocuklara hangi özel konulara dair mesajlar verilmeli?

Sihhi durum ve hijyen

Sağlık

Kara mayınları gibi olası tehlikeler

Yaşamsal beceriler (Belirtiniz)

Diğer (Belirtiniz)

19. Maruz kalan topluluklarda işlevsel olan temel kurumların varlığı (Birkaç isim veriniz) :

Toplum komiteleri	Genel	Yaygın	Nadir	Mevcut değil
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
Eğitim Bakanlığı Kaynakları	Genel	Yaygın	Nadir	Mevcut değil
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
Öğretmen Eğitim Kurumları	Genel	Yaygın	Nadir	Mevcut değil
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
Eğitimde aktif yerel STK'lar	Genel	Yaygın	Nadir	Mevcut değil
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
Eğitimde aktif uluslararası STK'lar	Genel	Yaygın	Nadir	Mevcut değil
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
BM ajansları	Genel	Yaygın	Nadir	Mevcut değil
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
Diğer (Belirtiniz)	Genel	Yaygın	Nadir	Mevcut değil
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐

Kaynak: UNICEF

2. Erişim ve Öğrenim Ortamı

Giriş

Kriz dönemlerinde, çok önemli bir hakka ve kaynağa – eğitimsel anlamda – erişim ekseriyetle sınırlıdır. Oysa, durumdan etkilenmiş insanlara, buldukları durumla başa çıkıp yaşamlarını sürdürebilmeleri için ilave bilgi ve beceriler kazandırma ve yaşamlarında tekrar normale dönüş duygusu oluşturmada eğitim çok hayati bir rol oynayabilir. Öte yandan, acil durumlarda eğitim aktiviteleri düzenlemek çok daha karmaşıktır ve özellikle de zarar görebilirliği yüksek grupların verilen eğitimi alamama tehlikesi mevcuttur. Bütün bireylerin kendilerine uygun ve kaliteli eğitim fırsatlarına erişimlerinin temini; öğrenme ortamlarının güvenli olması; öğrencilerin korunması ve zihinsel, duygusal, fiziksel iyiliklerinin yaygınlaştırılması konularında, devletler, toplumlar ve insani yardım kuruluşlarına sorumluluk düşmektedir.

Acil durumlardaki eğitim programları, öğrencilere (özellikle de çocuk ve gençlere), öğretmenlere ve eğitim personeline fiziksel, sosyal ve kavramaya yönelik koruma sağlayabilir. Bununla birlikte, öğrenciler okula gidip gelirken ve öğrenim ortamının kendi içinde sıklıkla fiziksel ve psikolojik tehlikelere maruz kalmaktadırlar. Bu problemler kız çocukları ve kadın öğretmenleri, diğerleriyle kıyaslanamayacak kadar fazla etkilemektedir. Bundan dolayı, eğitim hizmetleri sağlarken öğrencilerin gerek okula gelişi gidişleri gerekse de öğrenim ortamı içindeyken güvenliklerinin temini konusu zorunludur.

İlerlemeye açık resmi ve gayr-ı resmi bir dizi eğitim fırsatı sağlanırlmalıdır. Eğer acil durumun başlangıç döneminde derhal resmi eğitimin sağlanması mümkün olmuyorsa, eğitim programları eğlence aktiviteleri (spor ve oyunlar); gayr-ı resmi eğitim etkinlikleri; yaşça büyük çocuklar için telafi programları (gerekliyse); gençler için temel çalışma becerileri sağlayıcı ya da geliştirici programlar; çocuklar ve temel eğitime başlamamış ya da tamamlamamış genç ve yetişkinler için beceri geliştirme ile gayr-ı resmi eğitim alternatifi sunacak şekilde düzenlenmelidir.

Acil durumlarda, bazı birey ve grupların eğitime erişimlerinde belli problemler söz konusu olabilir. Ama, hiçbir bireyin ayrımcılığa maruz kaldığı için eğitim ve öğrenme fırsatlarından faydalanamıyor olması diye birşey kabul edilemez. Engelliler, ergen kız çocukları, savaşan güçlerle bağlantılı çocuklar (CAFF), alıkonan çocuklar, çocuk anneler gibi özel ihtiyaçları olan zarar görebilirliği yüksek grupların gereksinimleri, eğitim fırsatlarından faydalanmalarını temin etmek için eğitim sağlayıcılar tarafından değerlendirilmelidir. Eğitimsel müdahaleler sadece resmi ve gayr-ı resmi eğitim sağlamaya değil, aynı zamanda da ayrıma maruz kalma, okul ücretleri, dil bariyeri gibi bazı grupların dışlanmasına neden olan engellere çözüm getirmeye de odaklanmalıdır. Resmi, gayr-ı resmi ya da mesleki olsun, verilen tüm ek fırsatlar, özellikle eğitime hiç erişememiş ya da eğitimlerini sürdürme konusunda engellerle karşılaşan kız ve kadınların ihtiyaçlarını ele almalıdır.

Tüm kategorilere ortak standartlarla bağlantılar

Bir eğitim müdahalesi geliştirip uygulamaya koymada kullanılacak yöntemler, etkinlik açısından kritik değer taşır. Bu bölümden toplumsal katılım, yerel kaynaklar, ilk değerlendirme, müdahale, gözlemlene ve değerlendirmeyi

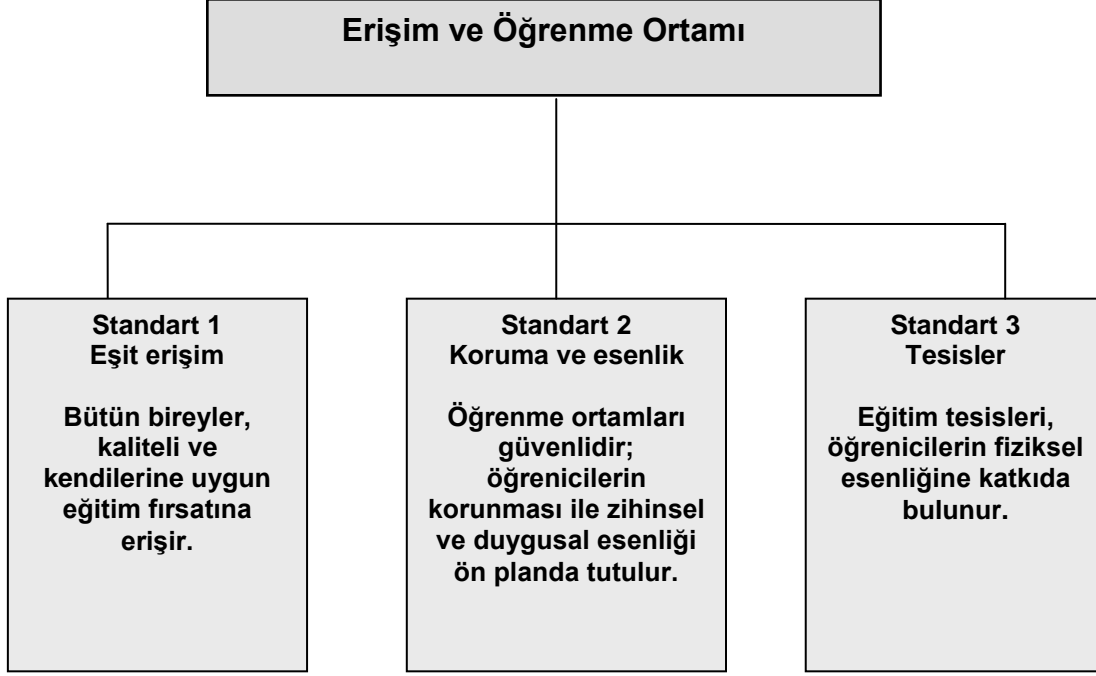

kapsayan tüm kategorilere ortak standartlar ile birlikte faydalanılmalıdır. Uygunluk ve kalitenin temini için, özellikle zarar görebilirliği yüksek gruplar da dahil olacak şekilde afetten etkilenenlerin katılımının en üst düzeyde olması sağlanmalıdır.

Asgari standartlar: Doğası gereği niteliksel olup eğitim müdahalesinde sağlanacak asgari seviyeyi belirler.

Temel göstergeler: Standardın sağlanıp sağlanmadığını gösteren "işaretler"dir. Programların etki veya sonucu kadar, kullanılan yöntem ve süreci de ölçme ve iletmede yol gösterir. Göstergeler niteliksel veya sayısal olabilir.

Kılavuz notlar: Farklı durumlarda standart ve göstergeleri uygularken göz önüne alınacak belli noktaları içerir; pratikte karşılaşılan güçlükler hakkında rehberlik eder ve öncelikli meseleler konusunda tavsiyelerde bulunur. Standart ya da göstergelerle ilgili kritik meseleler ile mevcut bilgideki ikilemlerin, çelişkilerin veya boşukların tanımına da yer verebilir. EK 2'de, bu bölüme dair belli teknik ve genel meseleler hakkındaki bilginin kaynağını gösteren bir referans listesi mevcuttur.

EK 1
Psikososyal kontrol listesi

EK 2
Okul Beslenme Programı kontrol listesi

EK 2: Referanslar ve Kaynak Rehberi
Erişim ve Öğrenme Ortamı bölümü

Erişim ve Öğrenme Ortamı Standart 1: Eşit erifim

Bütün bireyler, kaliteli ve kendilerine uygun eğitim fırsatına erişir.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Hiçbir bireyin ayrımcılığa maruz kaldığı için eğitim ve öğrenme fırsatlarından faydalanamıyor olması diye birşey kabul edilemez. (Kılavuz notlar 1 ve 2'ye bakınız).
- Belgeler ve diğer gereksinimler kayıt olmayı engelleyen bariyer olamaz. (Kılavuz not 3'e bakınız).
- Maruz kalan topluluğun eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla, bir dizi resmi ve gayr-ı resmi eğitim fırsatı aşamalı olarak sağlanır. (Kılavuz notlar 4 ve 5'e bakınız).
- Eğitim ve duyarlılık kazanılmasıyla, toplumlar, tüm üyelerinin kaliteli ve kendilerine uygun eğitim hakkından faydalanmasının temini çalışmalarına gittikçe artan bir katılım gösterirler. (Kılavuz notlar 6 ve 7'ye bakınız).
- Acil durumun her aşamasında ve yeniden yapılanmanın erken dönemlerindeki eğitim aktivitelerinin kalitesi ve sürekliliğinin temini için yetkililer, bağışçılar, STK'lar, diğer gelişim ortakları ve toplumlar yeterli kaynakları kullanıma sokarlar. (Kılavuz not 8'e bakınız).
- Acil durumun neden olduğu kesintiler ertesinde, öğrencilerin resmi eğitim sistemine güvenle girme ya da yeni baştan giriş yapma fırsatları vardır.
- Eğitim programı, ev sahibi ve/veya menşei ülkenin eğitim yetkilileri tarafından tanınır.

Kılavuz notlar

1. Ayrımcılık: Yoksulluk, cinsiyet, yaş, milliyet, ırk, etnik köken, din, dil, kültür, siyasi bağlar, cinsel tercihler, sosyo-ekonomik geçmiş, coğrafi konum ya da özel eğitim ihtiyaçları gibi nedenlerle, ama bu nedenlerle sınırlı kalmaksızın, çıkarılan engellemeler anlamındadır.

Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesinde belirtilenler şunlardır:

- Madde 2, "renk, cinsiyet, dil, din, politik ya da diğer görüşler, milliyet ya da sosyal menşei, varlık, doğum ya da diğer herhangi bir durumdan dolayı ayrımcılık yapılmaksızın eğitim hakkı"nı kabul eder.
- Madde 13, "insani kişilik ve haysiyetin tam olarak gelişimine yönelecek; insan haklarına ve temel özgürlüklere saygıyı güçlendirici bir eğitimin herkesin hakkı" olduğunu kabul ederek, "eğitimin, hür bir toplumdaki tüm kişilerin etkin katılımını temin ederek bütün uluslar, ırklar, etnik ve dini gruplar arasında dostluğu, hoşgörüyü, anlayışı yaygınlaştırıp Birleşmiş Milletlerin barışın temini için yaptığı çalışmaları daha

da ileriye taşınması” gerektiğini belirtir. Aynı zamanda, Madde 13, bu hakkın tam anlamıyla hayata geçirilmesinde başarı sağlamak adına, bütün devletlerin şu şartları da tanımalarını ister: 1) İlkokul eğitimi zorunlu tutulmalı ve herkes ücretsiz olarak faydalanmalıdır. 2) Teknik ve mesleki eğitim de dahil olmak üzere, orta öğretimin tüm farklı türleri genele açık olmalı; uygun olan her vasıta, özellikle de ücretsiz eğitimin aşamalı olarak kullanıma sokulması, ile herkesin erişimi sağlanmalıdır. 3) İlkokul eğitimi tamamlamamış ya da hiç almamış kişilerin bu eğitimi tamamlamaları mümkün olduğunca teşvik edilmeli ve üstünde ağırlıkla durulmalıdır.

2. Uluslararası enstrümanlar ve çerçeve çaişmaları: Acil durumlarda eğitim hakkını beyan

eden uluslararası enstrüman ve çerçeve çaişmaları desteklenmelidir. Aşağıdaki listede yer alan çaişmalar kapsam dahilinde yer almaktaysa da içerik sadece burada belirtilenlerle kısıtlı değildir:

- Dakar Dünya Eğitim Forumu Eylem için Çerçeve Çaişması, “herkes için eğitim”i savunarak amaçlarından birinin, “hükümetlerin çatışmalar, doğal afetler ve istikrarsızlıktan etkilenen eğitim sistemlerinin ihtiyaçlarını karşılayıp hoşgörü, barış ve karşılıklı anlayışı yaygınlaştırıcı eğitim programlarının uygulamaya konmasını sağlayarak vahşet ve çatışmalardan korunmaya yardım etmeleri” olduğunu beyan eder.
- Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasına İlişkin Cenevre Konvansiyon (IV) Bildirgesi (Madde 50): “İşgalci Güçler, yerel ve ulusal yetkililerle işbirliği yapmak suretiyle, çocukların bakımı ve eğitimi ile uğraşan tüm kurumların tam olarak çalışır olmasını düzenlemekle yükümlüdür”.
- Çocuk Hakları Konusundaki Birleşmiş Milletler Konvansiyon (CRC) Bildirgesi, acil durum şartlarında öğrenimin fiziksel, psikososyal ve kavramaya yönelik korunması amacıyla uyulması gereken kurallardan oluşan bir çerçeve çaişması sağlamaktadır.

3. Kabul ve kayıt: İstenen belgeler konusunda esnek davranılmalı; vatandaşlık, doğum ya da yaşla ilgili belgeler, kimlik kartı, karneler vb belgeler, acil durumlardan etkilenen kişilerin temin edememe olasılığı yüksek olduğundan dolayı, istenmemelidir. Acil durumdan etkilenen çocuk ve gençlere yaş sınırlamaları getirilmemelidir. Eğitimi bırakmış kişilere ikinci kez kayıt olma şansı tanınmalıdır. En marjinal ve zarar görebilirliği yüksek gruptaki öğrencileri hedefleyerek bu kişilerin eğitime katılımlarını sağlamak için özel çaba gösterilmelidir. Güvenlik endişesi olan yerlerde, belge ve kayıt bilgileri gizli tutulmalıdır.

4. Eğitim fırsatları: Bu fırsatların erken çocukluk dönemi, ilk ve orta okul eğitimi, yüksek eğitim, yaşam becerileri, mesleki eğitim, gayr-ı resmi eğitim (okur-yazarlık ve sayısal beceriler dahil) ve uygun şartlar mevcut olması halinde hızlandırılmış eğitimi kapsamı gerekir. Acil durumun kendisinden kaynaklı olarak öğrencilerin yaşadıkları travmalar, eğitime erişim kaybıyla karıştırılmamalıdır.

Değişken okul saatleri ve evrelerini da kapsayan esnek zamanlama, okul dışına sarkan eğitim programları, çocuk annelerin çocuklarına bakım hizmeti, sınıf ortamına uyum sağlamakta problem yaşayan öğrenciler için bir akranla eş çalışma desteği, köprü programlar ve tatil dönemi çaişmaları, eğitim fırsatlarından daha fazla öğrencinin yararlanmasını sağlayacaktır. Yaşça büyük olan öğrencileri daha küçük yaştakilerle aynı sınıflara devam etmeye zorlayarak sisteme dahil etmek ya da yaşça küçük olan çocukların düzenli olarak devam ettikleri sınıflara gönüllü olarak katılmalarına izin vermek hem yaşça büyük olanlar hem de küçük çocuklar açısından olumsuz sonuçlar doğurabileceğinden, genel öğrenme ortamının tüm katılımcılar açısından bozulmasıyla sonuçlanabilir. Bu gibi durumlarda, yaşça büyük olanlara ayrı sınıflar açmak ya da uygun şartlar mevcutsa, hızlandırılmış kurslar

düzenlemek gibi diğer alternative çözümler kullanılmalıdır. Düzenli olarak uygulanan okul programlarına yeni alternatifler dahil edilmeden önce, gençlik temsilcileri, kadın grupları, diğer toplum liderleri ve üyelerine danışılmalıdır.

Acil durum müdahale çerçevesinde düzenlenen bütün eğitim aktivitelerine farklı bölgelerdeki olası öğrencilerin düşük maliyetlerle erişimlerinin planlanması amacıyla, acil durumlar esnasında ve sonrasında, “okul haritasının çıkarılması” gibi teknikler de kullanılmalıdır.

5. Yaş grupları: Eğitim fırsatları yaş gruplarına (çocuklar ve gençler gibi) ve içeriğe (bir acil durumun ilk safhasında herkes için gerekli yaşam kurtaran bilgilerin verilmesi gibi) göre önceliklendirilmelidir. Acil durum istikrar kazandıkça, eğitim fırsatları da toplum içindeki bütün grupların kendilerine uygun şekilde yaşamlarını iyileştirmelerine olanak sağlayacak biçimde genişletilebilir.

6. “Kalite” ve “Uygun Eğitim”: Bu terimlerin açıklamaları için sayfa 79’daki EK 1’e bakınız: Acil Durumlarda Eğitim için Asgari Standartlar: Terminoloji

7. Toplumsal katılım: Toplumlar etkin biçimde eğitim sürecine dahil olmalıdır. Bu sayede, iletişimsel boşluklar, ek kaynakların harekete geçirilmesi, güvenlik endişeleri, marjinal gruplar arasında katılımı yaygınlaştırma konularının ele alınmasına yardım sağlanacaktır. (Sayfa 79’daki EK 1: Terminoloji ve Sayfa 14-19’daki Toplumsal Katılım- Standart 1 ve 2’ye de bakınız).

8. Kaynaklar: Bağışçılar esnek olmalı ve acil durumun başından yeniden yapılanmaya kadar olan tüm safhalarda eğitim hareketlerinin sürekliliğinin temini için geliştirilen stratejileri desteklemelidirler. Ulusal hükümetler, eğitimin temininden tam olarak sorumludur ve çeşitli kaynaklardan fon sağlayabilirler. Diğer bağışçılar, uluslararası toplum, (iki veya çok taraflı), uluslararası veya yerel STK’lar, yerel yetkililer, inanç-temelli kuruluşlar, sivil toplum grupları, ve diğer gelişim ortaklarını kapsar. (Sayfa 24’teki Analiz- Standart 2, Kılavuz not 4’e de bakınız).

Kaynak planlaması yapılırken odak, hemen kullanılabilir eğitim fırsatlarının genişletilmesi olmalıdır; ama, sürdürülebilirlik, uzun dönem planlama (acil durumun uzayabileceği olasılığı hesaba katılarak) ve gelecekteki yeniden yapılanma senaryoları da göz önünde bulundurulmalıdır. İlgili yetkililerle işbirliği ve koordinasyon, sürdürülebilirliğin temini konusunda yardımcı olabilir. (Sayfa 77’deki Eğitim politikası ve koordinasyon- Standart 3’e de bakınız).

Acil durumlarda, eğitimsel müdahalenin süratle yapılabilmesi için fonlara erişimin hızlı olması gerekir (acil durumlar için ayrılmış tasarruflar ya da başlangıç fonlarını kullanmak gibi). Uzun süreli acil durumlarda, fonların çocuk ve gençlerin normal okul programı doğrultusunda gelişimlerini sürdürmelerine yardımcı olacak eğitimi desteklemeye yeterli olması gerekir. Yeniden yapılanmanın erken döneminde, gerek yerel gerekse de ulusal eğitim planlanması ve idaresinin güçlendirilmesi amacıyla gerektiğinde fon sağlanmalıdır. Bağış kaynakları, tüm bölgelerde geçici barınakların ile öğretim ve öğrenme materyallerinin kullanımlarını sağlayarak eğitim programlarının kaldığı yerden devam edebilmesini temin etmelidir.

Erişim ve Öğrenme Ortamı Standard 2: Koruma ve esenlik

Öğrenme ortamları güvenlidir; öğrencilerin korunması ile zihinsel ve duygusal esenliği ön planda tutulur.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Okullar ve diğer öğrenme ortamları, hizmet verdikleri topluluklara makul mesafede yer alır. (Kılavuz notlar 1 ve 2'ye bakınız).
- Öğrenme ortamına erişimde kullanılan yollar herkes için güvenli ve emniyetlidir. (Kılavuz not 3'e bakınız).
- Öğrenme ortamında öğrencilere zarar verebilecek tehlikeler yoktur. (Kılavuz notlar 4 ve 5'e bakınız).
- Öğretmen ve öğrencilerin güvenlik, emniyet ve korunma konusunda bilgi sahibi olmaları için gereken eğitim programları uygulanmaktadır.
- Öğrencilerin duygusal esenliğinin sağlanabilmesinde psikososyal destek verebilmeleri için öğretmen ve diğer eğitim personeline gerekli olan beceriler sağlanır. (Kılavuz not 6'ya bakınız).
- Öğrenme ortamının fiziki yeri ile öğrencilerin emniyet ve güvenliklerini temin edecek sistem ve politikaların oluşturulmasıyla ilgili kararlarda toplumsal katılım sağlanmaktadır.
- Öğrenme mahalinde etkili öğrenimin yapılabilmesi için öğrencilerin kısa süreli açlık sorunları ve beslenme ihtiyaçları ile ilgilenilmelidir. (Kılavuz not 7'ye bakınız).

Kılavuz notlar

1. Makul mesafe: Emniyet problemleri ve diğer güvenlikle ilgili endişeler hesaba katılarak yerel/ulusal standartlara göre saptanmalıdır. Mesafelerin ciddi uzaklıklar oluşturduğu durumlarda, küçük çocuklar ve ergenlik çağındaki kızlar gibi uzun mesafelere gidemeyecekler için evlerine daha yakın mahallerde ek (ya da “uydu” veya “destekleyici”) sınıflar açılması teşvik edilmelidir.

2. Emniyet: Eğer olağan eğitim tesisleri kullanım dışı kalmışsa ya da güvenli değilse, güvenli ve emin alternative alanlar seçilmelidir. Okullar, emniyet güçlerince geçici barınaklar olarak kullanılmamalıdır.

3. Erişim güzergahları: Devletin emniyetin teminini sağlama yükümlülüğü vardır. Bu da asayişin yeterli ve kaliteli biçimde sağlanmasıyla, gerektiğinde askeri kuvvetlerin yaygınlaştırılmasına bağlı olabilir. Bu korumanın pekiştirilmesi ve erişim güzergahlarının bütün öğrenciler ve eğitim personeli (cinsiyet, yaş, milliyet, ırk, etnik köken ya da fiziksel yeterliliklerine bakılmaksızın) açısından emin ve güvenli olmasının temini için, toplumlar bir araya gelip tartışarak yetişkinlerin eşlik etmesi gibi koruyucu önlemler alınmasında fikir birliği sağlanmalıdır. Bu mesele, toplumsal eğitim komitesinin gündeminde de yer alabilir.

4. Koruma: Öğrenciler, kendilerine zarar verebilecek doğal tehlikeler, silah, cephane, kara mayınları, patlamamış mühimmat, silahlı gruplar, çapraz ateş mahalleri, siyasi ve askeri tehditler, silah altına alınmayı kapsayan, ama bunlarla sınırlı olmayan tehlikelerden korunmalıdır.

Öğrenciler, özellikle de azınlıklar ve kız çocukları, genellikle okula gidip gelirken taciz, şiddet, alıkonma, silah altına alınma türünden tehlikelere hedef olurlar. Bu gibi durumlarda, öğrencilerin güvenliği toplumsal bilgilendirme kampanyaları ve toplumdaki yetişkinlerin öğrencilere eşlik etmesini sağlama türünde uygulamalarla iyileştirilebilir. Öğrencilerin gece vakti, yetersiz aydınlatılan yollardan yürüyerek okuldan dönmek zorunda kaldıkları yerlerde, giysileri veya çantalarına reflektörler ya da ışığı yansıtan bantlar iliştilmeli, veya yanlarında flaşör fenerlerin eşlik etmesi sağlanmalıdır. Mümkün olan yer ve durumlarda, bayan öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlamak için eğitim tesislerinde kadınlar bulunmalıdır. İlaveten, eğitim programları kız çocukları ve kadınların uğradıkları tacizin düzeyini gözlemlemeyi de kapsamalıdır.

5. Şiddetten uzak sınıf yönetimi: Diğer unsurların yanı sıra sindirme, zihinsel stress, şiddet, taciz ve ayrımcılığı içerir. Sindirmenin ortaya çıkmasını önlemek için, öğretmenlerin pozitif sınıf yönetim metotları eğitimi almaları gereklidir. Bedensel cezalar kullanılmamalı ve teşvik edilmemelidir.

6. Esenlik: Duygusal ve zihinsel esenlik bireyin tam anlamıyla iyi olabilmesi şeklinde anlaşılmalıdır ki bu, eğitim sağlayıcılar ile öğrenciler arasındaki ilişkilerdeki güvenlik, koruma, hizmet kalitesi, mutluluk ve sıcaklıktır. Öğrencilerin esenliğini temin etmek için yapılan çalışmalar, tam idrak, sağlam sosyal ilişkiler ve sağlığın pekiştirilmesine odaklanılmalıdır. Esenliğin temini, öğrencilerin resmi veya gayr-ı resmi bir eğitim programını başarıyla tamamlamasına da katkıda bulunur. (Sayfa 49'daki EK 1'de verilen Psikososyal Kontrol Listesine de bakınız).

7. Beslenme: Kısa süreli açlık problemi ve beslenme ihtiyaçları, okul beslenme programlarıyla ya da öğrenme ortamı dışındaki diğer gıda güvenliği programlarıyla ele alınmalıdır. Okul beslenme programları yürürlükteyse, Dünya Gıda Programı gibi diğer kurumlarca kullanılan, kabul görmüş rehber uygulamalara bağlı kalınmalıdır. (Sayfa 51'deki EK 2'de verilen Okul Beslenme Programı Kontrol Listesine bakınız).

Erişim ve Öğrenme Ortamı Standart 3: Tesisler

Eğitim tesisleri, öğrencilerin fiziksel esenliğine katkıda bulunur.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Öğrenimin yapısı ve düzenlendiği alana, kişilerin fiziksel yeterliliklerine bağlı olmaksızın, herkes erişebilir.
- Öğrenim ortamı kolayca görülebilecek şekilde sınırlanmış ve uygun biçimde işaretlenmiştir.
- Öğrenim alanı olarak kullanılan fiziksel yapı duruma uygundur; derslikler, idare, eğlence alanları ve sıhhi tesislere yetecek kadar yer mevcuttur. (Kılavuz not 1'e bakınız).
- Derslik alanı ve sınıf içi oturma düzeni, katılımcı yöntemler ile öğrenci merkezli yaklaşımların kullanımını mümkün kılacak şekilde, öğretmen ve her bir öğrenciye düşen, üstünde mutabakata varılmış kullanım alanı oranıyla ve sınıfın seviyesiyle uyumludur. (Kılavuz not 1'e bakınız).
- Toplumlar, öğrenim ortamının yapımına ve bakımına katılımda bulunurlar. (Kılavuz not 2'ye bakınız).
- Öğrenim ortamında, temel sağlık ve hijyen kurallarına uyulur.
- Engellilerin erişimi de dahil olmak üzere, yaş, cinsiyet ve özel eğitim ihtiyaçları ile bu yöndeki değerlendirmeler hesaba katılmak suretiyle, uygun sıhhi yardım tesisleri temin edilir. (Kılavuz not 3'e bakınız).
- Öğrenimin yapıldığı alanda, güvenle içilebilecek ve kişisel hijyenin sağlanmasında kullanılacak yeterli miktarda su bulunur. (Kılavuz not 4'e bakınız).

Kılavuz notlar

1. Yapı: Fiziki yapının uygunluğu konusunda karar verirken, uzun süreli kullanım (acil durum sonrasında da), mevcut bütçe, toplumsal katılım ve yerel yetkililerce ve/veya yerel toplum tarafından makul bir maliyetle bakımının yapıp yapılamayacağı konuları hesaba katılmalıdır. Kullanılacak yapı, geçici, yarı kalıcı, kalıcı, var olana eklenti, ya da gezici olabilir.

Yapı konusunda, aşağı belirtilen unsurların akılda tutulmasında fayda vardır:

- Yapının inşasında, eğer mevcutsa, yerel malzeme ve iş gücü kullanılmalıdır. Yapıların düşük maliyetli ve dayanıklı fiziksel özelliklere (çatı, zemin vb) sahip olmalarının temini için gerekli tüm adımlar atılmalıdır.
- Kaliteli öğretim ve öğrenme ortamının sağlanması için, yeterli aydınlatma, çapraz havalandırma ve ısıtma (ihtiyaç olan yerlerde) mümkün kılınmalıdır.

- Azami sınıf büyüklüğü için, yerel koşullara uygun, gerçekçi bir standart belirlenmelidir; kayıtların artması durumunda, ilave sınıflar yapmak suretiyle çok tedrisatlı uygulamada aşamalı olarak azaltmaya gidilebilmesi için yeterli yer olması konusunda her türlü çaba gösterilmelidir.
- Eğitim programlarının, bütün altyapı bileşenleri ve yukarıda belirtilen yeterli alanın garanti altına alınmasına kadar bekletilmesine gerek yoktur. Bununla birlikte, bu bileşenlerin mümkün olan en kısa sürede temin edilmesi ya da eklenmesi gerekmektedir. (INEE Asgari Standartları CD ROM'unda yer alan Sphere Standartlarıyla Bağlantılar ekindeki uygun Sphere barınma standartlarına bakınız.)

2. Öğrenme ortamının bakımı: Tesisat (tuvaletler, su pompaları vb) ve mobilyaların (sıralar, sandalyeler, tahtalar, dolaplar vb) bakımını içermelidir.

3. Sıhhi tesisler: Katı atık bertarafı (çöp bidonları, atık çukurları), drenaj (foseptik çukuru, drenaj kanalları) ile kişisel hijyen ve tuvaletlerin temizlenmesi için yeterli miktarda suyun sağlanmasını içermelidir. Öğrenme ortamlarında kadın ve erkekler için ayrı tuvaletler yapılarak yeterli mahremiyet sağlanmalıdır. Kadınlar için sıhhi malzeme mevcut olmalıdır. (INEE Asgari Standartları CD ROM'unda yer alan Sphere Standartlarıyla Bağlantılar ekindeki uygun Sphere dışkı bertarafı ve giyinme standartlarına bakınız.)

4. Su: Yerel / Uluslararası standartlar uyarınca, öğrenme ortamı içinde ya da yakın mesafede olmalıdır. (INEE Asgari Standartları CD ROM'unda yer alan Sphere Standartlarıyla Bağlantılar ekindeki uygun Sphere su standartlarına bakınız.)

Erişim ve Öğrenme Ortamı: Ekler

EK 1: Psikososyal Kontrol Listesi

Bellibaşlı anket yöntemleri, yerel durum ve kültüre bağımlı kalacaktır. Aşağıda, psikososyal esenlik ve iyileşme meselelerini ele almada faydalı olacak bilginin toplanması için örnekler yer almaktadır:

Genel Şartlar

- Travmatik olayların altında yatan, çocuk haklarının ihlaliyle ilgili konular mıydı?
- Taciz olayları durdu mu; yoksa, hala daha çocuklar ve aileleri için güvensiz bir ortam yaratmaya devam ediyor mu?
- Aileler birlikte mi yaşıyorlar?
- Yeterli mahremiyet var mı?
- Ailelere onurlu bir yaşam sürmeleri; çocuklarına ise ilgi ve koruma sağlamak için neler yapıyor? Daha fazla neler yapılabilir?
- Güçlükleri olan çocuklara yardım amacıyla, toplumda yapılmakta olan normal etkinlikler nelerdir?
- Psikososyal baskıyı ele alıp müdahalede bulunma konusunda, toplumdaki normal mekanizmalar nelerdir? Bunlar nasıl güçlendirilip daha ileriye taşınabilir?
- Genel yaşam koşullarıyla ilgili düzenlemelerle toplumun sosyal yapısı çocukların korunması ve bakımını nasıl etkiliyor?
- Çocukların ve ailelerinin yaşam şartlarını iyileştirmek için hangi tedbirler alınabilir?
- Toplumda, gayr-ı resmi eğitim, oyun ve eğlence gibi çocuklara yönelik çalışmaları düzenli olarak yaptırabilecek kişiler mevcut mu??

Ebeveynler

- Ebeveynlerin refahı ile çocuklarının bakımını etkileyen güçlükler ve stres unsurları neler?
- Bu güçlükleri azaltmak için hangi tedbirler alınabilir?
- Ebeveynlerin, kendi kültürel çerçeveleri içinde normalde izin verilenden daha fazla çocuklarını dövdükleri gözlenmekte mi?
- Ebeveynler ve çocuklarının yaşadıkları, strese yol açan güçlükleri tartışabilecekleri ve azaltmak için destek isteyebilecekleri fırsatlar mevcut mu?

Çocuklar

- Çocuklara sağlanan bakım ve gıda uygun değil mi?
- Bu tür çocukların bakımını iyileştirmek adına ne tür tedbirler alınabilir?
- Tek başına kalmış çocuklar var mı?
- Şiddet uygulayan, saldırgan tavırlar sergileyen çocuklar var mı?
- Çocuklara, kültürel olarak uygun yöntemlerle, endişeleri, fikirleri ve akıllarından geçen sorular hakkında konuşma fırsatı veriliyor mu?

- Çocukların oyun oynama fırsatları var mı?
- Velisi olmayan; uzun süre kamplarda kalmış ya da hapsedilmiş çocukların özel ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yapılıyor mu?

Hizmetler

- Eğitim ve diğer aktiviteler, çocukların düzenli olarak gelişimi pekiştirici etkinliklere katılarak yeniden bir yaşamsal rutin hissine sahip olabilmelerini sağlayabilmek amacıyla mı yapılıyor?
- Sığınmacı çocuklar ve yetişkinlerin, yaşadıkları güçlüklerin ele alınmasına yardımcı olacak sosyal hizmetlere erişimleri var mı?
- Psikososyal stres yaşayan çocukların saptanarak yardımın sağlanması için yerleşik sistemler mevcut mu?
- Öğretmenlere eğitim ve destek sağlanıyor mu? Çocuklara daha iyi destek olmalarına yardım edecek temel sağlık personeli ve diğer hizmetleri sağlayan personel mevcut mu?
Aşırı strese maruz kalmış çocukların başvurabileceği, konusunda uzman zihinsel sağlık hizmetleri mevcut mu?

Kaynak: UNICEF, *Sığınmacı Çocuklar*'dan uyarlanmıştır: *Koruma ve Bakım Kılavuzu*, UNHCR, 1994.

EK 2: Okul Beslenme Programı Kontrol Listeleri

Gıdanın eğitim müdahalelerindeki kaynaklardan biri olduğu düşünülüyorsa, aşağıdaki soruların sorulması önemlidir:

Programın Amaçları

- Gıda sağlanması öneriliyorsa, bu nasıl yapılacak? Okulda beslenme mi; eve götürme mi; iş ya da eğitim sırasında beslenme mi; öğretmenlere gıda yardımı mı?
- Mevcut durumda, bir okul (ya da başka türlü) beslenme programı olması neden uygun olur?
- Bu programın amaçları neler? Önerilen gıdanın kullanımı, eğitim için saptanan ihtiyaçların karşılanmasına yardımcı olacak mı? Gıda yardımı ile okula gelen öğrenci sayısında gözle görülür bir artış sağlanacak mı?
- Bu amaçlardan hangileri acil durum koşullarına özel?
- Bu amaçların ele alınmasındaki ihtiyacı kanıtlayabilmek için gerekli verilere sahip misiniz (beslenme durumu, kayıtlar ve devamları gösteren istatistikler vb)?

Hedeflenen Nüfus

- Programın hedeflediği lehdarlar kimler?
- Afetten en fazla etkilenmiş okullar ya da bölgeleri belirtecek veya en fazla yardıma ihtiyaç duyanları gösterecek gerekli verilere sahip misiniz (gıda güvenliği durumu, okur-yazarlık istatistikleri, kayıtlar vb.)?
- Gıdanın eve götürülmesi şeklindeki uygulamadan en fazla hangi gruplar faydalanabilir (kız çocukları, azınlıklar vb)?

Kapasite Oluşturma, Sürdürülebilirlik ve Koordinasyon

- Programın başlaması öncesinde hangi kapasite oluşturma aktiviteleri yapılmalı?
- Okullarda, okul beslenme programını destekleyecek düzgün bir altyapı var mı (suya erişim, pişirme tesisleri, araçlar vb)?
- Topluluklar, ebeveynler ve çocukların kendilerinde, halihazırda eğitime ne kadar talep var? Gıda yardımı bunu nasıl değiştirecek?
- Topluların, ebeveynlerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve eğitim görevlilerinin gıda yardımına bakışları nasıl? Gıda yardımı ile toplum içindeki ya da toplumlar arasındaki gerilimin düşmesi veya artmasına yönelik bir potansiyel var mı?
- Gıda dağıtımına başlanmadan önce nasıl bir altyapı oluşturulması gerekir? Ne tür tedarik ve müteahhithlik sistemlerinin oluşumuna ihtiyaç duyuluyor?
- Gıdanın hazırlanması ve çocukların beslenmeye başlanabilmesi için nasıl bir altyapı olmalı?
- Ofis, depo ve ulaşım tabanlı kurulumların gerçekleştirilmesi için ne tür düzenlemeler yapılmalı? Telekomünikasyon? Araçlar ve güzergahlar?
- Yeterli sayıda öğretmen ve material mevcut mu; ilave öğrencileri içine alıp ağırlayabilecek uygun altyapı var mı? Gıdanın işin içine girmesiyle, zaten fazlasıyla yükü olan eğitim sisteminin tamamen baskı altında kalma olasılığı nedir?
- Gıda yardımı sürdürülebilir mi? Evetse, nasıl? Gıda yardımının geri çekilmesinde uygulanacak aşamalı strateji nedir? Bunun eğitim üstündeki etkisi nasıl olacak?
- Aynı bölgede ya da komşu bölgelerde eğitim konusunda çalışmalar yapan başka insani yardım kurumları var mı? Onlar kendi eğitim programlarında gıdayı bir kaynak olarak kullanmayı planlıyorlar mı? Evetse, hangi yollarla? Koordineli çalışmaya gönülleri var mı?
- Farklı kurumlarca gıda yardımı düzenli ve sürekli olarak gerçekleştirilecek mi? Gıdanın düzenli olarak sağlanamaması, öğrenci ve öğretmenlerin bir okuldan/bölgeden diğer bir okula/bölgeye yönlendirmelerini nasıl etkileyebilir?
- Biz ya da ortaklarımız için olası personel sıkıntılarını nelerdir? Mevcut personel sayısı, halihazırdaki sorumluluklardan uzaklaşmadan gıda destekli bir eğitim programının idaresi için yeterli mi? Hatırı sayılır bir genişletme yapılması gerekiyor mu?

Gıda Maddelerinin Seçimi ve Beslenmede Göz Önüne Alınması Gerekenler

- Ne tür gıda sağlayacaksınız?
- Program eve götürmeyi de kapsayacak mı? Program nasıl gözlemlenecek?
- Hangi gıda maddeleri mevcut?
- Okul çocukları arasında belli hastalıklar; yetersiz beslenme ve bağırsak kurdu problemleri var mı? Evetse, gıda maddelerinin seçimi veya takviyesi kanalıyla az-beslenmeden kaynaklanan bellibaşlı sorunlara çözüm getirilebilir mi?
- Kültürel olarak, okul çocuklarının damak zevkleri ve yiyecek tercihleri nasıl?

Gıda Güvenliği, Sağlık ve Hijyenin Ele Alınması

- Okullarda sıhhi tesisler ve içme suyu mevcut mu?
- Gıda dağıtımıyla ilgili kişilerin eğitimi ve ehil kazanmaları için ne tür kurum içi eğitim programları tasarlanabilir?

- Gıda kirliliği riski nasıl azaltılabilir?
- Okul çocukları arasında helmint barsak kurdu problemi çok görülüyor mu? Evetse, okul beslenme yardımının bir parçası olarak, kurt dökücü tedaviler de uygulanacak mı?
- Okul çocukları için mevcut bir HIV/AIDS'ten korunma eğitim programı var mı?
- HIV/AIDS'ten korunma eğitimi, tasarlanan eğitim programına nasıl dahil edilebilir?
- Öğretmenlerin HIV/AIDS'e yenik düşmeleri halinde nasıl bir acil durum planı uygulanacak?

Zamanlama

- Yardım operasyonunun muhtemel süresi ne kadar?
- Operasyonun herbir aşaması (ilk değerlendirme, başlangıç çalışmalar, gözlemlene ve değerlendirme) için hangi veriler mevcut?
- Gıda ne zaman kullanıma hazır olacak?
- Program başlangıcı öncesinde, hangi kapasite oluşturma aktiviteleri gerçekleştirilecek? Muhtemel başlama tarihi ne?
- Mağduriyetin azaltılmasına (sonrasında da iyileşmeye) yönelik yardımın aşamaları nasıl olacak ve uygun ortam sağlandığında, takip eden gelişme aşamasına pürüzsüz bir geçiş sağlanabilecek mi?

Bağışçılar

- Potansiyel bağışçılar kimler? Bağış kaynakları ne zaman kullanıma hazır olacak?
- İdeal program senaryosunun oluşturulması hakkında, bağışçılar için kapsamlı ve detaylı bir program teklif taslağı hazırlandı mı?
- Bağışçılar ne kadar zaman gıda sağlayacaklar? Birkaç ay mı; 1-2 yıl mı; 5-10 yıl mı? *(Eğer bağışçıların gıda sağlama süresi sadece birkaç ay ise, okul beslenme programının sadece hazırlığı bile en az bu kadar zaman alacağından, yardımın öğretmenleri teşvik amacıyla kullanılması daha yerinde olabilir.)*

Kaynaklar: Dünya Gıda Programı, *Acil Durum Ortamında Okulda Beslenmenin Planlanması – Durum Analizi, Programın Tasarlanması, Uygulama, 2004*, <http://www.wfp.org>;

Katolik Yardım Hizmetleri, *Kontrol Listesi: Gıdanın Bir Kaynak Olarak Kullanılıp Kullanılmayacağını Belirlenmesi*, www.crs.org çalışmalarından uyarlanmıştır.

3. Öğretme ve Öğrenme

Giriş

Neyi öğretmenin daha önemli olduğuna karar vermek bütün eğitimciler için zordur. Acil bir durumda, düzenlenecek eğitimin doğasının ne olacağı (resmi mi, gayr-ı resmi mi?), hangi müfredatın izleneceği (menşei ülkeninki mi; içinde bulunulan ülkeninki mi?) ve öğrenme önceliklerinin neler olduğu (anlık çözümler mi; mesleki beceriler mi; yoksa, akademik çalışmalar mı odak noktasında yer almalı?) hakkında önemli kararların alınma ihtiyacı doğar. Müfredatın yenilenmesi ya da geliştirilmesine de ihtiyaç duyulabilir.

Eğitimin öğrencilere uygunluğu en önemli meseledir. Bunun için de toplumla omuz omuza çalışıp eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesinde, toplumun yönlendirmesini sağlamak gerekir. Normal olarak bu, eğer mümkünse, farklı yapılar kurmak yerine, mevcut eğitim sistemleri doğrultusunda çalışma demektir. Böyle bir çalışma, öğrenme içeriğini ilgilendiren kararlar da dahil olmak üzere, bütün eğitim çabalarında toplumun aktif katılımının vurgulanması anlamına gelir. Benimsenen müfredat bugüne uygun olmalı ve öğrencilerin gelecekteki ihtiyaçlarını öngörebilmelidir. Bu sayede, kriz nedeniyle yaşam becerileri, barış dönemi eğitimi, sivil eğitim, mayın bilinci, sağlık, beslenme, HIV/AIDS, insan hakları ve çevre gibi şartların değişmesinden dolayı ortaya çıkan toplumsal ihtiyaçlara dair bilgiyle bağlantı kurulur. Okula gitmeyen çocuklar, aileleri, yaşlılar ve marjinal gruplar için ek olarak yaşam becerileri eğitimi mevcut olmalıdır.

Acil eğitim programları, beraberinde getirdiği tanıdık öğrenme ortamı; düzenli zaman programı sağlaması ve gelecek için umut ışığı yakmasıyla bir tür psikososyal müdahale biçimidir. Eğitim sağlamada rolü bulunan herkes, özellikle de öğretmenler ve okul idarecileri, öğrencilerin üstündeki sosyal ve psikososyal etkinin azaltılmasında kendilerine düşen role dair bir oryantasyona tabi tutulmalıdırlar.

Eğitim hizmetleri insanların farklı biçimlerde, farklı hızlarda öğrendiklerini ve öğrenme sürecine aktif olarak katılmaları gerektiğini kabul etmelidir. İnsanların etkin öğrenebilmeleri için, öğrenci merkezli metotlar da dahil olmak üzere, katılımcı öğretim ve öğrenim teknikleri elzemdir. Çocuk merkezli metotlar tüm birey ihtiyaçları, hayatta kalmak için gereken beceriler, bireysel gelişim, sosyal etkileşim ve akademik çalışmayla ilgilenmelidir. Yetişkinler için öğrenim yaşam boyudur ve deneyseldir. Öğrendiklerinin amacını, değerini ve faydasını görüp kendi öğrenimlerinde aktif katılımcılar olmalarına fırsat verildiğinde öğrenmeleri artacaktır.

Bu öğretimi verecekler eğitimsizse, sadece temel konularda değil; aynı zamanda, özellikle acil durumlara uygun konularda da eğitim almaları çok önemlidir. Hedef toplumun psikososyal ihtiyaçları ile başa çıkmak için ilave bir eğitime de ayrıca ihtiyaç olacaktır.

Toplumlar, çocuklarının aldığı eğitimin devletlerce tanınacağını ve aldıkları bu eğitim ile yüksek öğrenime erişim elde edip iş bulabileceklerini bilmek isterler. Esas olan hükümetlerin, eğitim kurumlarının ve iş verenlerin izlenen müfredat

ile sonucundaki sertifikaları tanıyıp tanımayacaklarıdır. Öğrenci sınav performansını meşrulaştırmaları dışında, mezuniyet sertifikaları öğrencilerin başarılarını tanır ve onları okula devam etmeye teşvik eder. Sığınmacılar söz konusu olduğunda, sertifikasyon tipik olarak hem ait oldukları hem de sığınma hakkı veren ülkelerle yapılan sıkı pazarlıkları kapsar. Uzun dönemli sığınmalar söz konusu olduğunda, ideal olan müfredatın “çift yüzlü” olması ve hem vatandaşı olunan ülke hem de ev sahipliği yapan ülke tarafından kabul görmesidir. Bu da eğitimsel aktivitelerle farklı ülkelerdeki sığınmacılara ilişkin durumların uyumlu kılınması için ciddi bir bölgesel ve kurumlar arası işbirliği gerektirir.

Bütün kategorilerde ortak olan standartlarla bağlantılar

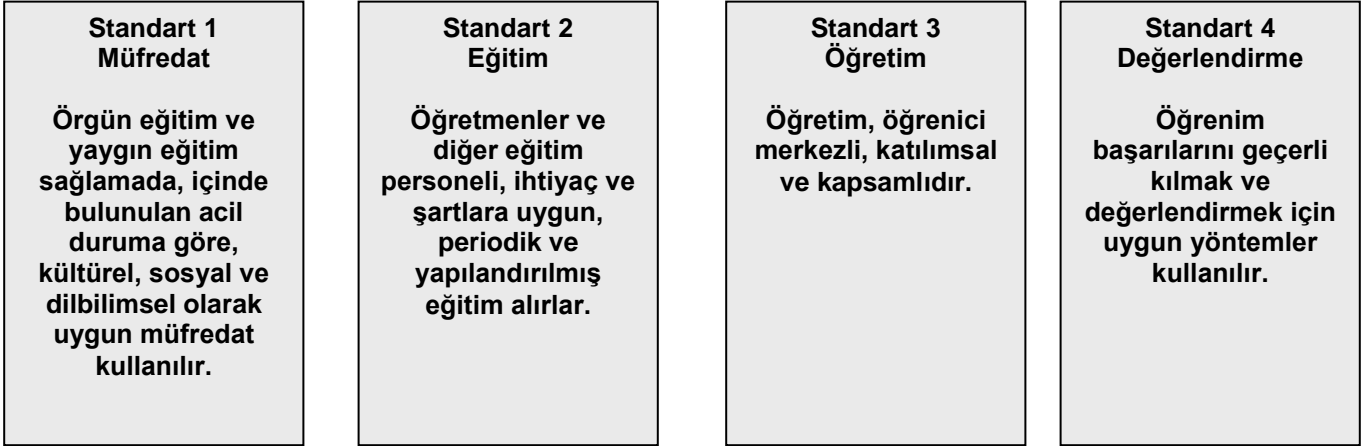
Bir eğitim müdahalesinin geliştirilip uygulamaya konduğu süreç, etkinliğine bağlıdır. Bu bölüm toplumsal katılım, yerel kaynaklar, ilk değerlendirme, müdahale, gözlem ve değerlendirmeyi kapsayan bütün kategorilerin ortak standartlarıyla birlikte ele alınmalıdır. Özellikle, zarar görübilirliği yüksek grupları da içine alan afetten etkilenmiş kişilerin katılımı, kalite ve uygunluğu temin etmek için en üst düzeye çıkarılmalıdır.

Asgari standartlar: Bunlar doğası gereği nitelikseldir ve eğitim müdahalesinin sağlanmasında temin edilecek asgari düzeyi belirler.

Temel göstergeler: Bunlar standardın temin edilip edilmediğini gösteren “işaretler”dir. Programlar kadar süreç veya kullanılan yöntemlerin etki ya da sonucunu ölçmek ve iletmek için yol gösterirler. Göstergeler sayısal veya niteliksel olabilir.

Kılavuz notlar: Bunlar farklı durumlarda standart ve göstergeleri uygularken göz önüne alınması gereken belli noktaları içerir; uygulamada karşılaşılan güçlükler için kılavuzluk eder ve önceliklerin belirlenmesi üzerine tavsiyelerde bulunur. Standart ya da göstergelerle bağlantılı kritik meselelere de yer verip mevcut bilgilerdeki ikilemleri, tezatlıkları veya boşlukları tanımlayabilirler. EK 2, bu bölümle ilişkili olarak hem genel hem de belli teknik meseleler üstüne bilgi sağlayan kaynaklara işaret eden seçkin bir referans listesi içermektedir.

Öğretim ve Öğrenim

Appendices:

EK 2: Referanslar ve Kaynak Rehberi
Öğretim ve Öğrenim Bölümü

Öğretim ve Öğrenim Standart 1: Müfredat

Örgün eğitim ve yaygın eğitim sağlamada, içinde bulunulan acil duruma göre, kültürel, sosyal ve dilbilimsel olarak uygun müfredat kullanılır.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Mevcut müfredat, acil durumdan etkilenmiş öğrencilerin yaşlarına, gelişimsel seviyelerine, dillerine, kültürlerine, kapasite ve ihtiyaçlarına uygunluğu açısından gözden geçirilir. Müfredat gerektiği gibi kullanılır; uyarlanır veya zenginleştirilir. (Kılavuz notlar 1-3'e bakınız).
- Müfredatın geliştirilmesi ya da uyarlanması gerektiğinde, paydaşların özel anlama sahip katılımlarıyla yürütülür; öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları en iyi biçimde gözetilir. (Kılavuz notlar 1-3'e bakınız).
- Müfredat; yaşam becerileri, okur-yazarlık, hesaplama ve bir acil durumun belirlenen aşamalarına uygun temel eğitimin esas yeterliliklerini ele alır. (Kılavuz notlar 4-5'e bakınız).
- Müfredat, öğretmen ve öğrencilerin gerek acil durum süresince gerekse de sonrasında yaşama daha iyi uyum sağlayabilmeleri için psikososyal refah ihtiyaçlarını ele alır. (Kılavuz not 6'ya bakınız).
- Öğrenimin içeriği, materyaller ve öğretim, özellikle de öğrenimin ilk yıllarında, öğrencilerle öğretmenlerin dil(ler)inde gerçekleştirilir. (Kılavuz not 7'ye bakınız).
- Müfredat ve öğretim yöntemleri, öğrencilerin mevcut ihtiyaçlarına cevap verir ve gelecekteki öğrenme fırsatlarını tanıtır. (Kılavuz not 8'e bakınız).
- Müfredat ve öğretim materyalleri farklı cinsiyet özelliklerine duyarlıdır; çeşitliliği kabullenir ve öğrencilere saygıyı savunur. (Kılavuz not 9'a bakınız).
- Zamanı geldiğinde, uygun eğitim aktivitelerini desteklemek için ihtiyaçları karşılayacak yeterli öğretim ve öğrenim materyalleri sağlanır. Sürdürülebilirliğin sağlanması için tercih önceliği yerel olarak temin edilebilen materyallere verilir. (Kılavuz not 10'a bakınız).

Kılavuz notlar

1. Müfredatın tanımı, öğrencilerin bilgi ve temel becerilerini geliştirmelerine yardım etmek için geliştirilen bir aksiyon planı olarak yapılabilir. Asgari standartların amaçlarına uygun olarak, 'müfredat' örgün ve yaygın eğitim programlarını altında toplayan bir şemsiye terim gibi kullanılır. Öğrenme amaçlarını, öğrenim içeriğini, öğretim yöntemleri ve

tekniklerini, öğretimde kullanılan materyalleri ve değerlendirme yöntemlerini içerir. Hem yaygın hem de örgün eğitim programlarına, öğrencilerin bilgi ve deneyimleri üstüne inşa edilmiş; içinde bulunulan ortama uygun bir müfredatça rehberlik edilmelidir. Asgari standartlar için aşağıdaki tanımlamalar kullanılır:

- *Öğrenme amaçları*, eğitim aktiviteleri yoluyla geliştirilecek bilgi, beceriler, değerler ve tutumları tanımlar.
- *Öğrenim içeriği*, çalışılacak ya da öğrenilecek materyaldir (bilgi, beceriler, değerler ve tutumlar).
- *Öğretim yöntemi*, öğrenme içeriğinin sunumu için ve sunumunda kullanılmak üzere seçilen yaklaşımı dile getirir.
- *Öğretim tekniği* veya yaklaşım, yöntemin bir bileşenidir ve yöntemin tamamının gerçekleştirmek için kullanılan oluşumu yapılandırır.
- *Öğretim materyali*, kitaplara, posterlere ve diğer öğretme / öğrenme materyallerine göndermede bulunur.

Uygun yaygın ve örgün eğitim müfredatı, cinsiyet farklılıklarına duyarlı, öğrenme seviyesine uygun ve hem öğretmen hem de öğrencilerin anlayabilecekleri dil(ler)de hazırlanmış kaliteli öğrenim içeriğine sahip olmalıdır. Öğrencileri kendi öğrenimlerinde daha aktif rol almaya teşvik etmek için katılımcı yöntemler de müfredatın parçası olmalıdır. ('kaliteli eğitim' ve 'uygun eğitim' tanımları için sayfa 79'daki EK 1: Terminoloji'ye de bakınız.)

2. Yaşa uygunluk ve gelişimsel düzeyler: Müfredat, sadece yaşa uygun olmayıp aynı zamanda da gelişimsel düzeyin öğrencilerin ilerlemesiyle eş değerli olmasının temini amacıyla incelenmelidir. Yaş ve gelişimsel düzey, acil durumlarda hem yaygın hem de örgün eğitim programları içinde geniş çaplı çeşitlilik gösterebilir ki bu da yöntemler ve müfredatın uyarlanması gerektirir. 'Yaşa uygunluk' terimi, kronolojik yaş dizgisine vurgu yaparken, 'gelişimsel uygunluk' öğrencilerin gerçek ihtiyaçları ve idraka dayalı gelişimlerine referans vermektedir.

3. Müfredat geliştirme, çok uzun ve zorlu bir süreç olabilir de acil durumlarda genellikle müfredatın ya ev sahipliği yapan ülkeden ya vatandaşı olunan ülkeden ya da diğer acil durum uygulama alanlarından alınarak uyarlanması yolu seçilir. Çabuk başlangıç amaçlı, gerek yaygın, gerekse de örgün eğitim müfredatlarının silahlı mücadele güçleriyle ilişkili çocuklar (Children Associated with Fighting Forces-CAFF), kız çocukları, olmaları gereken sınıf için yaşları büyük olan çocuklar, okulu bırakmış olanlar ve yetişkinler de dahil olmak üzere tüm öğrencilerin özel ihtiyaçlarını göz önüne alarak hazırlanması temin edilmelidir. Müfredatın hazırlanmasında, paydaşların aktif katılımlarının sağlanması da en az eğitim programlarının belli periyotlarda gözden geçirilmesi kadar önemlidir. Aralarında öğrenciler, toplum üyeleri, öğretmenler, düzenleyiciler, eğitim otoriteleri ve program müdürlerinin de yer aldığı bir çok rol sahibine danışılabilir.

Acil durumlar sırası ve sonrasında resmi eğitim programları oluşturulurken tercih, onaylı ilk ve orta okul müfredatlarının kullanımı ve gerekiyorsa, uyarlanması ya da zenginleştirilmesinden yana kullanılmalıdır. Sığınmacılara sağlanan resmi eğitim programları için, - her ne kadar her zaman mümkün ve uygun olmasa da- gönüllü olarak vatana dönüş zemin hazırlamak üzere, vatandaşı olunan ülkenin müfredatının alınıp kullanılması tercih edilir. Bu kararlarda, sığınma sağlayan ve vatandaşı olunan ülkelerin bakış açılarının tam anlamıyla dikkate alınması gerekir.

İdeal olarak, daha uzun süreli sığınmacılık söz konusu olan durumlarda, ideal olan müfredatın "çift taraflı" olması ve hem vatandaşı olunan ülke hem de ev sahipliği yapan ülke tarafından kabul görmesidir. Bu da eğitimsel aktivitelerle farklı ülkelerdeki sığınmacılara ilişkin durumların uyumlu kılınması için ciddi bir bölgesel ve kurumlar arası işbirliği

gerektirir. Dil becerileri ve sınav sonuçlarının sertifika alabilmek için tanınırlığı, karara bağlanması gereken belirgin meselelerdir.

4. Uygun öğretim yöntemleri bağlama, ihtiyaçlara ve öğrencilerin yaşları ile kapasitelerine uyacak biçimde geliştirilmeli ve elden geçirilmelidir. Acil durumun ilk aşamalarında yeni yöntemlerin uygulanması, deneyimli öğretmenler kadar bunu çok hızlı ve gereğinden fazla değişiklik olarak algılayabilecek olan öğrenciler, onların velileri ve toplum üyeleri tarafından da stresli bulunabilir. Acil durumlarda ya da yeniden yapılanmanın erken dönemlerindeki eğitim, öğretmenlere resmi eğitim formatında değişimi bir fırsat olarak sunmalıdır; ancak, daha katılımcı veya öğrenciye dost öğretim yöntemlerine geçiş dikkat ve hassasiyetle takdim edilmelidir. Örgün eğitim müdahalelerinde, gönüllülerin, animatörlerin ve düzenleyicilerin eğitimlerini sağlamak yoluyla öğrenci merkezli yaklaşımların tanıtımı daha çabuk gerçekleştirilebilir.

5. Esas yeterlilikler, öğretmen eğitim materyalleri ve öğrenme içeriği geliştirilmesi ve uyarlama yapılmasından önce saptanmalıdır. İşlevsel okur-yazarlık ve sayısal yeteneklerin ötesinde, ‘temel eğitimin esas yeterlilikleri’, acil durumdan etkilenmiş nüfusun içinde yer alan öğrencilerin kendi ülke ve toplumlarının üyeleri olarak aktif ve anlamlı bir katılımda bulunmak için ihtiyaç duydukları temel bilgi, beceriler, tutumlar ve uygulamalara gönderme yapar.

6. Psikososyal ihtiyaçlar ve gelişim öğrenciler için olduğu kadar eğitim personeli için de göz önünde bulundurulmalı ve gerek kriz gerekse de iyileşme dönemlerini kapsayan acil durumun tüm aşamalarında ele alınmalıdır. İster resmi ister gayr-ı resmi olsun bütün eğitim personeli, öğrencilerde stresin belirtilerini tanıyabilecek; bu davranışı öğrenim ortamında ele alıp cevaplandırabilmek için atılması gereken adımları bilecek şekilde eğitilmelidir. Eğitim personelinin şiddetli stres belirtileri gösteren öğrencilere ek destek sağlayabilmesi için danışma mekanizmaları net olarak belirlenmelidir. Travmaya maruz kalan çocuk ve genç nüfuslara eğitim yöntemleri, fikir yürütmeyi mümkün kılan bir yapıya, konsantrasyonu sağlama amacıyla daha kısa öğrenim periodlarına, olumlu disiplin yöntemlerine, bütün öğrencilerin öğrenme etkinliklerine katılımlarına ve toplu oyunlara yer vermelidir.

Eğitim personelinin genellikle aynı etkilenmiş toplumdaki seçilmesi ve bu nedenle de öğrencilerle benzer travma ve strese yol açan unsurlarla karşılaşmış olmaları gerçeğinden hareketle, onların psikolojik ihtiyaçları da dikkate alınmalıdır. Eğitim, gözlemlenebilir ve izlenebilir desteği sağlanırken bu faktörler net bir biçimde göz önünde tutulmalıdır. (Sayfa 49'daki EK 1'de yer alan Erişim ve Öğrenme Ortamı – Psikososyal Kontrol Listesine; sayfa 45'teki Erişim ve Öğrenme Ortamı Standart 2'ye ve sayfa 69'daki Öğretmenler ve Diğer Eğitim Personeli Standart 3'e de bakınız.)

7. Dil: Sığınma sağlayan ülkelerin, sığınmacılara uygulanan eğitim programlarının, dil(ler) ve müfredat da dahil olmak üzere, kendi ülke standartlarıyla uyumlu olması konusunda ısrarcı olmaları pek de nadir görülen bir durum değildir. Ancak, öğrencilerin, özellikle de acil durum sonrasında eğitimlerini sürdürmek isteyenlerin geleceğini göz önüne almak önemlidir. İnsani yardım sağlayıcıları, ev sahipliği yapan devletlerin sığınmacılara hane içinde konuştukları dil ya da ulusal dillerinde eğitim görme izni vermeleri konusunda kuvvetli destek sağlamalıdır. Bu izin verildiğinde, öğrenci ve öğretmenlerin kendi dillerinde olmayan bütün önemli öğrenme içerikleri, öğretmen kılavuzları, öğrenci metinleri, diğer yazılı ve görsel-ışitsel materyalin öğretim yapılacak dile tercümesi gerekecektir. İzin verilmezse, öğrencilerin dilinde düzenlenecek ek dersler ve etkinlikler geliştirilmelidir.

8. Öğrenim içeriği ve kilit kavramlar: Öğrenme içeriği kararlaştırılırken, acil durumun her aşamasında öğrencilere fayda sağlayacak bilgi, dil(ler) ve beceriler ile acil durum süresince ve sonrasında bağımsız, üretken bir yaşama ulaşma; eğitim fırsatlarına erişimlerini sürdürebilme kapasitelerini arttıracak beceriler dikkate alınmalıdır.

Uygun öğrenim içeriği ve kilit kavramlar aşağıdakiler üstüne odaklanmalıdır:

- Beceri bazlı sağlık eğitimi (yaşa ve duruma uygun olarak): ilk yardım, üreme sağlığı, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, HIV/AIDS;
- İnsan hakları ve insani normlar; aktif vatandaşlık, barış eğitimi / barış inşası; şiddetten uzak durma; çatışmaların önlenmesi/idaresi/çözümü; çocukların korunması; emniyet ve güvenlik;
- Müzik, dans, drama spor ve oyunlar gibi kültürel etkinlikler;
- Yeni ortamda yaşamı devam ettirebilmek için gereken bilgi: kara mayınları ve patlamamış mühimmat farkındalığı, hızlı tahliye ve hizmetlere erişim;
- Çocuk gelişimi ve ergenlik;
- Yaşamsal beceriler ve mesleki eğitim.

9. Çeşitlilik, özellikle de geçmişleri, hoşgörü ve saygı anlayışları çeşitlilik arz eden öğrenciler ile öğretmenler/düzenleyicilerin katılımları, acil durumun her safhasında tasarlanan ve uygulanan eğitim aktivitelerinde dikkate alınmalıdır. Çeşitliliği teşvik ederken göz önünde bulundurulacak unsurlar, tüm diğerlerinin yanısıra cinsiyet, kültür, milliyet, etnik köken, din, öğrenme kapasitesi, özel eğitim ihtiyaçlarına sahip öğrenciler, değişik seviyelerde ve değişik yaş gruplarına öğretimi içerebilir.

10. Yerel materyallerin acil durumun yaşandığı bölgede öğrencilerin kullanımı için mevcut olup olmadığı araştırılmalıdır. Sığınmacılar söz konusu olduğunda, kendi ülkeleri ya da geldikleri ülkelerde mevcut materyaller de bu kapsama girer. Materyaller uyarlanmalı, geliştirilmeli ya da tedarik edilmeli ve kullanıma yetecek miktarlarda hazır edilmelidirler. Bütün materyallerin depolanması, dağıtımı ve kullanımında gözlem yapmaya ihtiyaç duyulur. Öğrenciler, öğrenim içeriği ile ilişkilendirilmeli ve materyaller, öğrencilerin kültürlerini yansıtır saygı göstermelidir.

Öğretim ve Öğrenim Standart 2: Öğretim

Öğretmenler ve diğer eğitim personeli, ihtiyaç ve şartlara uygun, periodik ve yapılandırılmış eğitim alırlar.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Eğitim, önceliklendirilmiş ihtiyaçlara, eğitim aktivitelerinin amaçlarına ve öğrenim içeriğine cevap verir. (Kılavuz not 1 ve 2'ye bakınız).
- Uygun olduğu hallerde, verilen eğitim uygun eğitim otoriteleri tarafından tanınır ve onaylanır. (Kılavuz notlar 3 ve 4'e bakınız).
- Eğitim kurslarını nitelikli eğitimler yürütür; sürekli destek ve kılavuzluk, uygun takip, gözlemlene, sahada izleme ve tazeyici eğitim için olanak sağlar. (Kılavuz not 4'e bakınız).
- Takip eden gözlemlene aşaması da dahil olmak üzere eğitim süreci, öğretmenlerin öğrenim ortamında düzenleyici olmalarını teşvik eder; katılımcı öğretim yöntemlerini tanıtır ve öğretim araçlarının kullanımını gösterir.
- Eğitim içeriği, öğretmenlerin, öğrencilerin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığının belirlenmesi amacıyla düzenli olarak değerlendirilir ve gerekiyorsa değişiklik yapılır.
- Eğitim, toplumdaki üyeler ihtiyaç duyduklarında liderlik rollerini üstlenebilmeleri için öğretmenleri uygun becerilerle donatır.

Kılavuz notlar

1. 'Öğretmen' resmi eğitim programlarındaki öğreticilere olduğu kadar, gayr-ı resmi eğitim programlarındaki düzenleyiciler ve animatörlere de gönderme yapar. (Seçim ve işe alım; çalışma şartları ve destek ile izleme konularındaki bilgi için sayfa 65-69'daki Öğretmenler ve Diğer Eğitim Personeli Standartlar 1-3'e de bakınız.)

2. Eğitim müfredatı ve içerik, bütçe ve zamanla ilgili kısıtlamalar da dikkate alınmak koşuluyla, içinde bulunulan durum bağlamındaki eğitim personelinin özel ihtiyaçlarına dayalı olmalıdır. Eğitim programları, acil durum zamanlarında değer yaratmaya dayalı eğitimin güçlüklerini ele almalı; duyulan ihtiyaca uygun olarak, yaşam becerileri ve barış eğitimini de kapsmalıdır.

Eğitim müfredatında yer alabilecek konular burada sıralanmış olmakla birlikte, sadece bu konularla sınırlı kalma zorunluluğu yoktur: Temel konulara dair bilgiler, pedagoji ve öğretme yöntemleri; çocuk gelişimi; yetişkinlere öğretme; çeşitliliğe saygı; özel ihtiyaçlara sahip öğrencilere öğretme; psikososyal ihtiyaçlar ve gelişim; çatışmaların önlenmesi/çözümü ve barış eğitimi; insan hakları ve çocuk hakları; idari yönetmelikler; öğretmenler için yaşam

becerileri (HIV/AIDS dahil); okul ve toplum ilişkileri; toplumsal kaynakların kullanımı; ülke sınırları içinde yerinden edilmiş nüfus veya mülteciler gibi göçer gruplar ya da vatanlarına geri dönenlerin ihtiyaçlarının karşılanması.

3. Eğitim desteği ve koordinasyon: Acil durumun istikrar kazanmasının ardından, yerel ve ulusal eğitim otoriteleri ile toplumsal eğitim komiteleri, mümkün olduğunca, gerek yaygın gerekse de örgün eğitim aktivitelerinin tasarlanması ve yürütülmesinde yer almalıdırlar. Acil durum müdahalesinin başında, hizmet içi öğretmen eğitimi için bir müfredat ile verilen eğitimin yasal onayının sağlanması için mekanizmalar oluşturulması konusunda diyalogların başlatılması tavsiye edilebilir. Ancak, mültecilerle ilgili çoğu durumda, mülteci toplum ve bu toplumun eğitim programları ile yerel eğitim sistemi arasında genellikle hiçbir bağlantı bulunmamaktadır.

Öğretmenler için, düzenlerini kurabilme kapasitesi oluşturmak ve ihtiyaç duydukları eğitim becerilerini sağlamak da dahil olmak üzere, gereken eğitimlerin geliştirilmesi ve uygulanması amacıyla, mümkün olduğunca yerel eğitimden yararlanılmalıdır. Eğitim sayısının sınırlı olması ya da eğitimlerin kendi eğitimlerinin yetersiz olması halinde, yabancı kurumlar (Birleşmiş Milletler, Uluslararası STK'lar gibi) ile yerel, ulusal ve bölgesel kuruluşların, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim sağlayan mevcut ya da geçiş dönemi için oluşturulmuş yapıları güçlendirmek amacıyla işbirliği yapmaları sağlanmalıdır.

4. Yasal tanınma ve akreditasyon (geçerli kılma): Yerel ve ulusal eğitim otoritelerinin onayı ve akreditasyonun sağlanmasının, kısmen mevcut durumdaki yasal tanınırlığın ve kalitenin temini, kısmen de acil durum sonrası göz önüne alınarak üstünde durulmalıdır. Mülteci öğretmenler söz konusu olduğunda, vatandaşı olunan ülke/bölge veya ev sahipliği yapan ülke/bölgenin eğitim otoriteleri verilen eğitimi tanımalıdırlar. Bu amaçla, öğretmen eğitimi kurslarının iyi biçimde yapılandırılmış ve belgelendirilmiş olması; eğitim otoritelerinin öğretmen nitelikleri konusundaki beklentilerini karşılaması ve aynı zamanda da acil duruma ilişkin ek çalışmaları da içermesi çok önemlidir.

Öğretim ve Öğrenim Standart 3: Öğretim

Öğretim, öğrenci merkezli, katılımsal ve kapsamlıdır.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Öğrencilere, kendi öğrenimlerine etkin katılım fırsatları sağlanır. (Kılavuz not 1'e bakınız).
- Öğrencilerin kendi öğrenimlerine katılımlarını düzenlemek ve öğrenim ortamını iyileştirmek amacıyla katılımcı yöntemler kullanılır.
- Uygulamalar ve öğrencilerle etkileşim vasıtasıyla, öğretmenler aldıkları eğitim kursları süresince edindikleri öğretme becerilerini ve ders içeriğini anladıklarını gösterme fırsatı bulurlar.
- Öğretim, katılımcılık sağlanarak öğrenme önündeki engellerin azaltılması ile özel ihtiyaçlara sahip olanlar da dahil olmak üzere, tüm öğrencilerin ihtiyaçlarını ele alır. (Kılavuz not 2'ye bakınız).
- Ebeveynler ve toplum liderleri, öğrenim içeriği ile kullanılan öğretim yöntemlerini anlar ve kabul eder. (Kılavuz not 3'e bakınız).

Kılavuz notlar

1. Etkin hizmet: Öğretim etkileşimsel (interaktif) ve katılımcı olmalıdır. İlaveten, gelişime uygun öğretme ve öğrenme yöntemlerini de kullanıma sokmalıdır. Diğer tüm yöntemlere ilaveten bahis olunan bu yöntemler; grup çalışması, proje çalışması, ikili grup eğitimi, canlandırma, anlatımlar, oyunlar, video ve hikayelerdir. Etkin öğrenim, gerek öğrencilerin kendi içlerinde, gerekse de öğrencilerle öğretmenler arasında karşılıklı ilişkilerin oluşmasına yardımcı olur; aynı zamanda, olumlu psikososyal refahın teminine de yardım eder. (Sayfa 46'daki Erişim ve Öğrenme Ortamı Standart 2, Kılavuz not 6'ya da bakınız).

2. Öğrenme engelleri: Öğretmenlere ebeveynler, toplum üyeleri, eğitim liderleri ve diğer paydaşlarla hem acil durumlarda yaygın ve örgün eğitim aktivitelerinin önemi hakkında konuşabilmeleri; hem de çeşitlilik, katılımda bulunma ve talep fazlalığı konularında tartışabilmeleri için gerekli eğitimler verilmelidir. Eğitim liderleri, ebeveynler ve toplum üyeleriyle diyalog, onların katılımın önemini anlayıp destek vermeleri kadar uygun kaynak materyallerin sağlanmasını temin için de gereklidir.

3. Öğretim yöntemlerinin seçimi ve kullanımı: Bunun için, öğretmenlerin ihtiyaçları, aldıkları eğitim, deneyimleri ve verilecek eğitimin dikkate alınmasına gereksinim vardır. Öğretmenlerin içerikte yapılan değişikliklerden olduğu kadar, öğretmen davranışları ve farkındalıklarında olması beklenen değişikliklerden de haberdar olmaları gerekir. Ebeveynler, toplum ve toplumun geleneksel ya da dini liderlerinin kabulü ve katılımı, öğretim yöntemleri ve aktivitelerin toplumun beklentilerini karşılaması için ihtiyaç duyulan ince ayarın yapılmasını sağlayacak enstrümandır.

Öğretim ve Öğrenim Standart 4: Değerlendirme

Öğrenim başarılarını geçerli kılmak ve değerlendirmek için uygun yöntemler kullanılır.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Öğrenimin düzenli olarak ve uygun biçimde değerlendirilmesi için farklılaştırılmış sürekli ölçme ve değerlendirme yöntemleri uygulamaya konmuştur. Buradan gelen bilginin öğretim kalitesinin iyileştirilmesinde kullanımı için de gerekli oluşumlar sağlanmıştır. (Kılavuz not 1'e bakınız).
- Öğrenci başarısının yasal tanınırlığı sağlanmış ve buna göre kredilendirme ya da kurs bitirme belgeleri temin edilmektedir. (Kılavuz not 2'ye bakınız).
- Ölçme ve değerlendirmede öğrenciler için adil, güvenilir ve tehdit oluşturmayacak yöntemler kullanılır. (Kılavuz not 3'e bakınız).

Kılavuz notlar

1. Etkin ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile ölçümler şu hususlar dikkate alınarak uygulamaya konur:

- *elverişlilik* (test ve sınavların öğrenme koşullarına elverişli ve uygun olması gibi...)
- *tutarlılık* (değerlendirme yöntemlerinin bütün mahallerdeki tüm öğretmenlerce bilinmesi ve aynı şekilde uygulanması gibi...)
- *fırsat* (olmayan öğrencilere başka bir ölçme fırsatının verilmesi gibi...)
- *zamanlama* (ölçmenin öğretim süresince ve sonunda yapılması gibi...)
- *sıklık* (acil durumdan etkilenmesi söz konusu olabilir);
- *uygun ortam* (uygun eğitim personeline yürütülen resmi ölçme çalışmaları süresince uygun ortam ya da tesis mevcuttur.)
- *paydaşlar ve şeffaflık* (ölçümün sonuçları öğrencilerle ve çocuklar söz konusu olduğunda da ebeveynleriyle paylaşılır.)

2. Ölçüm sonuçları: Resmi eğitim programları söz konusu olduğunda, öğrencilerin başarıları ve sınav sonuçlarının ev sahibi ve/veya vatandaşı oldukları ülke eğitim otoritelerince yasal olarak tanınabilmesine imkan veren bir yolla ölçme yapılmalıdır. Mülteciler söz konusu ise, ya ait oldukları ülke ya da buldukları ülkedeki eğitim otoritelerinin yasal onayını elde etmek için gayret gösterilmelidir. Ölçüm sonuçları, kurs bitirme belgeleri diplomalar, mezuniyet sertifikaları vb. gibi kapsamakla birlikte, bunlarla sınırlı değildir.

3. Etik(ahlaki) yaptırımların ölçümü: Ölçme ve değerlendirme etik yaptırımlara göre geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Ölçme ve değerlendirmelerin adil, güvenilir ve korku ya da travmayı arttırmayacak biçimde olması dikkate alınmalıdır. Okul veya program çerçevesinde, öğrencilerin iyi notlar ya da almaları ya da taltif edilmeleri karşılığında tacize uğramamalarının temini için gereken ilgi gösterilmelidir.

4. Öğretmenler ve Diğer Eğitim Personeli

Giriş

İnsani yardımı oluşturan tüm hususlar, çok zor ve bazen de güvenlikten yoksun koşullarda çalışan personel ile gönüllülerin bilgi, beceri ve kararlılıklarına dayanmaktadır. Bu kişilerden talep edilenler ciddi boyutlarda olabilir ve eğer asgari standartları temin etmeleri bekleniyorsa, uygun biçimde eğitilmeleri, yönetilmeleri, gözlemlenmeleri ve gerekli materyaller ile destek ve izlemenin sağlanması şarttır.

Acil durum ortamında, öğretmenlerin ve eğitim personelinin seçilip görevlendirilmesi, katılımcı bir biçimde, şeffaf ve belli kriterlere bağlı olarak yapılmalıdır. Mümkün olduğunda, eğitim kadrosu afete maruz kalmış nüfustan seçilmelidir. Bu sayede, kültürel geleneklerin, törelerin, olumlu uygulamalara saygı gösteren deneyimlerin, inanç sistemlerinin ve maruz kalan nüfusun/ların ihtiyaçlarının eğitim programlarına entegrasyonu mümkün olacaktır.

İşe alım sonrasında, öğretmen ve eğitim personelinin toplumla birlikte çalışarak idari bir yönetmelik geliştirip çalışma şartlarını belirlemeleri gerekir. Öğretmenler ve diğer eğitim personelinin işe alımları, net bir biçimde hazırlanmış; haklarının (maaş ya da hak edişler; çalışma gün ve saatleri; çalışma şartları vb), sorumluluklarının ve görevlerinin tarif edildiği sözleşmelerle gerçekleştirilmelidir. İdari yönetmelikte öğretmenler ve eğitim personelinin beklenen davranış standartları net bir biçimde konduktan sonra, bu standartlara uymayan kişilerin karşı karşıya kalacakları uygulamalar belirtilmelidir. Maruz kalmış nüfusun eğitime desteği temin edildiği takdirde, hem öğretmen ve eğitim personelinin işe alınmalarına ve kalıcı olmalarına, hem de ebeveynlerin çocuklarını okula göndermeye gönüllü olmalarına yardım sağlanacaktır.

Kriz mahallerinde, toplum içindeki herkes gibi öğretmenler ve eğitim personeli de yaşadıkları kötü tecrübenin üstesinden gelip hayatlarını yeniden kurmak zorundadırlar. Gerek resmi gerekse de gayr-ı resmi eğitim kadrosunun, acil durumla başa çıkabilmek için desteğe ve afet ya da çatışma kaynaklı stres ve travmanın üstesinden gelebilmek için de yardıma ihtiyaçları vardır. Birbirlerini desteklemede yardımcı olacak destek mekanizmaları sağlanmalı; öğrencilerinin refah koşullarını iyileştirmek için gereken araç ve becerilerle donatılmalıdırlar.

Acil durum programlarındaki eğitimin başarısı için, öğretmenler ve diğer eğitim personelinin uygun biçimde eğitime tabi tutulmaları elzemdir. Bu eğitimin standartları, Öğretme ve Öğrenme bölümünde bulunmaktadır.

Öğretmenler ve eğitim personelinin, izleme şeklindeki desteğe de ihtiyaçları olur. Toplum seviyesinde, köyün önde gelenleri, ebeveynler, toplumsal eğitim komiteleri ve yerel devlet memurlarının da kendi mahallerindeki eğitim programlarını nasıl gözlemleyip destek verecekleri konusunda eğitime ihtiyaçları vardır. Maruz kalmış nüfuslar kendi eğitim programlarının kontrolünü alma gücüne ulaştıklarında, kendilerinden güç alma ve kendi problemlerine kendi çözümlerini getirme haklarını kullanmaya da başlarlar. Toplumun verilen desteğe ve öğretmenlerin izlenmesine olan katılımı, öğrenme ortamındaki öğretmenlerle toplum arasında üretken bir ilişki oluşmasını sağlar.

Kalite ve maruz kalmış nüfusun sürekli desteğinin temini için okul idaresi, öğretmenler ve diğer eğitim personeli kararlılıkla gözlemlenmeli ve değerlendirilmelidir. Gözlem ve değerlendirmenin kontrol şeklinde değil de rehberlik formatında gerçekleştirilmesi önemlidir. Gözlem ve katılımcı değerlendirme, öğretmenin performansını ve uygulamalarını iyileştirmenin bir parçasıdır. Mümkün olduğunca çok yapılan personel performans değerlendirmeleri, öğretmenlere olumlu öğrenme deneyimi sağlamalıdır.

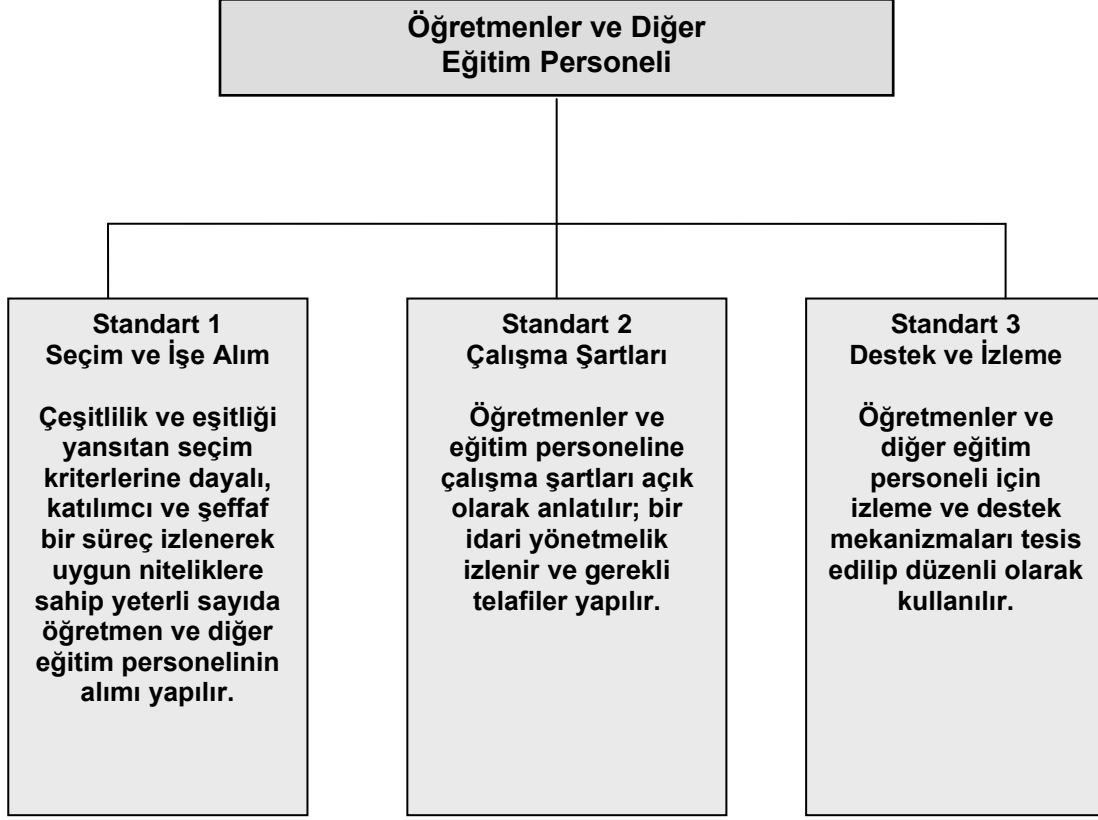
Bütün kategorilerde ortak standartlara bağlantılar

Bir eğitim müdahalesinin geliştirilmesi ve uygulanması süreci, bu sürecin etkinliği açısından kritiktir. Bu bölümün toplumsal katılım, yerel kaynaklar, ilk değerlendirme, müdahale, gözlemlene ve değerlendirmeyi kapsayan bütün kategorilerde ortak standartlarla bağlantılı olarak düzenlenmesi gerekir. Özellikle de zarar görübilirliği yüksek grupları da içine alan afetten etkilenmiş insanların katılımı, uygunluk ve kalitenin temini için en üst seviyede olması sağlanmalıdır.

Asgari standartlar: Bunlar doğası gereği niteliksel ve eğitim müdahalesinin sağlanmasında temin edilecek asgari düzeyi belirler.

Temel göstergeler: Bunlar standardın temin edilip edilmediğini gösteren "işaretler"dir. Programlar kadar süreç veya kullanılan yöntemlerin etki ya da sonucunu ölçmek ve iletmek için yol gösterirler. Göstergeler sayısal veya niteliksel olabilir.

Kılavuz notlar: Bunlar farklı durumlarda standart ve göstergeleri uygularken göz önüne alınması gereken belli noktaları içerir; uygulamada karşılaşılan güçlükler için kılavuzluk eder ve önceliklerin belirlenmesi üzerine tavsiyelerde bulunur. Standart ya da göstergelerle bağlantılı kritik meselelere de yer verip mevcut bilgilerdeki ikilemleri, tezatlıkları veya boşlukları tanımlayabilirler. EK 2, bu bölümle ilişkili olarak hem genel hem de belli teknik meseleler üstüne bilgi sağlayan kaynaklara işaret eden seçkin bir referans listesi içermektedir.

**EK 1
İdari Yönetmelik**

**EK 2: Referanslar ve Kaynak Rehberi
Öğretmenler ve Diğer Eğitim Personeli Bölümü**

Öğretmenler ve Diğer Eğitim Personeli Standart 1: Seçim ve İşe Alım

Çeşitlilik ve eşitliği yansıtan seçim kriterlerine dayalı, katılımcı ve şeffaf bir süreç izlenerek uygun niteliklere sahip yeterli sayıda öğretmen ve diğer eğitim personelinin alımı yapılır.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- İşe alım süreci öncesinde, uygun iş tanımlamaları, açık bir dille yapılır. (Kılavuz not 1'e bakınız).
- İşe alım sürecinde izlenecek yol ve kuralları net olarak anlatan, resmi bir prosedür mevcuttur.
- Toplum temsilcilerinin de yer aldığı seçilmiş bir komite, adayların yeteneklerini ve cinsiyet, çeşitlilik, toplum tarafından kabul görme gibi özelliklerini dikkate alan şeffaf bir değerlendirmeyle öğretmenleri seçer. (Kılavuz notlar 2-5'e bakınız).
- İşe alınan ve dağıtımı yapılan öğretmenlerin sayısı, aşırı kalabalık sınıfları önlemeye yeterlidir. (Kılavuz not 6'ya bakınız).

Kılavuz notlar

1. İş tanımlamaları: Diğer hususlarla birlikte, üstlenilen rol ve sorumluluklar ile rapor verilecek mevkilerin açık olarak belirtilmesinin yanısıra uyulacak idari yönetmeliği de içermelidir.

2. Deneyim ve nitelikler: Bir acil durumda, amaç resmi tanınırlığa sahip kalifiye öğretmenlerin işe alımı olsa da bazı durumlarda, çok az ya da hiç deneyimi olmayanları da dikkate alma ihtiyacı duyulur. Bu durumlarda, işe alınanlar için eğitim gereksinimi duyulacaktır. Kalifiye öğretmenler sertifikaları ve diğer belgelerini ibra edemez durumdaysa, adayların sınavdan geçirilmesi gibi alternatif doğrulama vasıtaları sağlamak önemlidir. Her ne kadar öğretmenler için asgari yaş 18 olmalıysa da daha genç öğretmenlerin atanması gereği doğabilir. Bazı durumlarda, aktif öncelik kadın öğretmenlerin görevlendirilmesini; işe alım kriterlerinin tekrar düzenlenmesini ya da uygun ve gerekliyse cinsiyet eşitliğini destekleyen bir uygulama yapılmasını lüzumlu kılabilir.

Kendilerine ait olmayan başka bir ulusun dilinde eğitim gören azınlık gruplara mensup öğrencilerin kendi dil(ler)ini konuşan bir öğretmenin işe alınması gereklidir. Olası ve uygunsa, kendi milli dilleri ya da ev sahibi ülkenin dilinde yoğun kurslar sağlanmalıdır. (Sayfa 58'deki Öğretme ve Öğrenme Standart 1, Kılavuz Not 7'ye de bakınız).

3. Kriterler şu hususları içerebilir:

- Mesleki Nitelikler; akademik, mesleki ve psikososyal deneyim; diğer beceriler/deneyimler; uygun dil becerileri.

- Kişisel Nitelikler; yaş; cinsiyet (işe alımı yapanlar mümkün olduğunca farklı cinsiyetlerden eşit sayıda alım yapmaya gayret etmelidirler); etnik ve dini geçmiş; çeşitlilik (toplumun her kesiminin temsilini temin etmek için).
- Diğer Nitelikler; toplumsal kabul ve etkileşim; afete maruz kalmış nüfustan olma.

4. Seçim: Öğretmenler ve diğer eğitim personeli öncelikli olarak afete maruz kalmış nüfustan seçilmelidir; ama, gerekliyse dışarıdan da işe alım yapılabilir. Bir alanın sığınmacılara veya ülke sınırları içinde yerinden edilmiş nüfusa ayrılmış olması halinde, uygun yerel adayların başvuruları, iyi ilişkiler geliştirilmesine ön ayak olmayı sağlamak için, kabul edilebilir. Seçim, maruz kalmış toplum, ev sahipliği yapan toplum ve yerel otoritelerle işbirliği halinde yürütülmelidir.

5. Referanslar: Kriz mahallerinde, öğrenciler üstünde ters etkileri olabilecek ve/veya haklarına gereken saygıyı göstermeyecek olan kişilerin işe alımlarını engellemek için öğrenen ve personelin gösterdikleri referansların kontrolü yapılmalıdır.

6. Yerel ortama uygun gerçekçi standartların temini: Sınıflardaki azami öğrenci sayısı belirlenmeli ve yeterli sayıda öğretmen alımıyla bu standarttan büyük sapmalar olmamasına gayret gösterilmelidir. Gözlem raporları, okuldaki farklı seviyelerde bulunan, öğrenci sayısı yüksek sınıfları belirtmelidir.

Öğretmenler ve Diğer Eğitim Personeli Standart 2: Çalışma Şartları

Öğretmenler ve eğitim personeline çalışma şartları açık olarak anlatılır; bir idari yönetmelik izlenir ve gerekli telafiler yapılır.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Ek ödemeler ve çalışma şartları iş sözleşmesinde belirtilmelidir; ek ödemeler, yapılan işin profesyonelliğine ve etkinliğine bağlı olarak düzenli biçimde yapılmalıdır. (Kılavuz notlar 1 ve 2'ye bakınız).
- Uluslararası kuruluşlar , uygun stratejilerin geliştirilmesi için eğitim otoriteleri ve STK'larla koordineli çalışmalı; öğretmen ve diğer eğitim personeli ile diğer farklı kategorilerde çalışanlar için adil, kabul gören ve sürdürülebilir ücretlendirme ölçekleri kullanılmasında hem fikir olmalıdırlar.(Kılavuz not 2'ye bakınız).
- İdari yönetmelik ve belirlenmiş çalışma şartları, hem eğitim personelini hem de toplum üyelerini kapsayan katılımcı bir tutumla geliştirilmeli; uygulamanın nasıl yapılacağını net olarak gösteren prosedürler vardır. (Kılavuz notlar 1 ve 3'e bakınız).
- İdari yönetmelik imzalanmıştır ve eğitim personeline izlenmektedir; yanlış yürütme yapılması ve/veya idari yönetmeliğin çiğnenmesi durumlarında kullanılacak uygun yaptırımlar belgelendirilmiştir ve uygulanır. (Kılavuz notlar 3 ve 4'e bakınız).

Kılavuz notlar

1. Çalışma şartları: İş tanımı, ücretlendirme, devam, iş saatleri/günleri, sözleşme süresi, destek ve izleme mekanizmaları ile anlaşmazlıkların giderilmesinde işletilecek mekanizmalar netleştirilmelidir. (Yukarıdaki Standart 1, kılavuz not 1'e de bakınız).

2. Ücretlendirme: Parasal olan ya da olmayan biçimlerde gerçekleştirilebilirse de uygunluk (yukarıda karara bağlandığı gibi) ve düzenli olması önemlidir. Uygun ücretlendirme seviyesi, katılım sağlayan aktörler arasında koordinasyonun temin edildiği, katılımcı bir süreçle belirlenmelidir. Profesyonellik ile hizmette ve sürdürülebilirlikte devamlılığı sağlayacak bir seviyede olması amaçlanmalıdır. Özellikle de öğretmenlerin temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ek kaynaklar aramak zorunda kalmayarak mesleki çalışmalarına odaklanabilmelerine uygun olmalıdır. Ücretlendirme, çalışma şartları ve idari yönetmeliğe uygun davranmaya dayanmalıdır. Farklı geçmişlere sahip öğretmenlerin (vatandaş olanlar ve mülteciler gibi) farklı ücretler almalarından kaçınmak için gereken dikkat gösterilmelidir. Sürdürülebilir ücretlendirme sisteminin oluşturulması için uzun dönemli stratejiler geliştirilmesine kilit rol sahipleri dahil edilmelidir. Ücretlendirmede ortak seviyelerin belirlenmesi için Birleşmiş Milletler kuruluşları/birimleri, STK'lar, eğitim otoriteleri ve diğer organizasyonlar arasında koordinasyon olmalıdır.

3. İdari yönetmelik: Eğitim personeli için anlaşılır davranış standartları konmalı ve bu standartları karşılamayan kişiler için uygulanması zorunlu yaptırımlar belirlenmelidir. Yönetmelik, öğrenim çevresi ile eğitim programındaki konu ve aktivitelere uygulanmalıdır.

(İdari Yönetmelik örneği için sayfa 70'deki EK 1'e bakınız).

Yönetmelik, olumlu bir öğrenim çevresi ile öğrencilerin refahının öğretmenler ve eğitim personeline sağlanmasını temin eder. Başka konularla beraber, eğitim personeline şunları tebliğ etmelidir:

- Sahip olduğu yüksek idari standartlar, kendini kontrol ve ahlaki/etik davranışlar ile profesyonel bir tavır sergilemek.
- Bütün öğrencilerin kabul gördüğü bir çevre yaratılmasına katılımda bulunmak.
- Tacizden (cinsel taciz de dahil), baskıdan, suistimalden, şiddetten ve ayrımcılıktan bağımsız, güvenli ve sağlıklı bir ortam oluşturmak.
- Düzenli devam ve dakiklik temin etmek.
- İşinde profesyonellik ve etkinlik göstermek.
- Toplum ve eğitim paydaşlarının uygun bulduğu diğer davranışları sergilemek.

4. İdari uygulamalar resmi prosedürü: Öğrenim ortamında görev yapan bütün eğitim ve eğitim dışı personel için kullanılan idari yönetmelik üstüne eğitim düzenlenmelidir. Toplumsal eğitim komite üyeleri, eğitim gözlemcileri ve idarecilere, idari yönetmeliğin uygulanmasını gözlemlenmede kendilerine düşen rol ve sorumluluklar üzerine gereken eğitim ve destek sağlanmalıdır. Aynı zamanda, idari yönetmeliğin etrafındaki kilit meseleleri sapatayıp okul/gayr-ı resmi eğitim programlarının aksiyon planlarıyla birleştirmelerine yardım edilmelidir. İzleme mekanizmaları, yer alan tüm tarafların gizlilik gerektiren bilgilerini koruyan, şeffaf raporlama ve gözleme prosedürleri oluşturmalıdır. (Aşağıda yer alan Standart 3'e de bakınız).

Öğretmenler ve Diğer Eğitim Personeli Standart 3: Destek ve İzleme

Öğretmenler ve diğer eğitim personeli için izleme ve destek mekanizmaları tesis edilip düzenli olarak kullanılır.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Bir izleme mekanizması, öğretmenler ve diğer eğitim personeli için düzenli değerlendirme, gözlemlene ve destek sağlamalıdır. (Kılavuz notlar 1-2'ye bakınız).
- Personel performans değerlendirmeleri yazılmalı, yürütülmeli ve düzenli olarak ilgili birey(ler)le tartışılmalıdır. (Kılavuz not 3'e bakınız).
- İhtiyaca göre, öğretmenler ile diğer eğitim personeline uygun, erişilebilir psikososyal destek ve danışmanlık sağlanmalıdır. (Kılavuz not 4'e bakınız).

Kılavuz notlar

1. İzleme mekanizmaları: Her ülke ve afetten etkilenmiş bölge, öğretmenler ve eğitim personeli için standartlar belirlemeli; bir destek ve izleme mekanizması geliştirip uygulamaya koymalıdır. Bu mekanizmada toplum (geleneksel ve dini liderler dahil), okul aile birlikleri gibi toplum-okul organizasyonları, yerel otoriteler, baş öğretmenler ve öğretmen derneklerinin temsilcileri yer alabilir. İzleme mekanizması, toplumsal eğitim komitesiyle sıkı bağlantı kurmalıdır. Referans oluşturma sebebiyle profesyonellik, etkin çalışma ve uygun davranışa odaklı idari yönetmelikle ilişkili olarak eğitim personelinin izlenmesine komite dahil olmalıdır. (Sayfa 15'deki Toplumsal Katılım Standart 1'e de bakınız).

2. Eğitim: Eğitim personelinin eğitimi konusunda bilgi için sayfa 59'daki Öğretme ve Öğrenme Standart 2'ye bakınız.

3. Personel Performans Değerlendirmeleri: Öğretmenler ya da diğer eğitim personelinin etkinliği ve yeterliliği değerlendirilmeli; öğretmenler, baş öğretmenler ve diğer uygun personelin meseleleri belirleyip üstünde topluca fikir birliğine varılmış izleme etkinlikleri geliştirmeleri için fikir alışverişi yapma fırsatları sağlanmalıdır. Uygun olduğu durumlarda, eğitim personelinin motive etmek amacıyla değerlendirmeler, gösterilen başarıları tanımalı ve kutlamalıdır. Gözlemlene ve katılımcı değerlendirme öğretmenleri motive eder ve yetkinliklerini artırır.

4. Kriz desteği: Eğitimli ve deneyimli öğretmenler ile diğer eğitim personeli bile kendilerini olanlardan dolayı travmaya uğramış; yeni güçlüklerle karşı karşıya kalmış ve öğrencilerin sorumluluklarıyla yüz yüze bulabilirler. Tüm bunlarla başa çıkabilmeleri ve gösterecekleri performans, kendilerine uygun desteğin sağlanmasına bağlıdır. Toplumda, öğretmenlere ve diğer eğitim personeline kriz koşullarıyla başa çıkmada yardımcı olacak bir destek mekanizması oluşturulmalıdır.

Öğretme ve Öğrenme: EK

EK 1: Öğretmenin İdari Yönetmeliği

Öğretmen, her zaman:

- Mesleğinin onuru ve gururunu temin eden bir tavırla hareket eder.
- Bir öğrencinin güvenerek kendisine söylediği şeylerin gizliliğini korur.
- Öğrenime müdahale eden ve öğrencilerin sağlığına ya da güvenliğine zarar verici şartlardan öğrencileri korur.
- Konumunu, herhangi bir biçimde kendisine çıkar sağlamak için kullanmaz.
- Hiçbir öğrenciye cinsel tacizde bulunmaz; öğrenciye karşı herhangi bir cinsel ilişki tavrı göstermez.
- İyi ve dürüst bir rol model olur.

Öğretmen, sınıfta:

- Olumlu ve güvenli bir öğrenim ortamı sağlar.
- Bütün öğrencilerin haklarına ve onuruna saygı gösteren bir tavırla öğretir.
- Öğrencilerde kendine inanma, özgüven ve kendi değerini bilme duyguları oluşturur.
- Öğrencilerde yüksek beklentiler oluşturur ve her öğrencinin potansiyeline ulaşmasına yardım eder.
- Öğrencilerin aktif, sorumlu ve etkin öğrenciler olarak gelişmelerini teşvik eder.
- Bir güven atmosferi yaratır.

Öğretmen, mesleki yaşantısında:

- Konusu ve eğitim yöntemlerinde temel bir beceri sergiler.
- Çocukların nasıl öğrendikleri konusunda bir anlayış (öğretmenliğinde) sergiler.
- Her zaman tam vaktinde sınıftadır ve öğretmeye hazırlıktır.
- Öğretiminin kalitesini kötü biçimde etkileyen aktivitelerle uğraşmaz.
- Bütün profesyonel gelişim fırsatlarından yararlanır ve modern, kabul gören öğretim yöntemleri kullanır.
- İyi vatandaşlık, barış ve sosyal sorumluluk prensiplerini öğretir.
- Her öğrencinin performansı ve sınav sonuçlarını dürüstlikle değerlendirir.

Öğretmen, toplumla ilişkilerinde:

- Ebeveynleri çocuklarının öğrenimine katılmaya ve desteklemeye teşvik eder.
- Okula ailenin ve toplumun katılımını onaylar.
- Okulu destekler ve olumlu bir imajı olmasını sağlar.

Burada bahsedilen maddelere ek olarak, öğretmenin dış ortamlardaki (kamp, okul vd.) bütün diğer kural ve politikalara da uyması beklenir.

Kaynak: Bu idari yönetmelik UNHCR tarafından Eritre'de model olarak kullanılmış; sonrasında okullar tarafından benimsenmiştir.

5. Eğitim Politikası ve Koordinasyonu

Giriş

Uluslararası enstrümanlar ve bildirgeler, tüm bireylerin eğitim almaya hakları olduğunu ve bunun bütün insan haklarının oluşturulmasına temel teşkil ettiğini iddia eder. Özgür ifade hakkı, eşitlik hakkı ve gerek sosyal gerekse de eğitimsel politikalara ilişkin alınan kararlarda sesini duyurma hakkı, eğitimin entegre parçalarıdır.

Acil durum ortamlarında bu hakların korunması çok önemlidir. Acil durum müdahalesinin parçası olarak, eğitim otoriteleri ve temel paydaşlar, ulusal ve uluslararası eğitim politikalarını hesaba katan; eğitim hakkını önde tutan; maruz kalmış nüfusların öğrenme ihtiyaçlarına cevap veren bir eğitim planı geliştirmeli ve uygulamalıdır. Bu çerçevede çalışması eğitim kalitesi ve okullara erişimi iyileştirmeyi amaçlamalı ve acil durum müdahalesinden gelişmeye geçişi açıkça göstermelidir. Müdahalelerin, programların ve politikaların hem planlanmasına hem de yürütülmesine toplumun katılımı, herhangi bir acil durum müdahalesinin başarısı için elzemdir.

Acil durumlarda, genellikle bir koordinasyon eksikliği vardır; eğitim programları farklı paydaşlar tarafından birbirinden bağımsız olarak yürütülür. Yerleşim biriminde/toplumda, bölgede, ulusal ve bölgesel seviyede kurumlar arası koordinasyon mekanizmalarına ihtiyaç duyulur; bunlar kapsamlı ve şeffaf olmalıdır. Bu tür mekanizmalar; ihtiyaçların ölçülmesi, standart yaklaşımlar geliştirilmesi ve tüm rol sahipleri ile paydaşlar arasında kaynakların ve bilginin paylaşımını yürütmede çok önemlidir.

Eğitim, daha geniş ölçekli olan yiyecek, barınak, sağlık, su ve sıhhi ihtiyaç yardımlarını kapsayan ilk insani müdahale içerisinde koordine edilmelidir. Bilinen iyi uygulamalara dayalı eğitim müdahaleleri, acil duruma özel bağlam içindeki toplumun ihtiyaçlarına uydurulur. Kara mayınları, hijyen ve HIV/AIDS farkındalığı kampanyaları gibi hayatta kalma becerileri tüm yaş gruplarına sağlanmalıdır.

Bütün kategorilerde ortak standartlara bağlantılar

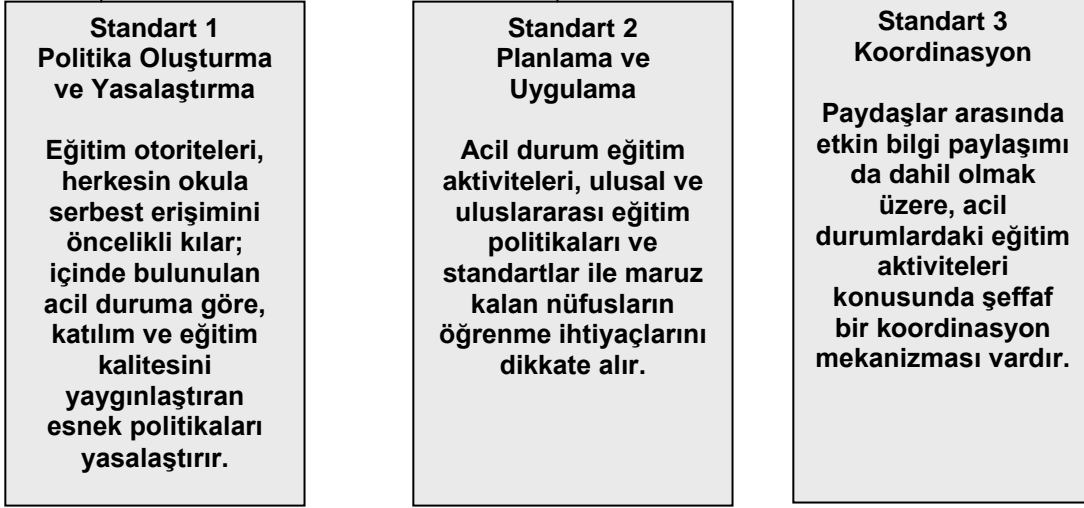
Bir eğitim müdahalesinin geliştirilmesi ve uygulanması süreci, bu sürecin etkinliği açısından kritiktir. Bu bölümün toplumsal katılım, yerel kaynaklar, ilk değerlendirme, müdahale, gözlemlene ve değerlendirmeyi kapsayan bütün kategorilerde ortak standartlarla bağlantılı olarak düzenlenmesi gerekir. Özellikle de zarar görübilirliği yüksek grupları da içine alan afetten etkilenmiş insanların katılımı, uygunluk ve kalitenin temini için en üst seviyede olması sağlanmalıdır.

Asgari standartlar: Bunlar doğası gereği nitelikselidir ve eğitim müdahalesinin sağlanmasında temin edilecek asgari düzeyi belirler.

Temel göstergeler: Bunlar standardın temin edilip edilmediğini gösteren “işaretler”dir. Programlar kadar süreç veya kullanılan yöntemlerin etki ya da sonucunu ölçmek ve iletmek için yol gösterirler. Göstergeler sayısal veya niteliksel olabilir.

Kılavuz notlar: Bunlar farklı durumlarda standart ve göstergeleri uygularken göz önüne alınması gereken belli noktaları içerir; uygulamada karşılaşılan güçlükler için kılavuzluk eder ve önceliklerin belirlenmesi üzerine tavsiyelerde bulunur. Standart ya da göstergelerle bağlantılı kritik meselelere de yer verip mevcut bilgilerdeki ikilemleri, tezatlıkları veya boşlukları tanımlayabilirler. EK 2, bu bölümle ilişkili olarak hem genel hem de belli teknik meseleler üstüne bilgi sağlayan kaynaklara işaret eden seçkin bir referans listesi içermektedir.

Eğitim Politikası ve Koordinasyon

EK 2: Referanslar ve Kaynak Rehberi
Eğitim Politikası ve Koordinasyon bölümü

Eğitim Politikası ve Koordinasyon Standart 1: Politika Oluşturma ve Yasalaştırma

Eğitim otoriteleri, herkesin okula serbest erişimini öncelikli kılar; içinde bulunulan acil duruma göre, katılım ve eğitim kalitesini yaygınlaştıran esnek politikaları yasalaştırır.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Eğitim kanun ve politikaları, uluslararası insan hakları araçları ve bildirgelerinde dile getirilen eğitim hakkını hem acil durumlar süresince hem de sonrasında destekler.(Kılavuz notlar 1 ve 2'ye bakınız).
- Yasalar, yönetmelikler ve politikalar, zarar görebilirliği yüksek ve marjinal grupları eğitimde karşılaşabilecekleri olası ayrımcılığına karşı korur. (Kılavuz not 3'e bakınız).
- Öğrencilerin ya da ğrenci ailelerinin sınırlı kaynakları nedeniyle eğitimden dışlanmamalarını temin edecek yasalar, yönetmelikler ve politikalar konmuştur. (Kılavuz not 4'e bakınız).
- Yasalar, yönetmelikler ve politikalar, mülteci okullarının kendi menşei ülke ya da bölgelerine ait müfredatı kullanmalarını engellemez.
- Gerektiğinde, acil durum eğitim tesislerinin devlet haricindeki aktörlerce, eğitim otoritesinin rehberliği ve denetimi altında kurulmasına yasalar, yönetmelikler ve politikalar izin verir.
- Yasalar, yönetmelikler ve politikalar, tüm paydaşların anlayabilecekleri biçimde yaygınlaştırılır.
- Politika, eğitime erişim ve eğitimin tamamlanmasındaki değişiklikleri inceleyip uygun şekilde cevap verecek bir araç olarak kullanılmak üzere, Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi (EMIS) geliştirilip kullanıma sokulmasına olanak sağlar. (Kılavuz not 5'e bakınız).
- Milli Eğitim Politikaları, acil durumlara çabuk müdahale edilmesine izin verecek yasal ve btyle ilgili ereve alışmalarınca desteklenir. (Kılavuz not 6'ya bakınız).

Kılavuz notlar

1. Uluslararası insan hakları araç ve bildirgeleri: Aşağıda belirtilen, ama bunlarla sınırlı olmayan araç ve bildirgelerdir: Birleşmiş Milletler ocuk Hakları Konvensiyonu (1989), İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948), Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (1966), Kadınlara Karşı Her Tür Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Konvensiyonu (1979), "Herkes için Eğitim" konusunu vurgulayan Dakar Dünya Eğitim Forumu Uygulamaya Geçirmek için ereve alışması (2000).

Araçlar ve yasal çerçeve çalışmaları, diğer hususların yanısıra zihinsel sağlık, beslenme, eğlence, kültür, istismardan korunma ve altı yaştan küçük çocukların ilk eğitimleri gibi çocuk ve gençlere yönelik konuları özel olarak vurgulayan, maruz kalmış nüfusların bakımlarına ilişkin uluslararası kuralları da içerir. (Sayfa 43'teki Erişim ve Öğrenim Ortamı Standart 1, Kılavuz not 2'ye de bakınız).

2. Mülteciler, yerinden edilmişler ve ev sahibi nüfuslar: Tüm konuyla ilgili paydaşlar, eğitimin bütün gruplara eşit bir tutum içerisinde ulaştırılmasını savunmada işbirliği içinde olmalıdır. Buna, 1951'de gerçekleştirilen Mültecilerin Durumuna İlişkin Konvansiyonun 22. Maddesinin (Toplumun Eğitimi) desteklenmesi de dahildir. Bu madde, mültecilerin başlangıç seviyesinde o ülke vatandaşlarıyla aynı eğitim haklarına sahip olduklarını; daha üst seviyelerde ise ileriye dönük çalışmalara erişim; sertifika, diploma ve derecelerinin resmi tanınırlığı; ücret/harçlardan muafiyet ve yabancı uyruklulara uygulanan şartlardan daha düşük olmamak koşuluyla, burs imkanlarına erişimlerine imkan sağlanmasını beyan eder. Özel koruma değilse bile, ülke sınırları içinde yerinden edilmiş nüfusa benzer haklar sağlanabilmelidir. Benzer biçimde; kurumların sığınmacı kabul eden ülkeler ya da bölgeler ile savaştan etkilenmiş ülkelerdeki o ülkenin vatandaşı olan öğrencilerin eğitim haklarını da savunmaları gerekir.

3. Marjinal gruplar: Bunlar, çıkarları toplumun temel politikasınca temsil edilmeyen bir halk ya da topluluk içinde yer alan nüfus gruplarıdır. Marjinal gruplar, bir kişinin geliri veya maddi varlığı, ait olduğu etnik grup veya ırkı, cinsiyeti, bulunduğu coğrafi bölge, dini, vatandaşlık durumu, sınırlar içinde yerinden edilmişlik hali, fiziksel veya zihinsel şartları gibi kültürel ya da sosyo-ekonomik konumlarına göre belirlenir. Çocuk Hakları Konvansiyonunun bir devlet sınırları dahilindeki 18 yaş ve altında olan tüm çocuk ve ergenleri kapsamı nedeniyle, sığınma arayan çocuklar da eğitim hakkından yararlanmalıdır. (Sayfa 42'deki Erişim ve Öğrenim Ortamı Standart 1, Kılavuz not 1'e de bakınız).

4. Eğitim maliyetleri: İster ücretler isterse de öğrenim materyalleri veya formalar gibi dolaylı maliyetlerden dolayı olsun, hiçbir öğrencinin eğitime devamdaki masrafları karşılayamadığı için eğitim programlarına erişimi engellenemez. Okula devamlı ilgili, ulaşım ve gelir kaybetme gibi dolaylı bütün maliyetlerin azaltılarak çocuk, genç ve yetişkinlerin katılımlarının sağlanması yolunda her tür çaba gösterilmelidir.

5. EMIS verileri: Belli türden acil durumlardan etkilenebilecek mahaller ve nüfus grupları hakkındaki bilgilerle bağlantı kurulmalıdır. Bu, yerel ve ulusal eğitim planlamasına bilgi sağlaması gereken bir hazırlık stratejisidir. Mümkün olduğunda, eğitim verileri toplum tarafından derlenip ulusal EMIS sistemine girişi yapılmalıdır. Destek veren kuruluşlar, toplumlara öğrenci kaydı, devamlılığı ve eğitimin tamamlanmasında hangi araçların kullanımıyla artış sağlanabileceği; okula gitmeyen gençliğin ihtiyaçlarının nasıl ele alınabileceği konusunda yardımcı olmalıdırlar. (Sayfa 21'deki Analiz Standart 1 ve 25'teki Standart 3'e de bakınız).

6. Acil durum çerçeve çalışmaları: Eğitim, ulusal afet hazırlığı çerçeve çalışmasına dahil edilmeli; etkin ve zamanında eğitim müdahalesine olanak sağlayacak kaynaklar güvenlik altına alınmalıdır. Yerel ve ulusal eğitim geliştirme programlarını destekleyen uluslararası aktörler, bu programların bir bileşeni olarak acil durumlar için eğitim hazırlığını da gündeme getirmelidirler.

Eğitim Politikası ve Koordinasyon Standart 2: Planlama ve Uygulama

Acil durum eğitim aktiviteleri, ulusal ve uluslararası eğitim politikaları ve standartlar ile maruz kalan nüfusların öğrenme ihtiyaçlarını dikkate alır.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Ulusal ve uluslararası yasal çerçeve çalışmaları ile politikalar, yardım ve kalkınma kurumlarının eğitim programlarında yansıtılır. (Kılavuz not 1'e bakınız).
- Acil durum eğitim programları, eğitim sektörünün daha uzun dönemdeki gelişimiyle bütünleşebilmelerine imkan verecek şekilde planlanır ve yürütülür.
- Eğitim otoriteleri ve diğer önemli rol sahipleri, hem mevcut hem de gelecekte yaşanabilecek acil durumlar için yerel ve ulusal eğitim planları geliştirip düzenli gözden geçirmeyi sağlayacak bir sistem yaratırlar. (Kılavuz not 2'ye bakınız).
- Acil durumlar esnasında ve sonrasında, bütün paydaşlar en son ihtiyaç ölçümlerine bağlantılı bir eğitim acil müdahale planı yürütmek için birlikte çalışır ve afetten etkilenmiş nüfus(lar)un daha önceki eğitim deneyimleri, politikaları ve uygulamaları üstüne inşa ederler.
- Etkin planlama, yürütme ve gözlemlene için ihtiyaç duyulan finans, teknik ve insan kaynakları, eğitim müdahaleleri tarafından saptanır. Paydaşlar, ihtiyaç duyulan kaynakların sağlanmasını temin eder. (Kılavuz not 3'e bakınız).
- Eğitim aktivitelerinin planlanması ve yürütülmesi diğer acil müdahale sektörleriyle bütünleşmiştir. (Kılavuz not 4'e bakınız).

Kılavuz notlar

1. Eğitim hakları ve hedeflerinin karşılanması: Eğitim programları, ilgili eğitim otoritelerinin geçerli çerçeve çalışmaları ve politikalarına ek olarak Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Konvansiyonu (1989), İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948), Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (1966), Kadınlara Karşı Her Tür Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Konvansiyonu (1979), "Herkes için Eğitim" Çerçeve Çalışması (2000) ve Milenyum Kalkınma Hedefleri gibi uluslararası çerçeve çalışmalarıyla uyumlu kapsamlı eğitim aktiviteleri sağlamalıdır.

2. Ulusal eğitim planları: Emniyet ve koruma faktörleri ile sektörler arası koordinasyon mekanizmaları kadar programlar, aktörler, paydaşlar, karar yapımı ve koordinasyon açısından mevcut ve gelecekte ortaya çıkabilecek acil durumlarda yapılması gerekenleri göstermelidir. Plan, uygun eğitim politika ve çerçeve çalışmalarıyla desteklenmelidir. Yerel veya ulusal eğitim sistemini etkileyebilecek olası doğal felaketler (sel, deprem, kasırga gibi)

ve uygun durumlarda, mülteciler ya da dönüş yapan mülteciler gibi hallere ilişkin eğitim sektörü acil durum planları hazırlanmalıdır. (Sayfa 16'daki Toplumsal Katılım Standart 1, Kılavuz not 5'e ve aşağıdaki Standart 3'e de bakınız).

3. Kaynaklar: Otoriteler, bağışçılar, STK'lar ve diğer paydaşlar, psikososyal ihtiyaçları karşılamak için tasarlanan öğrenim, eğlence ve ilgili aktiviteler üstüne odaklı acil durum eğitim programları için yeterli fon ayrılmasının temini için birlikte çalışmalıdırlar. Acil durumlar istikrara kavuştukça, eğitim program fırsatları diğerlerinin yanısıra, erken çocukluk dönemi gelişimi, resmi ilk ve orta okul ile yetişkin okur-yazarlığı ve mesleki programları da içine alacak şekilde genişletilebilir. Kaynak tahsisi, fiziksel elemanlar (ek derslikler ders kitapları, öğretim ve öğrenim materyalleri gibi) ve niteliksel bileşenleri (öğretmen ve izlemeye dayalı eğitim kursları gibi) arttırmada dengeli olmalıdır.

4. "Sphere" Asgari Standartları: Eğitim aksiyon planı ve uygulamasının aşağıdaki alanlarda Sphere asgari standartlarıyla bağlantılı olması için özel çaba gösterilmelidir:

- Su, sanitasyon(sıhhi yardım) ve hijyen sağlanması
- Gıda güvenliği, beslenme ve gıda yardımı
- Barınma, yerleşme ve gıda dışı ihtiyaçlar
- Sağlık hizmetleri

(Sphere'le ilişkili standartlar için INEE Asgari Standartları CD-ROM'u üstündeki Sphere Standartlarıyla Bağlantılar Ekine bakınız).

Eğitim Politikası ve Koordinasyon Standart 3: Koordinasyon

Paydaşlar arasında etkin bilgi paylaşımı da dahil olmak üzere, acil durumlardaki eğitim aktiviteleri konusunda şeffaf bir koordinasyon mekanizması vardır.

Temel Göstergeler (Kılavuz notlarla bağlantılı olarak okunacak)

- Eğitim otoriteleri, acil durum eğitim aktivitelerinin planlanması ve koordinasyonunda en önemli rolü üstlenecek olan, mevcut ve gelecekteki acil müdahaleler için bir kurumlar arası koordinasyon komitesi kurar. (Kılavuz not 1'e bakınız).
- Eğitim otoritesinin olmadığı ya da koordinasyona liderlik edemeyeceği durumlarda, gerekli rehberlik ile eğitim aktiviteleri ve programlarının koordinasyonunu kurumlar arası koordinasyon komitesi sağlar. (Kılavuz not 1'e bakınız).
- Otoriteler, bağışçılar ve diğer ajanslar, eğitim paydaşlarının aktiviteleriyle koordineli ve destekleyici finansal yapılar kurarlar. (Kılavuz not 2'ye bakınız).
- Koordinasyonun amaçları, göstergeleri ve gözlemlenebilir prosedürlerine dair ortak bir ifade yürürlükte ve bütün eğitim aktörleri, bu çerçevede çalışması içinde görev yapmaya kendilerini adanmış; önemli bilgi ve istatistikleri halka açarlar. (Kılavuz not 3'e bakınız).

- Maruz kalmış toplumlar, kendilerini doğrudan etkileyen kararların yapımında, özellikle de politika veya programların şekillendirilmesinde, uygulanmasında ve gözlemlenmesinde yetkilidirler; katılımcı olabilirler.
- Gerek önemli ulusal ve uluslararası paydaşlar, gerekse de sektörler arasında bilgi paylaşımı için şeffaf ve aktif bir mekanizma mevcuttur. (Kılavuz not 4'e bakınız).

Kılavuz notlar

1. Kurumlar arası koordinasyon komitesi: Komite temsilcileri, mümkün olduğunda eğitim otoritesinin liderliği altında, paydaşlardan geniş bir yelpazeyi kapsamalıdır. Koordinasyon komitelerine, acil durumun doğasına bağlı olarak bölgesel, ulusal, yerel ya da mahalli olarak ihtiyaç duyulabilir. Eğitim otoritelerinin kapasitesinin veya meşruiyetinin yetersiz olduğu yerlerde, anlaşmayla liderliğe başka kurumlar atanabilirse de yerel otoritenin bir temsilcisi her zaman komitenin üyesi olmalıdır. Şartlar izin verir vermez, koordinasyon sorumluluğu uygun otoritelere devredilmelidir.

2. Finansman: Acil durumlarda, eğitim programlarının başarılı ve zamanında uygulanması için yeterli fon sağlanması gerekir. Özellikle öğretmenlerin ücretlendirilmesinde kullanılan maaş ödeme sistemlerinin uygun ya da işlevsel olmadığı yerlerde, finansmana şeffaf ve koordineli yaklaşımların temini için her tür çaba gösterilmelidir. Acil durum finansman düzenlemeleri, yerel piyasa koşullarıyla gelenekleri göz önüne almalı ve sürdürülemeyecek misaller koymaktan kaçınılmalıdır.

3. Temel koordinasyon güçlükleri: Gelecekteki uyumlu ve sürdürülebilir eğitim hizmetlerine öncülük eden düşük maliyetli bir yaklaşımı gerçekleştirmek için, koordinasyon güçlükleri acil durumun erken evrelerinde saptanmalı ve ele alınmalıdır. Sorunlar; öğretmen eğitimi, sertifikasyon ve ödeme, müfredat ve ilişkili bileşenleri (ders kitapları, öğretme ve öğrenme araçları), okul eğitiminin yapılandırılması ve resmi tanınırlığı ile sınavları içerebilir.

4. Karma politika geliştirilmesi ve eğitim atölye çalışmaları: Eğitim otoriteleri ve harici aktörler, iyi iletişimi temin etmek; işbirliği ve ortak bir vizyona kendini vakfetmeyi sağlamak; eğitim sisteminin topyekun gelişimini arttırmak için politika ve eğitim çalışmaları, eğitim otoriteleri ile işbirliği içinde geliştirilmelidir.

EKLER

EK 1: Terminoloji

- **Erişim:** Resmi ya da gayr-ı resmi eğitim programına kayıt olmak, devam etmek ve tamamlamak için sınırsız sahip olunan sınırsız fırsat. 'Sınırsız fırsat'tan kasıt, çocuklar, gençler ve yetişkinleri bir eğitim programına katılmaktan ve/veya tamamlamaktan alıkoyan uygulamaya dayalı, finansal, fiziksel, emniyete ilişkin, yapısal, kurumsal ya da sosyo-kültürel engellerin olmamasıdır.
- **Temel eğitim:** Yaşam boyu öğrenim ve insani gelişimin temeli olup hem resmi hem de gayr-ı resmi eğitim programlarını çevreler. Her birey – çocuk, genç ve yetişkin – kendi temel öğrenim ihtiyaçlarını karşılamak için düzenlenen eğitim fırsatlarından yararlanabilmelidir. Bu ihtiyaçlar, insanoğlunun hayatta kalabilmek; yaşamak için tüm kapasitelerini geliştirmek; bilgiye dayalı kararlar almak ve öğrenmeyi sürdürmek için ihtiyaç duyduğu temel öğrenme içeriği (bilgi, beceriler, değerler ve tutumlar gibi) ile elzem olan öğrenme araçlarını (okur-yazarlık, sözel ifade, sayısal beceriler ve problem çözme gibi) kapsar. Temel öğrenme ihtiyaçları ve nasıl karşılanmaları gerektiğinin kapsamı, her ülkeye ve kültürlere göre çeşitlilik gösterir ve kaçınılmaz olarak da zamana bağlı değişiklikler gösterir.²
- **Savaşan güçlerle bağlantılı çocuklar (CAFF): Acil durum ve krizlerde,** çocukların kaçırılma, işe alınma, zorla alıkonma veya 'gönüllü' hareketler doğrultusunda, devlet ya da devlet dışı savaşan güçlerle bağlantılarının olması çok sık görülür. Bu çocuklar her zaman ellerine silah almasa bile taşıyıcı, casus, aççı veya korkunç biçimde suistimal edilen cinsel kurbanlar da olabilirler. Bu çocukların hepsi savaşan güçler içinde olma; eğitim fırsatından yoksun bırakılma deneyimini paylaşırlar. Sabit koşullara geçiş ve yeniden bütünleşme süreçleri boyunca, resmi, gayr-ı resmi ve yoğunlaştırılmış eğitim ile yaşam becerileri ve mesleki öğrenimi de içine alacak şekilde, bu tür çocuklara has eğitim ihtiyaçlarına özel ihtimam gösterilmelidir. Sürekli gözden kaçırılan ve rehabilitasyon programları dışında kalan kız çocuklarına özellikle daha fazla dikkat etmek gerekir.
- **Toplumsal eğitim komitesi:** Diğer pekçok grupla birlikte, ebeveynler ve/veya okul aile birliği dernekleri, yerel ajanslar, sivil toplum dernekleri, toplumsal kuruluşlar, gençlik ve kadın grupları ile öğretmenler ve (uygun olduğu hallerde) öğrencilerden gelen temsilcilerle toplumun eğitim ihtiyaçlarını saptayıp ele almak için kurulmuş bir komitedir. Bünyesi içinde üyelerinin temsil edildiği alt komitelere sahip olabilir. Bazı durumlarda, toplumsal eğitim komiteleri tek bir eğitim programından sorumlu olurken diğer durumlarda, belli bir mahaldeki birkaç eğitim programının birden sorumlusu olabilirler.

²Dünya Eğitim Forumu, (26-28 Nisan 2000). Dakar Uygulamaya Geçirmek için Çerçeve Çalışması: Herkes için Eğitim 2015'e kadar geçerli).

- **Toplumsal katılım:** 'Toplumsal katılım' maruz kalan toplum üyelerinin sesinin duyulmasına ziin veren; karar verme süreçlerinin parçası olmaları için yetkilendiren ve eğitim meselelerinde doğrudan harekete geçmelerini mümkün kılan süreçlerle birlikte aktivitelere de gönderme yapar. Toplumun etkin katılımı, o topluma has eğitim meseleleri ile bu meselelerin etkili olarak ele alınmasını sağlayacak stratejileri düzenler. İlâveten, toplumsal katılım toplum içindeki yerel kaynakların saptanıp harekete geçirilmesi için bir strateji görevi görerek eğitim programları için fikir birliği oluşturup destek sağlar. Toplumsal katılım, gerçek ve sürdürülebilir yetkilendirme ile kapasite oluşumunu kapsamalı; o mahalde önceden başlatılmış çabaların üstüne inşa etmeyi sürdürmelidir.
- **Karmaşık acil durum:** İlgili toplumların yaşamları, refahı ve onurunun doğal ya da insanın neden olduğu felaketler, sivil huzursuzluk ve silahlı çatışma gibi çeşitli kriz faktörleriyle tehlike altında olması durumu.
- **Müfredat: Öğrencilerin bilgi ve becerilerini genişletmelerine yardımcı olan bir plan. Asgari standartlar amaçları çerçevesinde**'müfredat,' örgün ve yaygın eğitim programları için geçerli bir şemsiye terim olarak kullanılır. Öğrenim hedefleri, öğrenim içeriği, öğretme yöntem ve teknikleri ile öğretim materyalleri ve ölçme yöntemlerini kapsar. Hem yaygın hem de örgün eğitim programlarına, öğrencilerin bilgi ve deneyimlerinin üstüne inşa edilen; mevcut ortama uygun bir müfredat tarafından rehberlik edilir. Asgari standartlar için aşağıdaki tanımlar kullanılır:
  - **Öğrenim hedefleri:** Eğitim aktiviteleri vasıtasıyla geliştirilecek olan bilgi, değerler ve davranışları tanımlar.
  - **Öğrenim içeriği:** Çalışılacak ya da öğrenilecek materyaldir (bilgi, beceriler, değerler ve davranışlar).
  - **Öğretme yöntemleri:** Öğrenim içeriğini sunmak için seçilmiş ve kullanılacak olan yaklaşıma gönderim yapar.
  - **Öğretme tekniği ya da yaklaşımı:** Yöntemin bir bileşenidir ve yöntemin tamamının gerçekleştirilmesi için gereken süreci yapılandırır.
  - **Öğretim materyali:** Kitaplar, afişler ile diğer öğretme ve öğrenme materyallerine gönderme yapar.
- **Afet:** Yaşam kaybı, insanların büyük acılar çekip strese maruz kalmaları ve büyük ölçekli maddi hasarla³ sonuçlanan bir musibettir.
- **Eğitim aktiviteleri (faaliyetleri):** Eğitim aktiviteleri, çocuk ve gençlerin eğitimlerinde sürekliliği temin ya da yetişkinlere uygun öğrenim fırsatları sağlama amacıyla, elle tutulur öğrenim sonuçları ortaya koymayı hedefleyen örgün ve yaygın öğrenim programlarıdır.
- **Resmi eğitim programı:** Resmi tanınırlığı olan bir sertifikaya ulaşımı sağlayacak belli düzeyde eğitimsel beceriler geliştirilmesi için bir dizi eylem içeren plandır. Genellikle eğitim bakanlıklarının geliştirdiği, bakanlık danışman ve müfettişlerinin kılavuzluğundan yararlanan ulusal öğretmen eğitimi kurumlarında (veya devletin onayladığı özel eğitim kurumlarında) eğitim görmüş öğretmenlerce, milli ya da onaylı bir müfredat kullanılarak devletin yapılandığı bir sistem veya resmi lisanslı özel okullar vasıtasıyla gerçekleştirilen,

³ Sphere Projesinden alınmış tanımt: Acil Durum Müdahalesinde İnsani Yardım Sözleşmesi ve Asgari Standartlar (2004).

devlet veya ulusal eğitim programlarına gönderme yapar. Ancak, pekçok acil durumda, mülteciler veya sınırlar içinde yerinden edilmiş gruplara verilecek resmi eğitim bir mülteci kampında, kamp komiteleriyle işbirliği yapan uygulayıcı ortaklar tarafından; devlet okulları veya dini eğitim veren okullarda insani yardım gruplarının sağladığı eğitim materyali, öğretmen eğitimi, okul yapımı ya da rehabilitasyon desteği ve tedariki ile de düzenlenebilir.

- **Dahil olma:** Bütün öğrencilerin bir eğitim programına kabul edilmeleri ve eşit eğitim hakları olduğunun resmi olarak tanınmasına gönderme yapar.
- **Gayr-ı resmi eğitim programı:** Gayr-ı resmi programlar tipik olarak resmi, yapılandırılmış okul sistemi dışında düzenlenir ve sertifikasyon ya da resmi tanınırlığının olması şart değildir. Ancak, bazı hallerde okullarla bağlantılı ve milli eğitimin denetimi altında olabilir; öğrenciler, gayr-ı resmi eğitim programlarını, başlamakta geciktikleri resmi eğitim programlarına giriş için bir sıçrama tahtası olarak kullanabilirler. Bu tür programların öğrenim hedeflerini, öğrenim içeriğini ve öğretme materyallerini içine alan eylem planı vardır ve çeşitliliği, esnekliği, belli öğrenci gruplara uygunluğu, çocuklar ya da yetişkinlerin yeni eğitim ihtiyaçlarına çabuk cevap verebilme kabiliyeti ile karakterize olurlar. Bakanlık müfredatından, bazen yoğunlaştırılmış kurslardan, türetilen bir müfredat kadar, tamamen yeni; öğrenime yeni yaklaşımlar getiren müfredatları da olabilir.
- **Sivil Toplum Örgütleri (STK'lar):** 'STK'lar', kurulmuş oldukları ülkenin devletinden bağımsız olarak yapılandırılmış, ulusal ve uluslararası kuruluşlara gönderme yapar.⁴
- **Diğer eğitim personeli:** Eğitim programına dahil ya da yardımcı olan, öğretmenler dışındaki bireylere gönderme yapar. Bu kişiler, diğerlerinin yanısıra izleme görevlileri (denetimciler), öğretmen eğitimcileri, eğitim memurları, müfredat geliştiriciler, okul katipleri ve burs görevlileri, koruma personeli, aşçılar, temizlik ve tamirat personelinden oluşur.
- **Kaliteli eğitim:** Kaliteli eğitimi oluşturan pekçok eleman vardır. Bunların arasında, ama bunlarla kısıtlı kalmaksızın, aşağıdaki elemanlar yer alabilir: 1) güvenli bir öğrenme ortamı; 2) konuyla ilgili bilgi sahibi, iyi eğitilmiş ve becerikli öğretmenler; 3) yeterli öğretme ve öğrenme materyalleri; 4) öğretmede katılımcı yöntemler ve 5) sınıflarda kabul edilebilir öğrenci sayısı. Karmaşık acil durumlarda kaliteli eğitim, yaraları saracak bir eğitim ortamı sağlanması için ihtiyaç duyulan stratejileri ele alır. Öğrencilerin sadece kavramsal becerilerinin iyileştirilmesini değil; ama, öfke döngüleri ile sosyal ve ait oldukları jenerasyona özel insani rahatsızlıklarını önleyebilmek için de okuma, yazma, hesap ve yaşamsal becerilere dayalı eğitim aktivitelerinin yanı sıra; eğlence, oyun ve spor ile ilişkili aktivitelerin geliştirilmesine özel olarak yoğunlaşır.
- **Uygun eğitim:** Neyin, nasıl öğrenildiği ile etkin ve kaliteli öğrenimin düzeyine gönderme yapar. Eğitimin uygun hale getirilmesi için yerel gelenekler ve kuruluşlar, olumlu kültürel uygulamalar, inanç sistemleri ve toplumsal ihtiyaçlar, gelecekte - bir ihtimal mevcut toplumun ötesinde - çocukların toplumsal yaşamda duyacakları uzun dönemli ihtiyaçları da kapsayan bir eğitim programı içinde bütünüdür.

---

⁴ Kitapta bahsedildiği gibi.

- **Özel eğitim ihtiyaçları:** Bu terim, sosyal ve kültürel olarak dezavantajlı (sosyal, dini ve ekonomik duruma göre uygulanan ayrımcılığı da kapsayan) öğrenciler ile belli beceri sorunları olanlara (idraksal, fiziksel ya da duygusal sakatlıklar da dahil olmak üzere)⁵ gönderme yapar.
- **Paydaşlar (pay sahipleri):** Belli bir eylem ve onun devamındaki eylemlerde ortak çıkarları olan, kendileri de bunlardan etkilenen kişi ya da gruplardır.⁶
- **Öğretmen:** Resmi bir eğitim programında eğitim veren- eğitmen ya da gayr-ı resmi bir eğitim programını düzenleyen, resmi eğitimden geçmiş veya geçmemiş olabilen kişi ya da animatördür.

---

⁵ Eğitim Politikası Çalışmaları Enstitüsü: Eğitim ve İnsani Gelişim Okulu, Katılımın Arttırılması
Genişletilen erişim: Sürdürülebilir Eğitim Gelişiminin çift odağı
http://www.edpolicy.gwu.edu/resources/enhancing/part_b.html

⁶ Welsh, T. and McGinn, N.F. (1998), 'Paydaşların Analiz Yöntemine Doğru',
Costin, H. (Ed.) Strateji ve Stratejik Planlama Üstüne Okuma Metinleri Dryden Press. Orlando, Florida.

EK 2: Referanslar ve Kaynak Rehberi

Eğer bu linklerden çalışmayan olursa, lütfen linklerin güncellemesinin yapıldığı INEE'nin esas referans ve savunuculuk(advocacy) materyalleri sayfasına gidin: <http://ineesite.org/core/default.asp>

Genel Kaynaklar

Aguilar, Pilar and Gonzalo Retamal (1998), *Rapid Educational Response in Complex Emergencies*, Geneva: International Bureau of Education. <http://ineesite.org/core/default.asp>

Bethke, Lynne and Scott Braunschweig (2004), *Global Survey on Education in Emergencies*, Women's Commission for Refugee Women and Children. http://www.womenscommission.org/pdf/Ed_Emerg.pdf

Boyden, Jo with Paul Ryder (1996), *Implementing the Right to Education in Areas of Armed Conflict*, Oxford. <http://meltingpot.fortunecity.com/lebanon/254/boyden.htm>

Brookings Institution (1999), *Handbook for Applying the Guiding Principles of Internal Displacement*, <http://www.brook.edu/fp/projects/idp/articles/guiding.htm>

Crisp, Jeff, Christopher Talbot and Daiana Cipollone (eds.) (2001), *Learning for a Future: Refugee Education in Developing Countries*, Geneva: UNHCR.

<http://www.unhcr.ch/pubs/epau/learningfuture/learningtoc.htm>

- *Education in emergencies* – Margaret Sinclair
- *On school quality and attainment* – James H. Williams
- *Improving quality and attainment in refugee schools: the case of the Bhutanese refugees in Nepal* – Timothy Brown
- *Peace education and refugee youth* – Marc Sommers
- *Vocational training for refugees: a case study from Tanzania* – Erik Lyby INEE, *Technical Resource Kit for Emergency Education*, http://ineesite.org/about/team_LMR.asp (A digital copy can be ordered for free on the INEE website and is included on the INEE CDROM

Technical Kit)

Inter-Agency Standing Committee (2002), *Growing the Sheltering Tree: Protecting Rights through Humanitarian Action*. New York: UNICEF. <http://www.icva.ch/files/shelteringtree.pdf>

Nicolai, Susan (2003), *Education in Emergencies: A Tool Kit for Starting and Managing Education in Emergencies*, Save the Children UK. <http://ineesite.org/core/default.asp>

Nicolai, Susan and Carl Triplehorn (2003), *The Role of Education in Protecting Children in Conflict*, Humanitarian Practice Network Paper no. 42. <http://www.odihpn.org/pdfbin/networkpaper042.pdf>

Pigozzi, Mary Jane (1999), *Education in Emergencies and Reconstruction: A Developmental Approach*, Working Paper Series, New York: UNICEF. <http://www.unicef.org/girlseducation/EducEmerg.PDF>

Sinclair, Margaret (2002), *Planning Education In and After Emergencies, Fundamentals of Educational Planning vol. 73*, Paris: UNESCO IIEP. www.unesco.org/iiep/eng/publications/pubs.htm

Sinclair, Margaret and Carl Triplehorn (2001), *Matrix of Activities and Support Needed for Implementing an Emergency Education Program*.<http://www.ineesite.org/core/matrix.asp>

Smith, Alan and Tony Vaux (2002), *Education and Conflict, London: Department for International Development*. <http://ineesite.org/core/default.asp>

Sommers, Marc (2001), *Youth: Care and Protection of Children in Emergencies: A Field Guide*, Save the Children USA. <http://ineesite.org/core/default.asp>

Sommers, Marc (2002), *Children, Education and War: Reaching Education for All (EFA) Objectives in Countries Affected by Conflict*, World Bank, Conflict Prevention and Reconstruction Unit. <http://www.eldis.org/static/DOC15001.htm>

Sommers, Marc (2003), *The Education Imperative, Educating Refugee Children*, Academy for Educational Development and Women's Commission for Refugee Women and Children. www.aed.org/ToolsandPublications/upload/EducationImperative.pdf

Sphere Project, *Humanitarian Charter and Minimum Standards in Disaster Response*, Geneva: The Sphere Project. <http://www.sphereproject.org>

Triplehorn, Carl (2001), *Education: Care and Protection of Children in Emergencies: A Field Guide*, Save the Children USA. <http://ineesite.org/core/default.asp>

United Nations (1989), *Convention on the Rights of the Child*, New York, UN. <http://www.unhcr.ch/html/menu3/b/k2crc.htm>

United Nations (1998), *Guiding Principles on Internal Displacement*, from UN document E/CN.4/1998/53/Add.2, 11 February 1998. <http://www.unhcr.ch/html/menu2/7/b/principles.htm#>

United Nations (2000), *Millennium Development Goals*, New York, UN. <http://www.un.org/millenniumgoals/>

United Nations (2000), *United Nations Millennium Declaration*, New York, UN. <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.htm>

UNESCO (2000), *The Dakar Framework for Action: Education for All: Meeting our Collective Commitments*, derived from the World Education Forum proceedings, Dakar. Paris: UNESCO. http://www.unesco.org/education/efa/ed_for_all/dakfram_eng.shtml

UNESCO (2002), *Education for All: An International Strategy to Put the Dakar Framework for Action on Education for All Into Operation*, Paris: UNESCO. <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001266/126631eo.pdf>

UNESCO (2003), *Guidelines for Education in Situations of Emergency and Crisis: EFA Strategic Planning*, UNESCO. <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001282/128214e.pdf>

UNESCO (2000), *Thematic Study on Education in Situations of Emergency and Crisis: Assessment EFA 2000*, Paris: UNESCO Emergency Education Assistance Unit. www.unesco.org

UNHCR (1994), *Refugee Children: Guidelines on Protection and Care*, UNHCR. <http://www.unhcr.ch/>

UNHCR (2003), *Revised Education Field Guidelines*, Geneva: UNHCR. <http://ineesite.org/core/default.asp>

UNHCR (1995), *Revised Guidelines for Educational Assistance to Refugees*, Geneva: UNHCR. <http://www.unhcr.ch/>

UNHCR and Save the Children (2000), *Action for the Rights of Children (ARC): Education, Critical Issues*, Geneva. <http://http://www.unhcr.ch/cgi-bin/texis/vtx/home/opendoc.pdf?tbl=PROTECTION&id=3bb821334&page=PROTECT>

UNICEF (1999), *Humanitarian Principles Training: A Child Rights Protection Approach to Complex Emergencies*, UNICEF. <http://coe-dmha.org/unicef/unicef2fs.htm>

Working Group on Children Affected by Armed Conflict and Displacement (1996), *Promoting Psychosocial Well-Being Among Children Affected by Armed Conflict and Displacement: Principles and Approaches*, Geneva: International Save the Children Alliance. <http://www.savethechildren.org/publications/psychsocwellbeing2.pdf>

Toplumsal Katılım

INEE Good Practice Guides – Assessment, Monitoring and Evaluation. <http://www.ineesite.org/assess/default.asp>

INEE Good Practice Guides – Community Participation in Assessment and Development of Education Programmes. http://www.ineesite.org/assess/com_part.asp

INEE Good Practice Guides – Education Structures and Management: Education Systems Management. <http://www.ineesite.org/edstruc/manage.asp>

INEE Good Practice Guides – Training and Capacity Building: Community Education Committees. <http://www.ineesite.org/training/committee.asp>

Jain, S.P and Polman,Wim (2003), *A Handbook for Trainers on Participatory Local Development*,
FAO Regional Office for Asia and the Pacific.Bangkok, Thailand.
http://www.fao.org/documents/show_cdr.asp?url_file=/DOCREP/006/AD346E/AD346E00.HTM

Shaeffer, Sheldon (1994), *Participation for Educational Change: A Synthesis of Experience*, IIEP, UNESCO.
http://www.unesco.org/education/pdf/11_197.pdf

Uemura, Mitsue (1999), *Community Participation in Education: What Do We Know?* HDNED, World Bank.
<http://poverty.worldbank.org/library/view/14064/>

World Health Organisation (1999), *Community Emergency Preparedness: A Manual for Managers and Policy-Makers*,WHO. <http://whqlibdoc.who.int/publications/9241545194.pdf>

Analiz

Boyden, Jo with Paul Ryder (1996), *Implementing the Right to Education in Areas of Armed Conflict*, Oxford.
<http://meltingpot.fortunecity.com/lebanon/254/boyden.htm>

Gosling, Louisa with Mike Edwards (1995), *Toolkits: A Practical Guide to Assessment, Monitoring, Review and Evaluation*, London, Save the Children.

INEE Good Practice Guides – Assessment, Monitoring and Evaluation. <http://www.ineesite.org/assess/default.asp>

- Assessing resource needs and capacities in an initial emergency: <http://www.ineesite.org/assess/needs.asp>
- Assessment of school-age children: <http://www.ineesite.org/assess/schoolage.asp>
- Assessment of out-of-school youth and youth leaders: http://www.ineesite.org/assess/ex_school.asp
- Assessing and analysing community non-formal educational needs: http://www.ineesite.org/assess/com_needs.asp
- Partner assessment and selection: <http://www.ineesite.org/assess/partner.asp>
- Monitoring systems for emergency education: <http://www.ineesite.org/assess/monitor.asp>
- School data and information systems: <http://www.ineesite.org/assess/data.asp>

InterAction Working Protection Group (2004), *Making Protection A Priority: A Guidebook for Incorporating Protection into Data Collection in Humanitarian Assistance*, InterAction. <http://www.interaction.org/protection/index.html>

Isaac, Annette (2002), *Education, Conflict and Peacebuilding: A Diagnostic Tool*, CIDA. http://www.acdi-cida.gc.ca/cida_ind.nsf/0/02e83504b7a1b1c085256bb900800f8b?OpenDocument

Johannessen, Eva Marion (2001), *Guidelines for Evaluation of Education Projects in Emergency Situations*, Oslo, Norwegian Refugee Council.

Nicolai, Susan (2003), '*Steps in Planning' within Education in Emergencies: A Tool Kit for Starting and Managing Education in Emergencies*, Save the Children UK. <http://www.ineesite.org/core/steps.pdf>

Nicolai, Susan and Carl Triplehorn (2003), '*The "immediately, sooner, later" matrix of response*'. Annex 1 in *The Role of Education in Protecting Children in Conflict*, Network Paper 42, London HPN. www.odihpn.org/publist.asp.

OECD (2002), *Glossary of Key Terms in Evaluation and Results-Based Management*, Evaluation and Aid Effectiveness No. 6, Paris: OECD.

Rubin, F. (1995), *A Basic Guide to Evaluation for Development Workers*, Oxford: Oxfam.

Save the Children (2002), *Measuring Change in Education*, SC UK Quality Education Guidelines, London: Save the Children.

Save the Children (2000), *Guidelines for Emergency Preparedness Planning*, London: Save the Children.

Erişim ve Öğrenme Ortamı

Bergeron, G. and J. Del Rosso (2001), *Food for Education Indicator Guide*, Food and Nutrition

Technical Assistance Project, Washington DC, Academy for Educational Development. www.pronutrition.org/files/Food%20for%20Education%20Indicators%20Measurement%20Guide.pdf

Bracken, P. and C. Petty (eds.) (1998), *Rethinking the Trauma of War*, Save the Children. INEE Good Practice Guides – Assessment, Monitoring and Evaluation

- School site/environmental assessment: <http://www.ineesite.org/assess/site.asp>

INEE Good Practice Guides – Education Structures and Management

- Clothing and hygiene: <http://www.ineesite.org/edstruc/clothing.asp>

INEE Good Practice Guides – Inclusive Education

- Toward full participation: <http://www.ineesite.org/inclusion/participation.asp>
- Gender equality/girls' and women's education: <http://www.ineesite.org/inclusion/gender.asp>
- Adult ex-combatants and child soldiers: <http://www.ineesite.org/inclusion/soldiers.asp>
- Children in especially difficult circumstances: <http://www.ineesite.org/inclusion/difficult.asp>
- Persons with disabilities: <http://www.ineesite.org/inclusion/disabled.asp>

INEE Good Practice Guides – School Environment and Supplies

- Student learning materials: <http://www.ineesite.org/school/materials.asp>
- School seating and school furniture: <http://www.ineesite.org/school/seating.asp>
- School and educational equipment: <http://www.ineesite.org/school/equip.asp>
- Shelter and school construction: <http://www.ineesite.org/school/shelter.asp>
- Child-friendly spaces: <http://www.ineesite.org/school/friendly.asp>
- Safety and security measures: <http://www.ineesite.org/school/safety.asp>
- Water and sanitation: <http://www.ineesite.org/school/water.asp>
- School feeding: <http://www.ineesite.org/school/feeding.asp>

INEE Good Practice Guides – Training and Capacity Building The roles of national NGOs:
<http://www.ineesite.org/training/ngo.asp>

Loury, Mary Anne and A. Ager (2001), *The Refugee Experience: Psychosocial Training Module*,
Oxford: Refugee Studies Centre, revised edition. <http://www.earlybird.qeh.ox.ac.uk/rfgex/>

Nicolai, Susan (2003), 'Project Approaches,' within *Education in Emergencies: A Tool Kit for Starting and Managing Education in Emergencies*, Save the Children UK. <http://www.ineesite.org/core/approaches.pdf>

Tolfree, David (1996), *Restoring Playfulness: Different Approaches to Assisting Children Who Are Psychologically Affected by War or Displacement*, Rädda Barnen, Sweden.

World Food Programme (2001), *School Feeding Works for Girls' Education*, Rome: WFP. www.wfp.org

World Food Programme, *Planning for School Feeding in the Emergency Setting – Situation Analysis, Designing the Programme and Implementation*, WFP. www.wfp.org

World Health Organisation (2003), *Mental Health in Emergencies*, Geneva: WHO.
<http://www.who.int/disasters/repo/8656.pdf>

Öğretme ve Öğrenme

Baxter, Pamela (2001), *INEE Peace Education Kit, within the Technical Resource Kit for Emergency Education*, INEE. http://www.ineesite.org/about/team_LMR.asp (A digital copy can be ordered for free on the INEE website and is included on the INEE CD-ROM Technical Kit)

Boyden, Jo with Paul Ryder (1996), *Implementing the Right to Education in Areas of Armed Conflict*, Oxford.
<http://meltingpot.fortunecity.com/lebanon/254/boyden.htm>

Brochmann, Helge et al (2001), *Human Rights: A Teacher's Guide*, Oslo: Norwegian Refugee Council.
<http://ineesite.org/core/default.asp>

Bush, Kenneth D. and Diana Saltarelli (eds.) (2000), *The Two Faces of Education in Ethnic Conflict: Towards a Peacebuilding Education For Children*, UNICEF Innocenti Insight. <http://www.unicef-icdc.org/publications/pdf/insight4.pdf>

INEE Good Practice Guides – Educational Content and Methodology

- Training teachers to meet psychosocial needs: http://www.ineesite.org/edcon/psy_soc.asp
- Curriculum and testing: <http://www.ineesite.org/edcon/curriculum.asp>
- Revising and negotiating the curriculum: http://www.ineesite.org/edcon/revise_curr.asp
- Life skills and complementary education programmes (health education, landmine awareness, peace education): http://www.ineesite.org/edcon/life_skills.asp
- Early childhood development: <http://www.ineesite.org/edcon/early.asp>
- Secondary school education: <http://www.ineesite.org/edcon/second.asp>
- Tertiary education – university, colleges and vocational schools: <http://www.ineesite.org/edcon/tertiary.asp>
- Community information campaigns: http://www.ineesite.org/edcon/com_info.asp
- Adult education: <http://www.ineesite.org/edcon/adult.asp>
- Out-of-school programmes: http://www.ineesite.org/edcon/out_school.asp

INEE Good Practice Guides – Education Structures and Management

- School administration: <http://www.ineesite.org/edstruc/admin.asp>

INEE Good Practice Guides – School Environment and Supplies

- School supplies and teaching materials: <http://www.ineesite.org/school/supplies.asp>

INEE Learning Materials Task Group (2001), *Teaching – Learning Materials for Education in Situations of Emergency and Crisis: An Overview*, INEE. www.ineesite.org

Inter-Agency Standing Committee (2003), *Revised Guidelines for HIV/AIDS Interventions in Emergency Settings*, United Nations.

<http://www.humanitarianinfo.org/iasc/IASC%20products/FinalGuidelines17Nov2003.pdf>

Lorey, Mark (2001), *Child Soldiers: Care and Protection for Children in Emergencies: A Field Guide*, Save the Children USA. <http://ineesite.org/core/default.asp>

Lowicki, Jane (2000), *Untapped Potential: Adolescents Affected by Armed Conflict. A Review of Programs and Policies*, Women's Commission for Refugee Women and Children.

Lowicki, Jane (2004), *Youth Speak Out: New Voices on the Protection and Participation of Young People Affected by Armed Conflict*, Women's Commission for Refugee Women and Children. http://www.womenscommission.org/pdf/cap_youth.pdf

Lowicki, Jane (2004), *Reference Guide: Adolescent and Youth Education*, Women's Commission

for Refugee Women and Children. http://www.womenscommission.org/pdf/cap_ones.pdf

McConnan, Isobel and S. Uppard (2001), *Children Not Soldiers: Guidelines for Working with Child Soldiers and Children Associated with Fighting Forces*, London: Save the Children. <http://www.reliefweb.int/library/documents/2002/sc-children-dec01.htm>

Nicolai, Susan (2003), *'Framework for Learning' within Education in Emergencies: A Tool Kit for Starting and Managing Education in Emergencies*, Save the Children UK. <http://www.ineesite.org/core/framework.pdf>

Norwegian Refugee Council (with UNESCO-PEER) (2000), *Teacher Emergency Package: Teacher's Guide: Basic Literacy, Numeracy and Themes for Everyday Living*, Norwegian Refugee Council, Oslo. <http://ineesite.org/about/TTLMBKLT.pdf>

Norwegian Refugee Council (2000), *Teacher Emergency Package: Trainer's Support Manual*, Norwegian Refugee Council. <http://ineesite.org/about/TTLMBKLT.pdf>

Norwegian Refugee Council (2001), *Strategies: Spearheading Core Activities in Phases of Conflict*. One organisation's definition of emergency scenarios and programming opportunities, Norwegian Refugee Council. http://www.ineesite.org/core/core_act1.asp

Save the Children (1999), *Mines – Beware! Starting to Teach Children Safe Behaviour*, Rädda Barnen, Sweden.

Tawil, Sobhi and Alexandra Harley (2002), *Curriculum Change and Social Cohesion in Conflict-Affected Societies, report of technical meeting*, UNESCO IBE. http://www.seeeducoop.net/education_in/pdf/curric_change_social_cohesion-bih_enl_t05.pdf

Tawil, Sobhi and Alexandra Harley (eds.) 2004, *Education, Conflict and Social Cohesion (Studies in Comparative Education)*, Geneva: UNESCO IBE.

UNESCO, *UNESCO Teacher Emergency Package (TEP)* with links to the TEP for Angola and the UNICEF-UNESCO TEP Programme in Rwanda. http://portal.unesco.org/education/en/ev.php_URL_ID=13446&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

UNHCR (2001), *HIV/AIDS Education for Refugee Youth: The Window of Hope*, Geneva: UNHCR.

UNICEF, *International Guidelines for Landmine and Unexploded Ordnance Awareness Education*, New York, UNICEF. <http://members.iinet.net.au/~pictim/mines/unicef/mineawar.pdf>

UNICEF, UNESCO, WHO and the World Bank (2000), *Focusing Resources on Effective School Health: A FRESH Start to Enhancing the Quality and Equity of Education*, New York: UNICEF. <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001240/124086mo.pdf>

Welbourn, Alice (1995), *Stepping Stones: A Training Package on HIV/AIDS, Communication and Relationship Skills*, London: ActionAid. <http://www.stepsstonesfeedback.org/index.htm>

Öğretmenler ve Diğer Eğitim Personeli

INEE Good Practice Guides – Assessment, Monitoring and Evaluation

- Assessment of teacher/facilitator availability and capacity, including selection: <http://www.ineesite.org/assess/teacher.asp>

INEE Good Practice Guides – Education Structures and Management

- School administration: <http://www.ineesite.org/edstruc/admin.asp>
- Compensation and payment of education staff: <http://www.ineesite.org/edstruc/payment.asp>

INEE Good Practice Guides – Training and Capacity Building

- Certification and accreditation: <http://www.ineesite.org/training/certificate.asp>

Inter-Agency Standing Committee (2002), Plan of Action and Core Principles of Codes of Conducts on Protection from Sexual Abuse and Exploitation in Humanitarian Crisis, United Nations. <http://www.humanitarianinfo.org/iasc/poasexualexploitation.doc>

Eğitim Politikası ve Koordinasyonu

INEE Good Practice Guides – Education Structures and Management

- School fees: <http://www.ineesite.org/edstruc/fees.asp>
- Repatriation and reintegration: <http://www.ineesite.org/edstruc/repatriate.asp>

INEE Good Practice Guides – Training and Capacity Building

- Pre-service, in-service, in the school: <http://www.ineesite.org/training/service.asp>
- Teacher observation and lesson planning: <http://www.ineesite.org/training/observation.asp>
- On-site teacher training and support – mobile trainers and mentors: http://www.ineesite.org/training/on_site.asp
- The role of national government: <http://www.ineesite.org/training/government.asp>
- The roles of international NGOs: http://www.ineesite.org/training/int_ngo.asp
- The roles of UN agencies: <http://www.ineesite.org/training/un.asp>

Sommers, Marc (2004), *Co-ordinating Education During Emergencies and Reconstruction: Challenges and Responsibilities*, (Education in Emergencies and Reconstruction: Thematic Policy Studies). Paris: UNESCO IIEP.

EK 3: Özel teşekkürler

INEE Acil Durumlarda Eğitim için Asgari Standartlar Çalışma Grubu

CARE Canada (Nancy Drost) * CARE USA (Hassan Mohammed) * Catholic Relief Services (Mike Pozniak and Christine Carneal) * International Rescue Committee (Rebecca Winthrop and Wendy Smith) * Norwegian Church Aid (Birgit Villumstad) * Norway UN Association/Norwegian Refugee Council (Helge Brochmann) * Refugee Education Trust (Tim Brown) * Save the Children UK (Susan Nicolai) * Save the Children USA (Christine Knudsen) * UNESCO (Christopher Talbot) * UNHCR (Nemia Temporal) * UNICEF (Pilar Aguilar) * World Education / The Consortium (Fred Ligon)

Asgari Standartlar üstüne bir Çalışma Grubu kurmak için Geçiş Dönemi Ekibi

CARE USA (Jane Benbow) * Catholic Relief Services (Mike Pozniak) * Inter-Agency Network for Education in Emergencies (Nancy Drost) * The International Rescue Committee (Wendy Smith) * Norwegian Refugee Council (Eldrid Midttun) * Save the Children Alliance (Susan Nicolai) * Save the Children USA (Christine Knudsen)

Asgari Standartlar Oluşumu Bağışçıları

Canadian International Development Agency (CIDA) * Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA) * International Rescue Committee * International Save the Children Alliance * Save the Children Norway * UNESCO * UNHCR * UNICEF * the World Bank.

INEE Yönetim Grubu Üyeleri

CARE International * International Rescue Committee * International Save the Children Alliance * Norwegian Refugee Council * UNESCO * UNHCR * UNICEF * World Bank

INEE Sekreteryası

Allison Anderson, Focal Point on Minimum Standards (hosted by the International Rescue Committee) Beverly Roberts, Network Coordinator (hosted by UNESCO) Goeril Tomren, Assistant Network Coordinator (hosted by UNESCO)

INEE Bağışçıları

CARE USA * the International Save the Children Alliance * the Mellon Foundation * Norwegian Agency for Development (NORAD) * Norwegian Ministry of Foreign Affairs * UNESCO * UNHCR * UNICEF * World Bank

Bölgesel Danışma Delegeleri

Danışmanlık Evsahibi (OC)= Bölgesel Danışmanlık Organizasyon Komitesi üyesi

Afrika Kollektif Danışmanlık (Nairobi, Kenya, January 21-23, hosted by CARE Canada and Norwegian Church Aid): Catherine Arnesen, Norwegian Refugee Council, Liberia; Jean-Marie Mukoka Betukameso, Service Centrale Education a la Vie / UNFPA, DRC; Mudiappasamy Devadoss, Ph.D., UNESCO PEER, Kenya; Mike Foley, Jesuit Refugee Services, Sudan; Martha Hewison, Windle Trust International\Hugh Pilkington Charitable Trust, Uganda; Vick

Shiverenje Ikobwa, UNHCR Kenya; Joyce Ishengoma, CARE Tanzania; Davidson Oboyah Jonah, Christian Children's Fund Sierra Leone; Celestin Kamori Banga, Norwegian Refugee Council DRC; M.R. Warue Kariuki (OC), Save the Children UK, Kenya; Thomas Ngolo Katta, Center for the Coordination of Youth Activities, Sierra Leone; Levi Khamis, Norwegian Church Aid; Yoboue N'da Kouassi, Ministry of Education, Cote d'Ivoire; Nderikyo Elizabeth Ligate, Southern Africa Extension Unit, Tanzania; Elena Locatelli, AVSI (Associazione Volontari Servizio Internazionale) Northern Uganda; Gilbert Sanya Lukhoba, Windle Trust Kenya; Changu Mannathoko (OC), UNICEF, Southern and Eastern Africa (Africa Organizing Committee member); Walter Matoke, Consultant; Clement Mhlanga, Save the Children UK, Zimbabwe; Carlinda Maria Rodrigues Monteiro, Christian Children's Fund Angola; Neema Ndayishimiye, Ministry for National Education, Burundi; Marangu Njogu, CARE Kenya; Mima Perisic, UNICEF Sudan; Jolly Rubagiza, Kigali Institute of Education; Ibrahim Mohamed Said, Ministry of Education, Somaliland; Seny Sylla, Ministry of Education, Guinea; Christiana Thorpe, Forum for African Women Educationalists, Sierra Leone; David Walker (OC), International Rescue Committee Sierra Leone; Joyce Wanican, International Rescue Committee Uganda; John Yuggu Tileyi, Catholic Relief Services Sudan; Kassaye Yimer, CARE Ethiopia

INEE Çalışma Grubu ve Yönlendirme Grubu Üyeleri: Allison Anderson, INEE; Pamela Baxter, UNHCR; Helge Brochmann; Norwegian Refugee Council; Tim Brown, Refugee Education Trust; Christine Carneal, Catholic Relief Services; Nancy Drost*, CARE Canada; Beverly Roberts, INEE; Birgit H. Villumstad*, Norwegian Church Aid.

Asya ve Pasifik Kolektif Danışmanlık (Kathmandu, Nepal, April 21-23, hosted by the International Save the Children Alliance): Emmanuelle Abrioux (OC)*, Save the Children Nepal; Feny de los Angeles-Bautista, Community of Learners Foundation and Philippine Children's Television Foundation; Steve Aswin, UNICEF Indonesia; Ranjinie Chandrika Jayewardene, Commonwealth Education Fund, Sri Lanka; Helina Alia Dost, International Rescue Committee Pakistan; Uaiporn Daodueanchai, Consortium Thailand (World Education and World Learning); Seema Gaikwad, Sphere India; Abdul Ghaffar, Save the Children USA, Pakistan; Dr. Abdul Samad Ghafoori, UNICEF Afghanistan; Roza Gul, Ockenden International, Pakistan; Mir Abdul Malik Hashemi, GTZ BEFARe (Basic Education For Afghan Refugees), Pakistan; Ung Ngo Hok, Ministry of Education, Youth and Sport, Cambodia; A.Z.M. Sakhawat Hossain, BRAC Education Program, Government of Bangladesh Partnership Unit; Teresita G. Inciong, Department of Education, Government of the Philippines; Shakir Ishaq, BEFARe, Pakistan; Ingrid Iversen, International Institute for Educational Planning (IIEP) UNESCO; Umesh Kumar Kattel, World Health Organization, Nepal; Laxman Khanal, Department of Education, Government of Nepal; Chirharu Kondu, UNICEF Nepal; Samphre Llalungpa, UNICEF Nepal; Udaya Manandhar, Save the Children USA, Nepal; Rachel McKinney (OC), International Rescue Committee Afghanistan; N. Vinod Chandra Menon (OC), UNICEF India; Geeta S. Menon, CARE India; Abdul Aziz Muslim, Non Violence International and Aceh Peace Education Program; Janardhan Nepal, Department of Education, Government of Nepal; Patricia Omidian, Quaker Service, Afghanistan; W. Sterling Perera, Education Consultant Sri Lanka; Anna Pinto, CORE (Centre for Organisation Research and Education), India; Loknath Pokhrel, CARITAS Nepal; N.M. Prusty, Sphere India and CARE India; Alexandra Pura, Oxfam Great Britain, Philippines Office; Kasturi Sengupta, Catholic Relief Services, India; Helen Sherpa, World Education, Nepal; Anil Sharma, Department of Education, Government of Nepal; Sanjay Singh, Catholic Relief Services, India; Deepesh Sinha, Disaster Mitigation Institute, Gujarat, India; Sarah Smith, Concern Bangladesh; Marc van der Stouwe, ZOA Refugee Care, Thailand; Drs. Sudiono, Ministry of Education, Indonesia; Anne Thomas, Education and Community Development Consultant, Cambodia; Leela Raj Upadhyay, World Food Program, Nepal

INEE Çalışma Grubu Üyeleri: Allison Anderson, INEE; Helge Brochmann, Norwegian Refugee Council; Fred Ligon, Consortium

Thailand (World Education and World Learning); Susan Nicolai*, Save the Children UK; Michael Pozniak, Catholic Relief Services; Carl Triplehorn, Save the Children US*

Latin Amerika ve Karayipler Kolektif Danışmanlık (*held in Panama City, Panama from May 5-7 and hosted by UNICEF*): Fernando Jiovani Arias Morales, Fundación Dos Mundos, Colombia; Luis Yezid Beltran Bautista, Project Counseling Service, Colombia; Carmen Liliana Bieberach, Fundación para la Igualdad de Oportunidades, Panama; Roy Bowen, UNICEF Belize; Juan Pablo Bustamante, UNICEF Ecuador; Claudia Beatriz Cárdenas Becerra, SPM Latinoamérica Consultores S.A Estrategia Internacional; Claudia Ernestina Carrillo Ramírez, Comité de Familiares de Víctimas del "Caracazo" febrero de 1989,Venezuela; Milton Xavier Castellanos Mosquera, ICRC, Panama; Joseph Marc Cesar, Ministry of Education and Culture, Haiti; Renee Cuijpers, UNHCR Panama; Iris Isalia Currillo de Reyes, Ministry of Education, El Salvador; Victoria Ginja,World Food Programme, Panama; Diego Vidal Gutiérrez Santos, Ministry of Education, Government of Panama; Nirvah Jean-Jacques (OC), The Haitian Foundation for Private Education (FONHEP), Haiti; Francis Joseph, Christian Children's Fund, Dominica and St Vincent; Gustave Joseph, Ministry of Education and Culture, Haiti; Reyes Jiménez, SINAPROC, Panama; Martha Llanos, PhD; Education and Human Development Specialist; Garren Lumpkin (OC)*, UNICEF TACRO, Panama; Gladys Maria Minaya Urena, Ministry of Education, Dominican Republic; Marina Rocío Mojica Carvajal, Save the Children UK, Colombia; Maria Paz Bermeja, UNHCR SURGE, Panama; Ricahrd Pelczar, UNESCO; Gerardo Perez Holguin (OC), CEDEDIS Corporation for Community Development and Social Integration, Colombia; Nidya Quiroz (OC)*, UNICEF-TACRO Consuelo Ramirez, Secretaria de Educacion Publica, Mexico; Flor Alba Romero Medina, Universidad Nacional de Colombia; Raisa Ruiz, UNICEF Panama; Unai Sacona Benegas, UNICEF Dominican Republic; Anyoli Sanabria Lopez, UNICEF Nicaragua; José Alejandro Santander Narvaez, Organización Panamericana de la Salud, Ecuador; Yasuhiro Taniguchi, UN OCHA, Panama; David Martin Villarroel García (OC), Save The Children Alliance, Bolivia; Miloody Phaine Vincent, Ministry of Education and Culture, Haiti; Sofia Westberg, UNICEF Peru *INEE Çalışma Grubu Üyeleri*:: Allison Anderson, INEE; Marina Lopez Anselme, Refugee Education Trust; Rebecca Winthrop, IRC

Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Avrupa Kolektif Danışmanlık (*Amman, Jordan,May 19-21, co-hosted by UNESCO and UNHCR*):Nader Anton Abu Amsha, East Jerusalem YMCA Rehabilitation Program and YMCA Beit-Sahour; Ziad Abu Laban, International Committee of the Red Cross (ICRC), Jerusalem; Pushpa Acharya,World Food Programme, Middle East, Central Asia and Eastern Europe, Egypt; Inna Kimaevna Airapetyan, CARE North Caucasus, Chechnya; Fayez Ahmad Al-Fasfous, Early Childhood Resource Centre,West Bank; Steven Anderson, ICRC, Jerusalem; Staneala M. Beckley (OC), UNICEF Middle East and North Africa Region, Jordan; Khoudja Beldjilali, Ministry of Education, Algeria; Leila Boumghar, Ministry of Education, Algeria; Yaser Mohamed Daoud, Nabaa Lebanon;Veronique Ehlen, UNHCR Jordan; Malika Elatifi, Save the Children, Morocco; Holly Hughson, University of California at Berkeley; Shaikh Kabiroddin, UN Relief andWorks Agency for Palestine Refugees in the Far East (UNRWA); Doris Knoechel (OC),World Vision International; Zahra Mirghani (OC) *, UNHCR, Lebanon; Dr. Ahmed Mirza Mirza, Saladhaddin University, Iraq; Robert Mizzi (OC), Kosovo Educator Development Project; Issa Nassar, Ministry of Education, Government of Jordan; Robert Parua(OC) *, UNESCO Jordan; Jacqueline Peters, UNICEF Jordan; Amela Piric, Organization for Security & Cooperation in Europe, Sarajevo; Shao Potung, UNICEF Occupied Palestinian Territory; Basri A.S. Salmoodi, Ministry of Education and Higher Education, Palestinian Authority; Kabir Shaikh, UNRWA, Jordan; Adina Shapiro, Middle East Children's Association, Israel; Aferdita Spahiu, UNICEF Kosovo; Martine Storti, Ministry of Education, France; Mohammed Tarakhan, UNRWA, Jordan; Geeta Verma,

UNICEF Jordan; JamieWilliams (OC), Save the Children UK, Egypt; Isuf Zeneli, Ministry of Education, Science and Technology, Kosovo INEE *Çalışma Grubu ve Yönlendirme Grubu Üyeleri*: Allison Anderson, INEE; Eldrid Midttun, NRC; Susan Nicolai, Save the Children UK; Beverly Roberts, INEE; Christopher Talbot*, UNESCO IIEP; Nemia Temporal*, UNHCR

Peer Review Facilitator: Joan Sullivan-Owomoyela *

Peer Review Analysis Consultant: Margaret Sinclair *

Minimum Standards Intern: Christine Pagen

INEE gratefully acknowledges the assistance of the Academy for Educational Development and the Global Learning Portal in the peer review process

Peer Reviewers: Chris Berry,UK Department for International Development (DFID); Lynne Bethke, InterWorks; Marilyn Blaeser, CARE; Beverlee Bruce, Social Science Research Council; Peter Buckland,World Bank; Dana Burde, Columbia University; Jim DiFrancesca, Harvard University; Eric Eversman, Consultant; Jan Field, UNHCR; Sarah Dryden Peterson, Harvard University / Makerere University; Jason Hart, Oxford; Martha Hewison, Windle Trust; Dorothy Jobolingo, International Rescue Committee Uganda; Alison Joyner, SPHERE; Ellen Van Kalmthout, UNICEF; Jackie Kirk, McGill University; Jane Lowicki, International Rescue Committee; Gilberto Mendez, Christian Children's Fund (CCF); Eldrid Midttun, NRC; Micheal Montgomery, CIDA; Claus Nelson, Red Barnet; John Rhodes Paige, St. Edwards; Delia Rarela-Barcelona, UNFPA; Margaret Sinclair, Consultant; Marc Sommers, Consultant; Martine Storti, Ministry of Education, France; Carl Triplehorn, Save the Children US; JulianWatson, Consultant; MichaelWessells, CCF and Randolf Macon; Jim Williams, George Washington University; Sharon Wright, CARE Sudan Basic Education Program/University of Massachusetts; and all members of the INEE Working Group on Minimum Standards.

INEE, Asgari Standartlar üstüne Çalışma Grubu, Sphere Proje kadrosunun kılavuzluğuna, Nan Buzard ve Alison Joyner'a olan özel teşekkürleriyle birlikte, müteşekkirdir.

Handbook Editor: David Wilson

INEE; yerel danışmanlık süreci, INEE liste üstü danışmanlıklar ve INEE Asgari Standartları üstüne geribildirim sürecine katkıda bulunan herkese şükran duymakla birlikte, bütün bireylerin isimlerini listelemek 20 sayfadan fazla sürecektir ve yerimiz buna müsait değil. Ancak, tüm katkıda bulunanların listesini INEE web sitesinin şu adresinde: <http://www.ineesite.org/standards/msee.asp> ve bu web sitesi vasıtasıyla ulaşılabilecek INEE Asgari Standartlar CD-ROM'unda bulunabilir.

INEE Acil Durumlarda Eğitim için Asgari Standartlar Geribildirim formu

Yapılan bütün yorumlar INEE Koordinatörünün Asgari standartlar dosyasında saklanacak; gelecekte web bazlı değişiklikler yapılırken ve yeni bir kitap basımı söz konusu olduğunda gözden geçirilecektir.

Ad:

İş ünvanı ve organizasyonu:

Adres:

Telefon/e-mail:

Tarih:

Aşağıdaki sorulara cevap verirken lütfen açık olun ve mümkün olduğunda, kanıta dayalı arka plan ya da önerinize ilişkin referans sağlayın.

1) INEE Asgari Standartlar El Kitabının herhangi bir bölümü hakkında genel yorum ya da geribildiriminiz neler?

2) Düzeltmesi gereken göstergeler var mı?

3) Kılavuz notlarda yansıtılması gereken yeni bilgi var mı?

4) Eklerde ya da Referans ve Kaynak Kılavuzu ekinde listelenmesi gereken ek araçlar var mı?

Lütfen bu formu Asgari Standartlar için INEE Koordinatörlüğüne gönderiniz: minimumstandards@ineesite.org c/o Jennifer Hofmann / UNICEF Education Section / 3 UN Plaza / New York NY / USA

INEE ve/veya asgari standartlar oluşumu hakkında daha fazla bilgi almak için lütfen şu adresteki web sitemizi ziyaret ediniz: <http://www.ineesite.org>